

GELECEĞİNE

GÜÇ KAT

2023
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
RAPORU

TÜRKHAVACILIK
UZAYSANAYİİ

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEĞE AÇTIĞIMIZ KANATLARIMIZ İLE DÜNYANIN DÖRT BİR YANINA ULAŞIYORUZ.

Cumhuriyetimizin 100., Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin 50. yılında ilklerin heyecanını yaşamaya, yaşatmaya ve özgün ürünlerimizin gelişimi ile sadece ülkemizin değil dünyanın da takip ettiği bir değer olmaya devam ediyoruz. Yenilikçi teknolojilere yön veren ürünlerimiz ile havacılık ve uzay ekosistemindeki başarılarımızın küresel ölçekte yükselişini sürdürüyoruz.

Misyon ve vizyonumuz doğrultusunda yenilikçi, sürdürülebilir ve özgün ürünler sunmak için çalışıyoruz. Küresel rekabet gücüne sahip, teknolojide öncü havacılık ve uzay alanında dünya markası olma gayemiz ile teknolojinin, yeniliklerin, savunma ve havacılığın geleceğine yön veriyoruz.

Yeni keşiflere odaklı yapımız ve uçtan uca özgün tasarımlarımız ile 50 yıllık mirasımıza yeni uygulamaları katmaya devam ediyoruz.

Ülkemizin gurur kaynağı olan ürünlerimiz, yetkin insan kaynağımız ve değerli paydaşlarımız ile sürdürülebilir bir geleceğe doğru kanat açıyoruz.

*TOPLAM SATIŞLAR:
₺**63,6 MİLYAR**

GELECEĞİMİZE YÖN VEREREK HAYALLERİMİZİ GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN TÜM GÜCÜMÜZLE ÇALIŞIYORUZ.

Ülkemizin savunma sanayisinde dışa bağımlılığını azaltacak projelerimizle havacılıkta öncü sürdürülebilir uygulamalara imza atıyoruz. Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak ülkemizin değerleri için çalışıyor ve sürdürülebilir değerler katmaya devam ediyoruz.

İmza attığımız öncü gelişmelerimizle geleceğimizi tasarlarken, gezegenimize ve gelecek nesillerimize daha sürdürülebilir ve yeşil bir çevre bırakma bilinci ile faaliyetlerimizi gerçekleştiriyoruz. Doğal kaynaklarımızı koruma, enerji verimliliği, sıfır atık, geri dönüşüm gibi çevresel konularda önemli başarılarla imza atıyoruz.

Her zaman en iyi olana odaklanıyor ve bu odağımız ile faaliyetlerimizi ödüllerle taçlandırıyoruz. Havacılık sanayinde Sıfır Sıvı Deşarjı projemiz ile Su Yönetimi kategorisinde birinci olarak "Global Green World Awards 2023" ödülünü Şirketimize kazandırdık.

Kıymetli çalışanlarımızın emekleri, değerli paydaşlarımızın destekleri ve devletimizin güveniyle hayallerimizi gerçekleştirmek için tüm gücümüz ile çalışıyoruz.

GREEN WORLD AWARDS
SU YÖNETİMİ KATEGORİSİNDE
“GLOBAL ALTIN ÖDÜLÜ”

YENİLİKÇİ PROJELERİMİZ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ İLE YEŞİLİ VE DOĞAMIZI KORUYORUZ.

Faaliyetlerimizde sorumlu üretim yaklaşımını benimsiyor ve yenilikçi çözümler ile dünyamızı korumaya devam ediyoruz. Ülkemiz ve dünyamız için katma değer yaratan ürünler yaratırken aynı zamanda daha yeşil ve daha sürdürülebilir bir geleceğe katkıda bulunmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

Daha yeşil bir çevreye ulaşma ve doğamızı koruma yolculuğumuza uygun faaliyetler ve projeler gerçekleştiriyoruz. Bu projelerden biri olan Türkiye'deki ilk yüksek kapasiteli tesis olma özelliğini taşıyan Sıfır Sıvı Deşarjı sistemi ile sıvı atık deşarjını ortadan kaldırarak su kullanım verimliliğinin en üst düzeye çıkarılmasını sağlıyoruz.

Bu yıl Şirketimizin 50. yıl dönümüne özel ve geri dönüşüme verdiğimiz önemi vurgulamak amacıyla, şirketimizdeki metal atıklardan logomuza ilham veren kırlangıç çalışmasını hazırlayarak, kampüsümüze bir hatıra bıraktık.

Başladığımız Sıfır Atık Projesi yolculuğunda Türkiye'de sanayi kuruluşları arasında verilen Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi'ni almaya hak kazanan ilk şirket olduk.

Kaynakların verimli kullanılması, geri dönüşümün sağlanması konularında sürdürülebilir değer katan projelerimize hız kesmeden devam ederek yeşili ve doğayı koruma yolunda emin adımlarla ilerliyoruz.

TÜRKİYE'DE SANAYİ KURULUŞLARI
ARASINDA VERİLEN TEMEL SEVİYE
SIFIR ATIK BELGESİ'Nİ
ALMAYA HAK KAZANAN İLK ŞİRKET

ÇOCUKLARIMIZA, GENÇLERİMİZE, GELECEK NESİLLERİMİZE GÜÇ KATIYORUZ.

Türk Havacılık Uzay Sanayii ailesi olarak binlerce çalışanımızla gücümüze güç katmaya devam ediyoruz. Sürdürülebilir bir insan kaynağı yönetimi için yüksek nitelikli insan kaynağını ülkemize ve Türk Havacılık Uzay Sanayii değerlerine katmak doğrultusunda projeleri hayata geçiriyoruz. 2023 yılında “Mühendis Geliştirme Programı”mız kapsamında yaklaşık 500 mühendisimizi mezun ettik.

En değerli varlığımız olan çalışanlarımız için eğitim ve gelişim fırsatları sunuyor, her bir çalışanımızın aidiyetini yükseltmek amacıyla faaliyetler gerçekleştiriyoruz. Çalışanlarımızın kattığı değerler ile havacılık ve uzay sanayisinde küresel bir aktör olarak son teknolojiyi üretmeye ve sürdürülebilir uygulamaları hayata geçirmeye hız kesmeden devam ediyoruz.

İnsan merkezli ilerleme anlayışımız ve çalışanlarımızdan aldığımız güç ile gezegenimize ve ülkemize güç katmaya devam ediyoruz.

TOPLAM
ÇALIŞAN SAYIMIZ:
***15.385**

TOPLAM
EĞİTİM SAATİMİZ:
807.094

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	6
RAPOR HAKKINDA	7
YÖNETİM KURULU BAŞKANIMIZ VE GENEL MÜDÜRÜMÜZÜN MESAJİ	8
BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ	10
MİSYONUMUZ, VİZYONUMUZ VE DEĞERLERİMİZ.....	10
KİLOMETRE TAŞLARIMIZ.....	11
2023 YILINDAKİ ÖNEMLİ GELİŞMELERİMİZ.....	13
FAALİYET ALANLARIMIZ.....	14
ÜRÜN VE HİZMETLERİMİZ.....	15
ORGANİZASYON YAPIMIZ.....	16
ORTAKLIK YAPIMIZ.....	16
BAĞLI ORTAKLIKLARIMIZ, İŞTİRAKLERİMİZ VE YURT DIŞI ŞUBELERİMİZ.....	17
ÖDÜL VE BAŞARILARIMIZ.....	18

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ	21
GÜÇLÜ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSIMIZ.....	21
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YOLCUĞUMUZDA SON 3 YIL.....	22
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VİZYONUMUZ.....	23
RAKAMLARLA 2023 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSIMIZ.....	24
STRATEJİK ODAKLARIMIZ.....	27
PAYDAŞ HARİTAMIZ VE PAYDAŞ İLETİŞİMİMİZ.....	28
HEDEFLEDİĞİMİZ SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI.....	33
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÖNCELİKLERİMİZ.....	34
ÖNCELİKLENDİRME ANALİZİMİZ.....	36
ÜYELİKLERİMİZ VE DESTEKLEDİĞİMİZ KURULUŞLAR.....	37
ETKİNLİKLERİMİZ.....	38

GÜÇLÜ YÖNETİM ANLAYIŞIMIZ	39
KURUMSAL YÖNETİM.....	39
KOMİTELERİMİZ.....	40
ETİK İLKELERİMİZ.....	41
YASAL DÜZENLEMELERE UYUM.....	42
RİSK YÖNETİMİ.....	45
SÜREÇ YÖNETİMİ.....	48
DOKÜMAN YÖNETİMİ.....	50

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ	51
ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ UYGULAMALARIMIZ.....	51
HAVA KALİTESİ VE SERA GAZI ÇALIŞMALARIMIZ.....	57
SU YÖNETİMİMİZ.....	58
ATIK YÖNETİMİMİZ.....	61
ÇEVRESEL FARKINDALIĞIMIZ.....	64
ENERJİ YÖNETİMİMİZ.....	68

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ	73
ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM.....	73
PERFORMANS GELİŞİMİ, KARIYER VE YETENEK YÖNETİMİ.....	84
TERSİNE BEYİN GÖÇÜ, GLOBAL EŞİTLİK, ÇEŞİTLİLİK VE KAPSAYICILIK.....	86
İNSAN KAYNAKLARI SÜREÇLERİNDE DİJİTALLEŞME.....	87
AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ.....	88
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ.....	97

YÜKSEK EKONOMİK REFAH	100
TEKNOLOJİ VE İNOVASYON.....	100
AR-GE YÖNETİMİMİZ.....	104
PATENT MÜHENDİSLİĞİMİZ.....	106
YERLİLEŞTİRME FAALİYETLERİMİZ.....	107
BİLGİ TEKNOLOJİLERİMİZ.....	108
TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİMİZ.....	113
KALİTE YÖNETİMİMİZ.....	118
HAVACILIK EMNİYETİMİZ.....	119

GRI İÇERİK İNDEKSİ	122
İLETİŞİM.....	127

RAPOR HAKKINDA

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak bu yıl üçüncüsünü yayımladığımız 2023 Sürdürülebilirlik Raporumuzla birlikte sürdürülebilirlik vizyonumuz doğrultusunda ekonomik, çevresel ve toplumsal alanlardaki faaliyetlerimizin katılımcı, açık ve şeffaf yönetim ilkeleri esas alınarak paydaşlarımız ile paylaşılmasını amaçlıyoruz.

GRI Standartlarına uygun olarak hazırlanan bu rapor ile ekonomik, sosyal ve çevresel alanlarda hem dünya hem de Türkiye gündemini yakından ilgilendiren gelişmeleri ve bunların ışığında Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin 2023 yılında yürüttüğü faaliyetleri sizlerle paylaşmaktayız.

Türkçe ve İngilizce hazırlanan Türk Havacılık Uzay Sanayii 2023 Sürdürülebilirlik Raporu'na ilişkin soru, geri bildirim ve önerilerinizi aşağıdaki adrese iletebilirsiniz.

surdurulebilirlik@tai.com.tr

YÖNETİM KURULU BAŞKANIMIZ VE GENEL MÜDÜRÜMÜZÜN MESAJI

Kıymetli Paydaşlarımız,

Ülkemizin gözbebeği şirketi, Türk Havacılık Uzak Sanayii, TUSAŞ olarak savunma ve havacılık alanında özgün ürünlerimiz ve insanı merkeze alan gelişim odaklı yaklaşımımızla sürdürülebilir büyümeye katkıda bulunmaya devam ediyoruz.

Hedeflerimize giden yolda ülkemize nice gururlar yaşatacak mühendis ve teknisyenlerimizin yetişmesine vesile oluyor, en önemli kaynak olarak değerlendirdiğimiz insana, dolayısıyla geleceğimize yatırımlarımızı sürdürmeye devam ediyoruz.

Havacılık ve uzay sanayisinde dünyanın ilk on şirketi arasında olma yolunda emin adımlarla ilerlerken, doğal kaynakların israfını önleyecek şekilde dünyaya bıraktığımız etkileri de önemseyerek hareket ediyoruz. Faaliyetlerimizde sürdürülebilirlik bilincini odağımıza alarak topluma ve daha yeşil bir geleceğe fayda sağlamayı hedefliyoruz. Sıfır atık temelli yaklaşımımızla doğal kaynaklarımızı koruyor, enerji verimliliği, geri dönüşüm, karbon emisyonlarımızı azaltma gibi konularda çevreye ve ekosisteme daha duyarlı olarak iyileştirici adımları atmaya devam ediyoruz. Sürdürülebilirlik stratejilerimizi, politikalarımızı, hedeflerimizi; kısa, orta ve uzun vadede

sürdürülebilirlik hedeflerimizi belirliyor, sürdürülebilirlik performansımızı artıracak iyileştirme projelerini uygulamaya devam ediyoruz.

Yarım asırlık tecrübemizle havacılık ve uzay alanında ülkemize önemli başarılar kazandırıyoruz. Adillik, şeffaflık ve hesap verebilirlik ve sorumluluk doğrultusunda hak sahipleri ve kamuoyunun menfaatlerine uygun şekilde çalışmalarımızı yerine getiriyoruz. Kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlayacak şekilde mali kaynakları ve yetkin insan kaynağını Şirketimize çekiyor, verimli çalışma yönetimimiz ile hissedarlarımız için uzun dönemde ekonomik kazanç yaratıyoruz. Kurumsal Risk Yönetimi Politikamız ile stratejik hedeflerimize ulaşmak amacıyla yürüttüğümüz faaliyetler dâhilinde karşılaşılabileceğimiz her türlü fırsat ve tehdidi proaktif olarak yöneterek, kurumsal sürdürülebilirliğe katkı sağlamayı amaçlıyoruz.

Güçlü Yönetişim Anlayışımız

Dünyanın en büyük 58. savunma sanayi şirketi olarak, küresel alandaki çalışmalarımızla fark yaratmaya ve etkin büyümemize devam ediyoruz. Günden güne artan kabiliyetlerimiz ve geliştirmiş olduğumuz yenilikçi teknolojiler ile dünyanın ilgisini çekmeye, küresel pazarlarda en güncel ihtiyaçlara uygun bir şekilde ürün yelpazemizi geliştirmeye çalışıyoruz. Bu vizyonla gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerimiz neticesinde

Yönetim Kurulu Başkanı
Ömer Cihad VARDAN

Genel Müdür
Dr. Mehmet DEMİROĞLU

2023 yılını yaklaşık *63,6 milyar TL ciro ile kapatırken, 15 binin üzerinde çalışma arkadaşımız ile dünyanın ilk 100 havacılık ve uzay sanayi şirketi arasında yer almayı sürdürüyoruz. 6 bine yakın Ar-Ge çalışanımız, yaklaşık 28,2 milyar TL tutarına ulaşan Ar-Ge harcamamız ile Turkishtime tarafından açıklanan Ar-Ge 250 listesinde Şirket olarak ilk sırada yer aldık. Gerçekleştirdiğimiz uluslararası faaliyetlerimizle ihracat alanında yeni iş birlikleriyle önemli başarılarla imza attık. Bu vesileyle Türkiye'nin ihracat liderleri arasındaki yerimizi perçinledik. Dünyanın birçok ülkesinden sivil ve askeri alanda üst düzey heyetleri şirketimizde misafir ederek şirketimizin ve faaliyetlerimizin bilinirliğine katkı sağladık.

YÖNETİM KURULU BAŞKANIMIZ VE GENEL MÜDÜRÜMÜZÜN MESAJI

Çevre Yaklaşımımız

Türk Havacılık Uzak Sanayii, TUSAŞ olarak; sorumlu üretim, değer yaratma, çevreyi koruma, sürekli dönüşüm ve iyileştirme prensiplerini gözeterek Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını iş süreçlerimize entegre ediyoruz. Çevresel sürdürülebilirlik politikalarımızla sürekli iyileştirme ilkemiz çerçevesinde tüm süreçlerimizdeki çevresel etkilerimizi yasal ve çevreye duyarlı yaklaşımımıza uygun olarak azaltarak çevre kirliliğinin önlenmesine katkı sağlıyoruz. Çevre ve iklim değişikliği kapsamındaki mücadeleyi destekleyerek faaliyetlerimizi çevreye duyarlı yüksek teknolojimiz, değerli insan kaynaklarımız ve güçlü bilgi birikimimizle yönetiyoruz.

Ülkemizin 2053 taahhüdü olan net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda biz de TUSAŞ olarak iklim değişikliği konusundaki çalışmalarımıza ve yatırımlarımıza hız kesmeden devam ediyoruz. Çevresel sürdürülebilirlik politikamız ile sürekli iyileştirme ilkesi çerçevesinde tüm süreçlerde çevresel etkileri yasal ve diğer şartlara uygun olarak azaltarak kirliliğin önlenmesini sağlıyoruz. İklim değişikliği ile mücadeleyi göz önünde tutarak çevresel sürdürülebilirliğe katkıda bulunma amacıyla politikamızı yürütüyoruz. Karbon ayak izimizin ve karbon salınımının azaltılmasında, geri dönüşüm oranımızın artırılmasına

devam ettik. Enerji tasarrufunu önceleyen yatırımlarımız ile şirketimizin sürdürülebilir temiz enerji politikasına katkı sağlıyoruz. Hâlihazırda Türkiye’de sanayi kuruluşları arasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilen Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi’ni almaya hak kazanan ilk Şirket konumundayız. Diğer taraftan İngiltere’de bulunan dünyanın en prestijli çevre ödülllerinden biri olarak kabul gören Green World Awards 2023 Su Yönetimi kategorisinde “Global Altın” ödülün sahibi olduk. ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi Sertifikası’na sahip, Türk Silahlı Kuvvetleri Güçlendirme Vakfı’na (TSKGV) bağlı ilk şirket olarak enerji verimliliğini merkeze alan yatırımlarımızı sürdürmeye devam ediyoruz.

Güçlü İnsan Kaynaklarımız

İnsan Kaynakları Politikamızı yüksek nitelikli insan kaynağını ülkemize ve bünyemize kazandırmak doğrultusunda oluşturduk. İnsan Kaynakları Politikamız ile kurum kültürüne olan aidiyetin sürdürülebilmesini önemsiyor, çalışma arkadaşlarımızın gelişimlerine katkıda bulunmayı hedefliyoruz. Türkiye’nin en büyük istihdam sağlayan teknoloji şirketleri arasında yer alan şirketimizde bu yıl da yaklaşık 16 bin çalışmamız ile Türkiye’nin en büyük istihdam sağlayan teknoloji şirketleri arasında yer

alıyoruz. Mesleki gelişimi odak noktası olarak belirleyen Şirketimiz bünyesinde faaliyet gösteren Akademi çatısı altında, 2023 yılı içinde kişi başı ortalama 52 saat eğitim sağladık. Yüksek teknoloji ile üretim yapan bir şirket olarak insan kaynakları süreçlerimizde de teknolojiden faydalanmayı önemsiyoruz. İstihdam politikalarımızda kapsayıcılığa ve fırsat eşitliğine önem veriyor hem yeni kuşağa hem de deneyimli adaylara kıymet ve fırsat veriyoruz. Her geçen gün büyüyen ailemizde İş ve Sağlık Güvenliği konularına verdiğimiz azami önem neticesinde çalışma arkadaşlarımızın fiziki ve mesleki güvenliğine yönelik önemli çalışmalarımıza devam ediyoruz.

2019 yılında faaliyetlerine topluluk olarak başlayan ve 2023 yılında dernek statüsü kazanan Elini Uzat Derneği ile de çalışanlarımıza ve topluma değer sağlayan birçok proje gerçekleştirdik. Dernekleşme ile süreçlerin sistematikleştirilmesi, yasal ve kurumsal güvence sağlanması ve daha uzun ömürlü ve kalıcı sosyal çalışmalar yürütülmesini hedefledik.

Ülkemizde havacılığın geleceğine güç katmak hedefiyle gerçekleştirdiğimiz tüm faaliyetlerimizde emeği geçen çalışma arkadaşlarımıza şükranlarımızı sunarız.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

MİSYONUMUZ, VİZYONUMUZ VE DEĞERLERİMİZ

Dürüstlük ve Güvenilirlik

Faaliyetlerimizde yasalara, şirket değerlerine ve etik ilkelerine bağlı kalır, dürüst ve açık davranır, verdiğimiz sözleri tutarız.

Verimlilik

Sürekli iyileştirmeyi esas alarak çalışır, kaliteden ödün vermeden kaynakları etkin ve verimli kullanarak Şirketimize katma değer sağlayan sistemleri geliştirir ve daha iyiye ulaşmayı amaçlarız.

Teknolojik ve İnovatif

Değişimi hayatımızın bir parçası olarak görür; teknoloji ve inovasyon gelişmelerini takip ederiz. Teknolojik yetkinliklerimizi yerli ve millî imkânlarla geliştirmek için sistematik yaklaşımlar benimseriz. Özgün ürünlerimizin odağında yenilikçi çözümler üretiriz.

Sürekli Öğrenme ve Gelişim

Global ve sektörel gelişmeleri takip eder, dönüşüm ve yeniliklere öncülük ederiz. Tüm paydaşlarımız için yaşam boyu öğrenmeye inanarak eğitimi ve gelişimi destekler, sorgular ve araştırırız.

Sürdürülebilirlik Bilinci

Faaliyetlerimizde sürdürülebilirlik bilincini odağımıza alarak topluma ve yeşil geleceğe fayda sağlamayı hedefleriz. Bu doğrultuda, doğal kaynaklarımızı korur, enerji verimliliği, sıfır atık, geri dönüşüm, karbon emisyonunu azaltma gibi konularda çevreye ve ekosisteme duyarlı olur, iyileştirici adımlar atarız. Sürdürülebilir büyüme ile ülke ekonomisine ve topluma katkı sağlamayı ve gelecek nesiller için fırsat yaratmayı hedefleriz.

Paydaşlara Değer Katan

Tüm paydaşlarımızın ihtiyaç ve beklentilerini anlar, ve değer katacak çözümler üretmeyi amaçlarız. Ülkemizin, ulusal ve uluslararası müşterilerimizin ihtiyaçları doğrultusunda hareket eder, müşteri odaklılığı esas alır, tüm paydaşlarımızın gelişimine katkı sağlar, hedeflerimize birlikte koşarız.

Misyon

Ülkemizin stratejik amaçlarına hizmet edecek; savunma, havacılık ve uzay alanında, ulusal ve küresel paydaşlarımıza değer katacak, yenilikçi, sürdürülebilir ve özgün çözümler sunmak.

Vizyon

Özgün ürünleri olan, küresel rekabet gücüne sahip, teknolojiye öncü, havacılık ve uzay alanında dünya markası olmak.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

KİLOMETRE TAŞLARIMIZ

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

KİLOMETRE TAŞLARIMIZ

2018
T625 GÖKBEY helikopterinin ilk uçuşu gerçekleşti.
T625 GÖKBEY helicopter performed its first flight.

2019
Milli Muharip Uçak'ın birebir ölçülerdeki modeli Paris Havacılık Fuarı'nda dünyaya tanıtıldı.
One-to-one mock up of Turkish Fighter was displayed to the world for the first time at Paris Air Show.

2020
Meltem 3 Projesinde İlk Deniz Kanakalı Uçak Deniz Kuvvetleri Komutanlığına teslim edildi.
The first Korkunç Kalkan Aircraft of the Meltem 3 project was delivered to Turkish Naval Forces.

2021
Menzili artırılmış ANKA Deniz Kuvvetleri Komutanlığına teslim edildi.
ANKA with increased range delivered to Turkish Naval Forces.

2021
ANKA Tunus Hava Kuvvetlerine teslim edildi.
ANKA was delivered to Tunisian Air Force.

2022
T129 ATAK helikopteri Filipinler Hava Kuvvetlerine teslim edildi.
T129 ATAK helicopter was delivered to Philippine Air Force.

2023
HÜRJET'in ilk uçuşu gerçekleşti.
HÜRJET performed its first flight.

2023
HÜRKLÜ Nijer Hava Kuvvetlerine teslim edildi.
HÜRKLÜ was delivered to Niger Air Force.

2023
ATAK II'nin ilk uçuşu gerçekleşti.
ATAK II performed its first flight.

2018
Türk Havacılık Uzay Sanayii, yeni logo ve kimliğiyle yüzünü yeniledi.
Turkish Aerospace got a fresh look with its new logo and identity.

2019
AKSUNGUR'un ilk uçuşu gerçekleşti.
AKSUNGUR performed its first flight.

2020
5.000'inci "Section-18" Gövde Panel Setinin teslimatı gerçekleşti.
The 5,000th "Section-18" Fuselage Panel Set was delivered.

2021
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM) tarafından T625 GÖKBEY helikopterine "Tasarım Organizasyonu Onayı" sertifikası verildi.
The "Design Organization Approval (DOA)" certificate for T625 GÖKBEY helicopter was granted by the Directorate General of Civil Aviation (DGCA).

2022
Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığında, "Yeni Teknolojiler ve Yeni Vatandaşlar Tasarıma Açık ve Tutarlı Tercih" gerçekleşti.
Turkish Aerospace hosted a Ceremony for the Collective Opening and Introduction of New Technologies and New Residents with the attendance of the President of the Republic of Turkey, Recep Tayyip Erdoğan.

2022
T70 Genel Mahaset Helikopteri Jandarma Genel Komutanlığına teslim edildi.
T70 Utility Helicopter was delivered to the Jandarma General Command.

2023
KAAN'ın ilk taksi testi gerçekleşti.
KAAN completed its first taxi test.

2023
ANKA III'ün ilk taksi testi gerçekleşti.
ANKA III completed its first taxi test.

28.06 2023
ASIRLARA BEDEL
50 YEARS WORTH CENTURIES

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

2023 YILINDAKİ ÖNEMLİ GELİŞMELERİMİZ

T70 Genel Maksat Helikopteri'nin ilk teslimatı gerçekleştirildi.

OCAK

TEMMUZ

Airbus A320 ailesinin tüm uçakları için üretilen Sec18/19 gövde komponentinin tanıtımı yapıldı.

Jet Eğitim Uçağı HÜRJET'in motoru ilk kez çalıştırıldı.

HÜRKUŞ Görev Uçağı'nın Nijer'e teslimatı gerçekleşti.

AKSUNGUR, üzerindeki baz istasyonu ile yüzyılın felaketinde deprem bölgesine 45 saat kesintisiz görüntü ve iletişim desteği sağladı.

ŞUBAT

AĞUSTOS

TUSAŞ Akademi ile Airbus - Airbus Academy arasında iş birliği protokolü imzalandı.

İnsansız Hava Aracı ANKA'nın Çad'a teslimatı gerçekleşti.

KAAN, HÜRJET ve ANKA III ilk taksi testlerini başarıyla gerçekleştirdi.

TÜRKSAT 6A Uçuş Modeli'nin Işıl Vakum Testi başarıyla tamamlandı.

Malaysian Industry Government Group for High Technology (MIGHT), Türk Havacılık Uzay Sanayii Malezya, Malezya Üniversiteleri Konsorsiyumu (CMU) ve Şirketimiz arasında iş birliği sözleşmesi imzalandı.

MART

EYLÜL

HÜRJET, Hava Kuvvetleri Komutanlığına bağlı akrobasi timi Türk Yıldızları ile birlikte kol uçuşu yaptı.

Yüksek Faydalı Yük Kapasiteli İnsansız Hava Aracı AKSUNGUR'un Kırgızistan'a teslimatı gerçekleşti.

Ağır Sınıf Taarruz Helikopteri ATAK II ve Jet Eğitim Uçağı HÜRJET'in ilk uçuşu başarıyla gerçekleştirildi.

MELTEM III projesinin son uçağı teslim edilerek proje tamamlandı.

HÜRKUŞ Görev Uçağı'nın Çad'a teslimatı gerçekleşti.

T625 GÖKBAY Genel Maksat Helikopteri, TEI tarafından geliştirilen ve üretilen yerli motor TS1400 ile ilk test uçuşunu başarıyla tamamladı.

NİSAN

EKİM

HÜRJET Projesi'nde SSB ile Kritik Tasarım Değerlendirme Toplantısı başarıyla tamamlandı.

Airbus ile Kahramanmaraş'ta Havacılık Meslek Yüksekokulu açmak üzere mutabakat anlaşması imzalandı.

İnsansız Hava Aracı ANKA'nın Kazakistan'a teslimatı gerçekleşti.

Serdar Demir Çocuk Evleri Sitesi'nin temel atma töreni gerçekleşti.

Malezya Savunma Bakanlığı ile farklı faydalı yüklerle donatılmış ANKA teslimatı için anlaşma imzalandı.

Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımlarıyla gerçekleşen İstikbalin Yüzyılı Lansman Programı'nda 2023 vizyon ürünlerimiz dünya kamuoyuna sergilendi.

2023 Mayıs'ta "Hv.K.K.İğine ilk AKSUNGUR teslimatları gerçekleştirilmiştir."

Türk Hava Yolları'nın (THY) iştiraki Türk Hava Yolları Uçuş Eğitim ve Havalimanı İşletme AŞ (Turkish Airlines Flight Academy/TAFA) ile Şirketimiz arasında 20 adet tek motorlu pilot eğitim uçağı için anlaşma imzalandı.

MAYIS

KASIM

Şirketimiz tarafından başlatılan ve 13 ilimize hizmet veren Hava Ambulans Projesi, 1. yılını toplam 4 bin 200 uçuş saatiyle tamamladı.

T625 GÖKBAY çift ve tek motorla maksimum servis irtifası olan 20 bin feet yüksekliğe ilk kez ulaştı.

AKSUNGUR TEI-PD170 motoruyla 30 bin feet yüksekliğe ulaştı.

T129 ATAK Helikopteri'nin Nijerya'ya teslimatı gerçekleşti.

Genel Maksat Helikopteri Programı kapsamında onuncu T70 teslimatı Emniyet Genel Müdürlüğü'ne yapıldı.

NAPCAP-NMMT sertifikasyonuna sahip Türkiye'deki ilk ve tek şirket olundu.

HAZİRAN

ARALIK

Filipinler Hava Kuvvetleri'ne tüm helikopter teslimatları tamamlanmıştır.

Avrupa Temiz Havacılık Ortaklığına (Clean Aviation Joint Undertaking/CAJU) dahil olmaya hak kazanan ilk Türk partner şirket olundu.

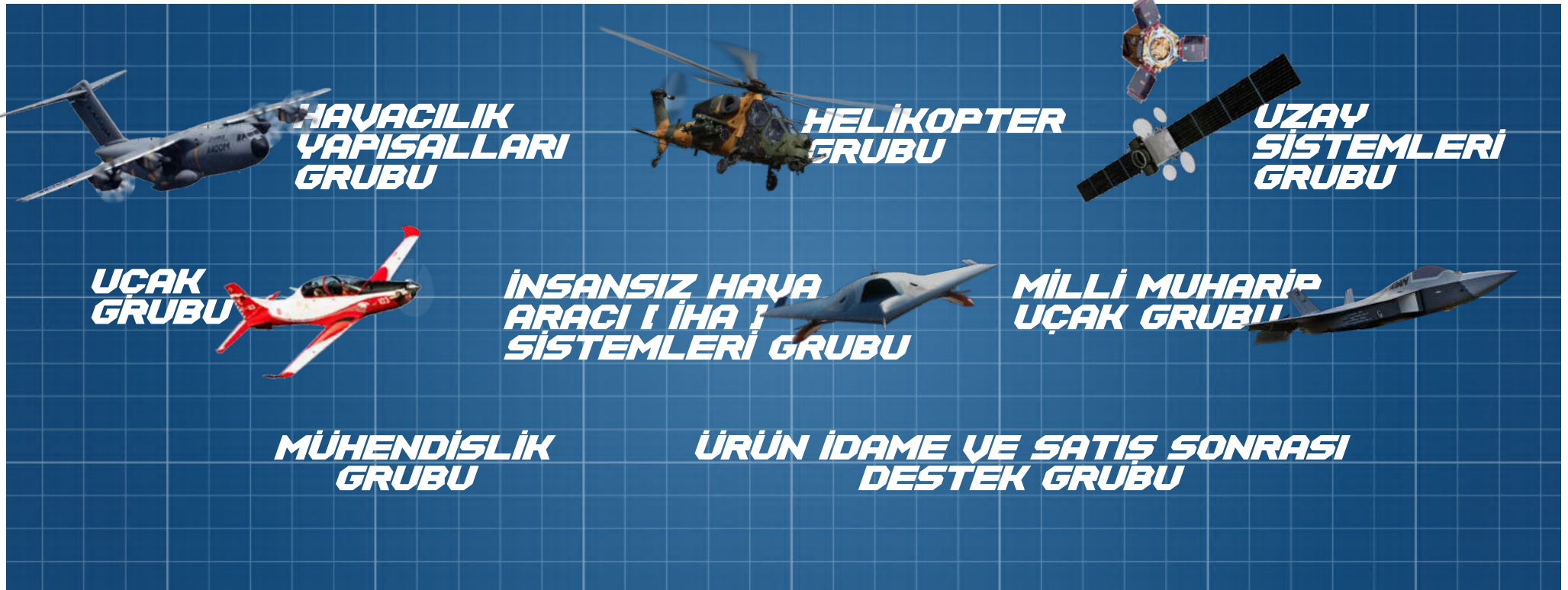
Muharip İnsansız Uçak Sistemi ANKA III'ün ilk uçuşu gerçekleştirildi.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

FAALİYET ALANLARIMIZ

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak sabit ve döner kanatlı hava platformlarından insansız hava araçları ve uzay sistemlerine kadar entegre havacılık ve uzay sanayi sistemlerinin tasarım, geliştirme, modernizasyon, üretim, entegrasyon, yaşam döngüsü destek süreçlerinde Türkiye'nin teknoloji merkezi konumunda olup; havacılık, uzay ve savunma sanayisinde küresel oyuncular arasında yer alıyoruz.

Yerli ve millî ürünlerimizin sayısını her sene artırarak, özgün ürünlerimizin ihracat süreçlerini tamamlamak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Havacılık ve uzay sanayisinde küresel ilk yüz oyuncu arasında yer alarak, aşağıdaki gruplar ile faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

ÜRÜN VE HİZMETLERİMİZ

Türk Havacılık Uzay Sanayii ürün ve faaliyet yelpazesi içerisinde; ANKA İnsansız Hava Aracı (İHA) Sistemi, AKSUNGUR Yüksek Faydalı Yük Kapasiteli İHA Sistemi, ANKA III Muharip İnsansız Uçak Sistemi, HÜRKUŞ Gelişmiş Eğitim Uçağı, T129 ATAK Taarruz ve Taktik Keşif Helikopteri, T929 ATAK II Ağır Sınıf Taarruz Helikopteri, T625 GÖKBAY Genel Maksat Helikopteri, HÜRJET Jet Eğitim ve Hafif Taarruz Uçağı, Milli Muharip Uçak KAAAN, Sabit ve Döner Kanatlı Hava Platformları için Gelişmiş Aviyonik Modernizasyon Suitler, Haberleşme ve E/O Keşif Gözetleme Uyduları, Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test (USET) Merkezi, Özel Görev Uçağı Dönüşümleri ile Askerî ve Ticari hava platformları komponentlerinin tasarım ve üretimleri yer almaktadır.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

ORGANİZASYON YAPIMIZ / ORTAKLIK YAPIMIZ

- 7 TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ, TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİ GÜÇLENDİRME VAKFI'NIN BAĞLI ORTAKLIĞI VE T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI'NIN (SSB) İŞTİRAKİDİR.

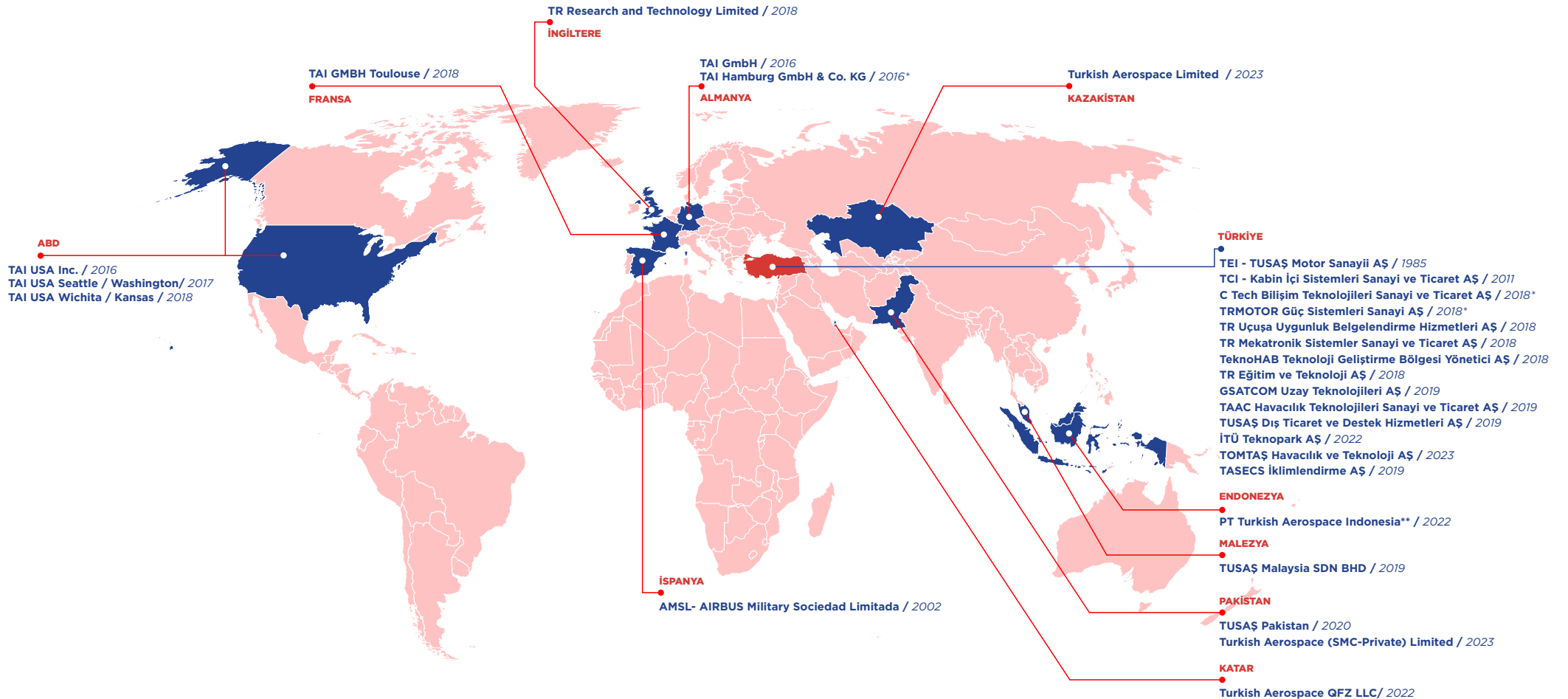

Hissedarlarımızın Hisse Oranı:

Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı (TSKGV): %54,49
T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB): %45,45
Türk Hava Kurumu (THK): %0,06

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

BAĞLI ORTAKLIKLARIMIZ, İŞTİRAKLERİMİZ VE YURT DIŞI ŞUBELERİMİZ

*Şirketimizin ilgili bağlı ortaklığımıza/iştirakimize ortak olduğu tarihi göstermektedir.
**Şirketin diğer pay sahibi bağlı ortaklığımız TUSAŞ Malaysia'dır.

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

ÖDÜL VE BAŞARILARIMIZ

İstanbul Uluslararası
Buluş Fuarı'ndan
(ISIF) 11 ödül

“IFIA Best National Ödülü”
ve 2 altın, 2 gümüş ve 6
bronz madalya

Green World
Award 2023

Green World Awards Su
Yönetimi kategorisinde
“Global Altın Ödülü”

Global Eventex
Awards

“Employer Branding Event”
Altın Ödülü

Stevie International
Business Awards

“Aerospace & Defense
Company of The Year”
Altın Stevie Ödülü

“Communications Team
of The Year”
Altın Stevie Ödülü

“Best Communications
Campaign of the Year
(Corporate Social
Responsibility)” Altın Stevie
Ödülü

Corporate
Engagement
Awards

En İyi Marka Kurumsal
Sosyal Sorumluluk
Uygulaması Altın Ödülü

En İyi PR ve Dış İletişim
Bronz Ödülü

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

ÖDÜL VE BAŞARILARIMIZ

Ar-Ge 250

Türkiye'nin En Çok AR-GE
Harcaması Yapan Şirketleri
2023 Birincilik Ödülü

The Hammers
Awards

Türkiye'nin En İyi
İşveren Markası Takımı
Bronz Ödülü

Stevie for Great
Employers

"Achievement in Recruitment" Altın
Ödülü

"Recruiting or Talent Acquisition
Team of the Year" Gümüş Ödülü

"Best Talent Acquisition Process"
Gümüş Ödülü

"Best CSR Strategy" Bronz Ödülü

Employer Brand
Management Awards

Geleceğin Yetenekleri
Programı Altın Ödülü

Gökyüzüne İlham Veren
Kadınlar Mentorluk
Programı İle 1 Bronz Ödül

Youth
Awards

"En Beğenilen Uzun Dönem Staj
Programı" Birincilik Ödülü

"Kampüs Etkinliklerinin En Beğenilen
Şirketi" İkincilik Ödülü

"En Çok Çalışılmak İstenen Savunma
Sanayi Şirketi" İkincilik Ödülü

Teknik Gezi XL İle
"En Çok Yorum Alan
Proje" Ödülü

BİR BAKIŞTA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

ÖDÜL VE BAŞARILARIMIZ

TEGEP Öğrenme ve Gelişim
Ödülleri

Mavi Yaka Gelişim
Programı “En İyi”
Ödülü

Globee Business Awards

“Talent Acquisition Team of
the Year” Altın Ödülü

“Most Innovative Talent
Acquisition Program” Altın
Ödülü

Türkiye İhracatçılar
Meclisi'nin (TİM)

İnovasyon Stratejisi
İkincilik Ödülü

HCM Excellence
Awards

“Best Unique or Innovative
Learning and Development
Program” Altın Ödülü

“Best Unique or Innovative
Talent Acquisition Program”
Bronz Ödülü

“Best Initiative for
Philanthropy and Corporate
Giving” Bronz Ödülü

“Best Recruitment Marketing
and Employer Branding
Program” Bronz Ödülü

Türkiye Araştırmacılar
Derneği (TÜAD) Baykuş
Ödülleri

Gümüş Baykuş Ödülü

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

GÜÇLÜ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSIMIZ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK STRATEJİLERİMİZİ, SÜREÇLERİMİZ VE YETKİNLİKLERİMİZ İLE BİR ARAYA GETİRİYOR; PAYDAŞLARIMIZ İÇİN KATMA DEĞER YARATMAYA DEVAM EDİYORUZ.

Şirketimizin faaliyetlerini çevreye, topluma ve ekonomiye karşı sorumluluk anlayışıyla yürüterek, ülkemizin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunmayı hedefliyoruz. Bu doğrultuda sürdürülebilirliği Şirketimizin iş yapış biçiminin önemli temellerinden biri olarak değerlendiriyoruz. Sürdürülebilirlik yaklaşımının süreçlerimize entegre edilmesi ve sürdürülebilirlik kültürünün Şirketimizin tüm birimlerine yaygınlaştırılması amacıyla faaliyetlerimizi yürütüyoruz.

Sürdürülebilirlik Komitemiz ile sürdürülebilirlik stratejilerini, politikalarını, kısa, orta ve uzun vadeli sürdürülebilirlik hedeflerinin belirlenmesini, gözden geçirilmesini, sürekli iyileştirilmesini, sürdürülebilirlik alanındaki (çevresel, ekonomik, sosyal ve kurumsal konulardaki) risklerin belirlenerek proaktif yaklaşımın benimsenmesini ve Şirketin sürdürülebilirlik performansını arttıracak iyileştirme projelerine karar verilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştiriyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YOLCUĞUMUZDA SON 3 YIL

Sürdürülebilirlik yönetimimizi ülkemizin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunacak şekilde tasarlıyor; Şirketimizin faaliyetlerini sürdürülebilir çevre, toplum ve ekonomi sorumluluğu ile yürütüyoruz. Sürdürülebilirlik yaklaşımının Şirketimizin tüm birimlerine yaygınlaştırılmasını amacıyla Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) doğrultusunda faaliyetlerimizi gerçekleştiriyoruz.

**GELECEK NESİLLER İÇİN
SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR DÜNYA
BIRAKMAYI HEDEFLİYORUZ.**

Sürdürülebilirlik Komitemizin
İlk Toplantısını gerçekleştirdik.

2022-2030 Stratejik
Planı'mıza Sürdürülebilirlik
Hedeflerimizi ekledik.

EKİM 2021

ARALIK 2023

2022 Sürdürülebilirlik
Raporu'muzu yayımladık.

Sıfır Sıvı Deşarjı (Zero
Liquid Discharge - ZLD)
sistemleri yaklaşık %85
oranında atıksu kazanımı
için projelendirme
çalışmalarına devam
ediyoruz.

2021
Sürdürülebilirlik
Raporu'muzu
yayımladık.

KASIM 2023

Sürdürülebilirlik Boyutları
ve Sürdürülebilirlik Yol
Haritası Çalışmalarına
başladık.

Kurumsal
Karbon Ayak
İzi Doğrulaması
yaptırdık.

AĞUSTOS 2023

Ürün Bazlı Karbon
Emisyon, Atık ve
Su Hesaplarının
Yapılmasına Yönelik
Çalışmalara başladık.

Karbon Şeffaflık
Projesi (Carbon
Disclosure Project -
CDP) Raporlaması
yaparak (İklim
Değişikliği: B, Su
Güvenliği: A-)
puanlarını aldık.

TEMMUZ 2023

ISO 14046
Su Ayak İzi
doğrulama
çalışmalarını
tamamladık.

Sürdürülebilirlik
Söyleşisi
gerçekleştirdik.

Airbus ile İlk
Sürdürülebilirlik
Toplantımızı
gerçekleştirdik.

EKİM 2022

Sürdürülebilirlik Akademisi
Ödülü'nü "Termoplastik Malzeme
ile Ürün ve Proses Geliştirme"
kazandık.

Sürdürülebilirlik Hedeflerimizi
Stratejik Planımıza ekledik.

Sürdürülebilirlik Politikamızı
yayımladık.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VİZYONUMUZ

Sürdürülebilirliği üretim değer zincirimizin her seviyesine entegre etmek üzere sürdürülebilir yaklaşımımızdan aldığımız gücü paydaşlarımıza da taşıyarak ortak değer oluşturmak ve fark yaratan çözümler sunmak hedefimizdir. Vizyonumuz doğrultusunda küresel eğilimler, ürün ve müşteriler, yasal yükümlülükler öne çıkan başlıklar arasında yer almaktadır.

Faaliyetlerimizde sürdürülebilirlik bilincini odağımıza alarak topluma ve yeşil geleceğe fayda sağlamayı hedefliyoruz. Bu doğrultuda, doğal kaynaklarımızı koruyor; su yönetimi, enerji verimliliği, sıfır atık, geri dönüşüm ve karbon emisyonunu azaltma gibi konularda çevreye ve ekosisteme duyarlı olarak, iyileştirici adımlar atıyoruz. Sürdürülebilir büyüme ile ülke ekonomisine ve topluma katkı sağlamayı ve gelecek nesiller için fırsat yaratmayı hedefliyoruz.

Küresel Eğilimler

Ürün ve Müşteriler

Yasal Yükümlülükler

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

RAKAMLARLA 2023 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSIMIZ

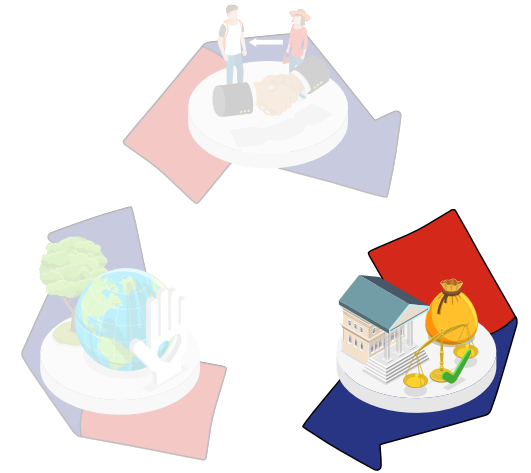
EKONOMİK PERFORMANS SONUÇLARI

Satış Gelirlerimiz*	2021	2022	2023
Yurtiçi (TL)	7,4 milyar	18,3 milyar	35,1 milyar
Yurtdışı (TL)	6,5 milyar	12,2 milyar	28,5 milyar
Toplam Satış (TL)	13,9 milyar	30,5 milyar	63,6 milyar
İhracat Hacmimiz (\$)	365,1 milyon	592,7 milyon	890,9 milyon

(*) Türk Havacılık Uzay Sanayii konsolide mali verileridir.

Ar-Ge Performansımız	2021	2022	2023
Toplam Ar-Ge Harcaması (TL)	4,4 milyar	12,5 milyar	28,2 milyar
Özkaynak Ar-Ge Harcaması (TL)	1,3 milyar	3,3 milyar	6,0 milyar
Toplam Ar-Ge Harcamasının Ciroya Oranı (%)	35,5	48,6	49,6
Özkaynak Ar-Ge Harcamasının Ciroya Oranı (%)	10,4	12,9	10,6
Ar-Ge Çalışan Sayısı	3.806	4.345	5.749

Patent Mühendisliği	2021	2022	2023
Ulusal Patent Başvuru Sayısı (adet)	51	65	70
Tescil Edilen Ulusal Patent Sayısı (adet)	20	22	32
Uluslararası Patent Başvuru Sayısı (adet)	33	38	53
Tescil Edilen Uluslararası Patent Sayısı (adet)	2	7	10

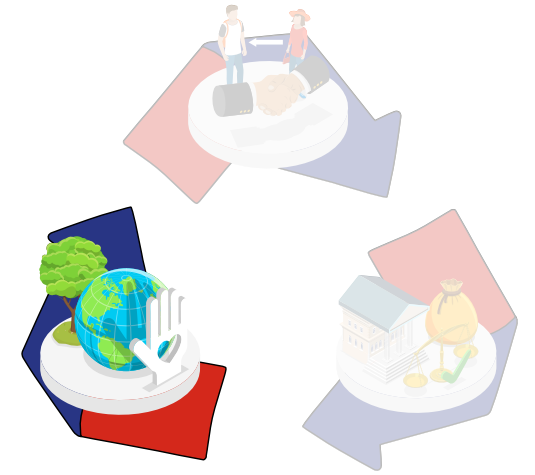

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

RAKAMLARLA 2023 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSIMIZ

ÇEVRE PERFORMANS SONUÇLARI

ÜRETİM MİKTARIMIZA GÖRE ENERJİ YOĞUNLUĞU	2021	2022	2023
	0,18	0,07	0,05
Karbon Ayak İzimiz	2021	2022	2023
Sera Gazı Karbon Salınımı (tCO ₂)	252 bin	849 bin	3,9 milyon
Kategori 1 (tCO ₂)	71 bin	78 bin	94 bin
Kategori 2 (tCO ₂)	23 bin	33 bin	41 bin
Atıksu Miktarları	2021	2022	2023**
Aritılan Atıksu Miktarı (m ³)	320.868	378.138	298.878
Sulamada Kullanılan Aritilmiş Su Miktarı (m ³)*	94.886	91.335	62.841
Geri Kazanım Oranı (%)	30	24	21
Kişi Başına Düşen Aritilmiş Atıksu Miktarı (m ³)	28,09	27,72	19,43

(*) 2022 Yılı verileri ISO14046:2014 Su Ayak İzi doğrulama süreci doğrultusunda gözden geçirilerek revize edilmiştir.
(**) 2023 Yılı verileri ISO14046:2014 Su Ayak İzi kapsamında Ağustos 2024 döneminde doğrulanmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

RAKAMLARLA 2023 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSIMIZ

SOSYAL PERFORMANS SONUÇLARI

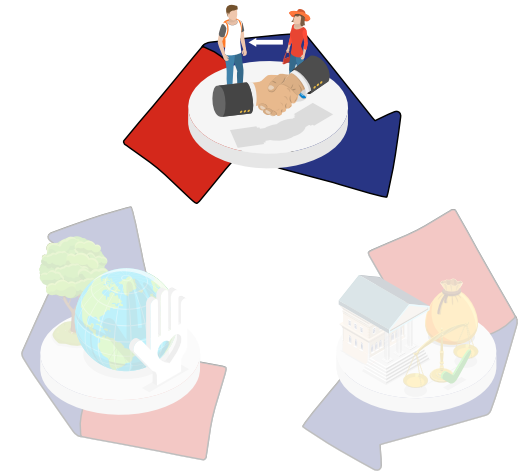
KIDEM	2021	2022	2023
0 - 1	2.081	2.854	2.664
1 - 3	2.229	2.414	4.537
3 - 5	2.849	3.393	1.921
5 - 10	1.784	2.077	3.456
10 - 15	1.504	1.672	1.583
15+	977	1.160	1.224
TOPLAM	11.424	13.570	15.385

UNVAN SINIFI	2021	2022	2023
YÖNETİCİ	482	541	596
MÜHENDİS	4.643	5.826	6.899
UZMAN	759	603	660
TEKNİSYEN	4.732	5.705	6.627
PİLOT	63	71	131
DİĞER	745	824	472
TOPLAM	11.424	13.570	15.385

ÇALIŞANA DEĞER KATMAK	2021	2022	2023
Çalışan Sayımız	11.424	13.570	15.385
Kadın Çalışan Oranı (%)	14	14,9	16
Kadın Yönetici Oranı (%)	19	18,3	19,70

EĞİTİM DÜZEYİ	2021	2022	2023
LİSANS ÜSTÜ	2.095	2.131	2.325
LİSANS	4.573	5.771	6.855
LİSANS ALTI	4.756	5.668	6.205
TOPLAM	11.424	13.570	15.385

CİNSİYET	2021	2022	2023
KADIN	1.675	2.074	2.473
ERKEK	9.749	11.496	12.912
TOPLAM	11.424	13.570	15.385

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

STRATEJİK ODAKLARIMIZ

Yerli ve Milli Ürünler ile Rekabetçi Konum

- Küresel rekabet gücüne ve özgün ürünlere sahip olmak,
- Yerli alt yükleniciler yardımıyla, yerli ve milli teknolojiler kullanarak rekabetçi ürünler geliştirmek,
- Rekabet avantajı sağlayan teknolojileri geliştirmek.

Teknolojide Öncü

- Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarına verilen desteği artırarak sürdürmek,
- Altyapımızın ve iş gücümüzün potansiyelini kullanarak rekabetçi ürünleri geliştirmek,
- Teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek teknolojiye öncü ürün ve çözümler üretmek

İş Mükemmelliği ve Verimlilik

- Şirketimizde maliyet ve verimlilik bilincini en üst seviyeye çıkartmak,
- İş süreçlerimizi dijitalleştirmek,
- Dayanıklılığı yüksek ve yedekleme mekanizmasına sahip bilgi teknolojisi, yazılım ve donanım alt yapıları ile verimliliği artırmak,
- Bilgi güvenliği tehditlerine cevap verebilir olmak.

Bağlılığı Yüksek ve Yetkin Çalışanlar

- Teknolojik duyarlılığı yüksek, hızlı öğrenebilen, çok yönlü ve analitik düşünme kabiliyetine sahip, değişime açık insan gücünü sağlamak,
- Kendini sürekli geliştiren, hayat boyu öğrenme prensibini benimsemiş çalışanlar ile sürdürülebilir yetkin insan kaynağına sahip olmak,

Paydaş Memnuniyeti ve Gelecek Nesiller için Sürdürülebilirlik

- Çevresel sürdürülebilirliği sağlamak ve karbon ayak izimizi azaltmak,
- Enerji verimliliğimizi artırmak ve sürekli iyileştirmeler ile uluslararası çevre ve enerji anlaşmaları doğrultusunda faaliyet göstermek,
- Müşteri memnuniyeti odaklı olmak,
- Savunma sanayi firmaları sıralamalarında üst noktalarda yer almak.

Sürdürülebilir Büyüme ve Kazanç

- Finansal sağlığımızı korumak,
- Temel iş birlikleri ve tedarikçiler ile ekosistemde sürdürülebilir değer yaratmak.

KURUMSAL PERFORMANS

Şirketimizin stratejik amaçları ve iş süreçleri doğrultusunda hedeflenen sonuçlara ulaşabilmesi amacıyla performans unsurlarının yönetilmesini sağlıyoruz.

Kurumsal veri tabanlarından beslenen Gözlem Kulesi Kokpit platformu ile, şirketimizin stratejik plan ve sürdürülebilirlik hedeflerinin ölçme ve değerlendirme faaliyetleri yürütülerek, hedeflerimizin gerçekleşme durumları anlık olarak etkin bir şekilde izlenebilmektedir.

Stratejik Plan ve iş süreçleri hedefleri baz alınarak oluşturulan kurumsal karnelerde bulunan Finansal, Operasyonel Verimlilik, Teknoloji, Çalışan ve Sürdürülebilirlik başlıkları altında tüm bölümlerde performans göstergeleri tanımlayarak, izleme değerlendirme ve sürekli iyileştirme çalışmalarını yöneticilerin de katkılarıyla sürdürmekteyiz.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

PAYDAŞ HARİTAMIZ VE PAYDAŞ İLETİŞİMİMİZ

**SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YOLCULUĞUMUZDA
ÖNEMLİ BİR ROL OYNAYAN PAYDAŞLARIMIZLA
SAĞLAM VE KARŞILIKLI DEĞER ODAKLI
İLİŞKİLER KURMAYI ÖNEMSIYORUZ.**

Şirketimizin faaliyetlerini etkileyen ve faaliyetlerimizden etkilenen ana paydaş gruplarımızı tanımlamak ve onlarla sürdürülebilir ilişkiler kurmak amacıyla titizlikle çalışıyoruz. Paydaşlarımızın beklentilerini ve ihtiyaçlarını anlamak, karşılamak için sürekli olarak çaba gösteriyoruz. Türk Havacılık Uzay Sanayii stratejileri ve hedefleri ile hizalanmaları kapsamında doğan gereksinimler, olası engeller ve ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli geri bildirim ve değerlendirmelerini alıyoruz.

Çalışanlarımızın refahını ve gelişimini destekleyerek, tedarikçilerimiz ve bağlı ortaklık ve iştiraklerimiz ile sürdürülebilir iş modelleri geliştirerek, müşterilerimizin ihtiyaçlarını anlayarak ve karşılayarak, denetleyici ve değerlendirici kuruluşlar ile iş süreçlerimizi ve uygulamalarımızı sürekli iyileştirerek, eğitim kurumları ile iş birliği

yaparak ekosisteme ve çevremize katkı sağlıyor ve sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek için çalışıyoruz.

Bu bağlamda, çalışanlarımız, hissedarlarımız, bağlı ortaklık ve iştiraklerimiz, müşterilerimiz, tedarikçilerimiz, denetleyici ve değerlendirici kuruluşlar, toplum ve eğitim kurumları gibi çeşitli paydaş gruplarımızın beklenti ve ihtiyaçlarını anlamak ve bunlara uygun stratejiler geliştirmek Şirketimizin sürdürülebilirlik yolculuğunda temel bir rol oynuyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

PAYDAŞ HARİTAMIZ VE PAYDAŞ İLETİŞİMİMİZ

PAYDAŞ HARİTAMIZ

ÇALIŞANLARIMIZ

Başarılarımızın temel yapıtaşı olan çalışanlarımızın tutku, yetkinlik ve bağlılığı sürdürülebilirlik hedeflerimize ulaşmamızda kritik bir rol oynamaktadır. Çalışanlarımızın refah ve gelişimi Şirket stratejilerimizin merkezinde yer alırken, adil ve destekleyici bir çalışma ortamı oluşturmayı amaçlıyoruz.

Bu kapsamda çalışanlarımızın kişisel ve profesyonel gelişimlerini desteklemek için çeşitli eğitim ve gelişim programları sunuyoruz. Bunun yanı sıra, iş sağlığı ve güvenliği konusunda sürekli eğitimler düzenleyerek, çalışanlarımızın güvenli bir ortamda çalışmalarını sağlamak için çaba gösteriyoruz. Değerlerimiz ve etik ilkelerimize bağlı kalarak, çeşitliliği teşvik eden bir iş yeri kültürü oluşturuyor ve adil işe alım ve terfi politikaları uyguluyoruz. İşbirliğine dayanan bir çalışma kültürünün yanı sıra öneri paylaşım platformları, motivasyon etkinlikleri, spor ve sosyal aktivite kulübü faaliyetleri ile çalışanlarımızın memnuniyet ve motivasyonunu yükselterek iş gücü verimini artırmayı, sürdürülebilir insan kaynağı varlığını oluşturmayı hedefliyoruz.

Çalışanlarımızın görüş ve önerilerini almak üzere paydaş anketleri ile beklenti ve görüşlerini alarak, taleplerini karşılamak amacıyla iyileştirme çalışmaları gerçekleştiriyoruz.

Gerçekleştirdiğimiz çalıştaylar ile stratejik hedeflerimizi oluştururken görüş ve önerini alıyor, stratejilerimizi birlikte oluşturuyoruz

HİSSEDARLARIMIZ

Şirketimizin başarısının ve büyümesinin önemli bir parçası olan hissedarlarımızın kıymetli destekleri ile sadece finansal getirilerle alakalı değil, aynı zamanda uzun vadeli sürdürülebilirlik hedeflerimiz yolunda da birlikte ilerliyoruz.

Hissedarlarımız ile düzenli olarak etkileşim hâlinde, stratejik kararları paylaşıyor ve geri bildirimlerini aldığımız hususlarda çeşitli iletişim kanalları ile şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine bağlı kalarak, uzun vadeli ve karşılıklı değer odaklı ilişkiler kuruyoruz. Onların beklentilerini anlamak ve değerlerine saygı göstermek, uzun vadeli iş ilişkileri sürdürmemizin temelini oluşturuyor.

BAĞLI ORTAKLIK VE İŞTİRAKLERİMİZ

Şirketimizin büyüyen ekosisteminde önemli bir rol oynayan bağlı ortaklık ve iştiraklerimiz ile iş birliği içerisinde, ortak hedeflere ulaşmak için birlikte ilerliyoruz. İştiraklerimizin stratejik amaç ve hedeflerimiz ile hizalanmalarını sağlamak üzere bilgi aktarımı sağlıyor, hedeflerimize ulaşma yolunda karşılaşılabilecek engelleri birlikte değerlendiriyor,

engellerin çözümlerine yönelik öneri ve geri bildirimlerini yapıyoruz.

Bu sayede, iş birliği içerisinde olduğumuz iştiraklerimiz ile daha büyük bir etki yaratma potansiyeline sahip olmayı amaçlıyoruz.

Başarılarımızdaki kritik bir öneme sahip olan iştiraklerimiz ile sektördeki en iyi uygulamaları paylaşmayı, inovasyonu teşvik etmeyi ve karşılıklı olarak sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmayı amaçlıyoruz. Bu kapsamda düzenli toplantı ve iş birliği platformları, hem kendi başarılarımızı artırmaya hem de sürdürülebilirlik konusundaki küresel çabaları desteklemeye olanak sağlıyor. İştiraklerimiz ile sektördeki en iyi uygulamaları paylaşmayı, inovasyonu teşvik etmeyi ve karşılıklı olarak sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmayı amaçlıyoruz. Bu kapsamda düzenli toplantı ve iş birliği platformları, hem kendi başarılarımızı artırmaya hem de sürdürülebilirlik konusundaki küresel çabaları desteklemeye olanak sağlıyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

PAYDAŞ HARİTAMIZ VE PAYDAŞ İLETİŞİMİMİZ

MÜŞTERİLERİMİZ

Türk Havacılık Uzay Sanayii'nde müşterilerimizin memnuniyetini sağlamak işimizin merkezinde yer alıyor. Müşteri odaklı yaklaşımımız ile onların ihtiyaçlarını anlamak ve beklentilerini karşılamak için sürekli çaba gösteriyoruz. Yenilikçi ürün ve hizmetlerimizi sürekli olarak geliştirerek, sözleşmelerimizden doğan yükümlülüklerimizi zamanında ve eksiksiz olarak yerine getirerek, üstün kalite anlayışımız, kusursuz üretimimiz ile müşteri deneyimini sürekli iyileştirmeyi amaçlıyoruz. Müşterilerimizle sıkı bir iletişim kurarak, müşteri memnuniyet anketleri gerçekleştirerek, müşterilerimize düzenli ziyaretlerde bulunarak ve ürün satış sonrası iletişimimizi koruyarak geri bildirimleri değerlendiriyor ve beklentileri aşabilmek için bu geri bildirimleri kullanıyoruz.

TEDARİKÇİLERİMİZ

Tedarikçilerimizi ürettiğimiz değer zincirimizin en önemli halkalarından biri olarak görüyoruz. Bunun yanı sıra başta mevcut ve potansiyel tedarikçilerimiz, altyüklenici ve yardımcı sanayi firmalarımız olmak üzere tedarikçi ekosistemimizle bağımızı güçlendirmeyi, yerlileştirme çalışmalarının etkinliğini artırarak dışa bağımlılığı azaltmak amacıyla tedarikçilerimizin yetkinlik ve kapasitelerini artırmayı hedefliyoruz.

Bu kapsamda **eğitim programları, iyileştirme denetimleri, fabrika ziyaretleri, tedarikçi performans skorları, tedarikçi anketleri** gibi uygulamalar ile hedeflerimizi gerçekleştiriyoruz.

Güvenilir tedarikçi ilişkileri kurarak, tedarik zincirimizin sürdürülebilirliğini sağlıyoruz. Tedarik zincirimizde sürdürülebilirliğin iyi uygulamaları konusunda öncü olmayı, sürdürülebilirlik faaliyetlerinin tüm tedarik ekosistemi içerisinde yaygınlaştırılmasını hedefliyoruz.

DENETLEYİCİ VE DEĞERLENDİRİCİ KURULUŞLAR

Şirketimizin performansını bağımsız bir şekilde değerlendirerek, uluslararası standartlara uygunluğumuzu doğrulayan kuruluşlar ile yakın iş birliği içerisinde çalışarak sürdürülebilirlik çabalarımızın etkinliğini artırmak için sürekli olarak stratejiler geliştiriyoruz. Denetleyici ve değerlendirici kuruluşların sağladığı geri bildirimler ile iş süreçlerimizi, uygulamalarımızı sürekli iyileştirme ve geliştirme yolunda ilerliyoruz. Aynı zamanda sektördeki en iyi uygulamaları benimseyerek sürdürülebilirlik alanında liderlik rolümüzü pekiştiriyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

PAYDAŞ HARİTAMIZ VE PAYDAŞ İLETİŞİMİMİZ

TOPLUM

Toplumumuzun ekonomik, sosyal kalkınmasına ve refahına öncelik veriyor, ülkemize değer katmayı ve gelecek nesillere daha iyi bir dünya bırakmayı amaçlıyoruz. Sosyal sorumluluk projelerinde aktif olarak rol oynuyor ve toplumumuzun ihtiyaçlarına duyarlı çözümler üretiyoruz. Yardım kampanyaları, sektör toplantıları ve fabrika ziyaretleri ile de toplumun her kesimine destek vermek için büyük gayret sarf ediyoruz.

Eğitim kurumları ile iş birliği yaparak geliştirdiğimiz ortak projeler, eğitim ve staj programları, konferanslar, akademik toplantılar ile geleceğin söz sahibi olan yetkin gençler yetiştirmeyi hedefliyoruz.

PAYDAŞ İLETİŞİMİMİZ

“FİRMAMIZIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YOLCULUĞUNDA KÖPRÜ ROLÜ”

Sürdürülebilirlik yolculuğumuzda paydaşlarımızla sağlam bir iletişim köprüsü kurmak, sürdürülebilirlik çabalarımızın başarısı için kritik bir faktördür. Paydaşlarımızla etkili bir iletişim kurarak, onların beklentilerini anlamak ve işimizin sürdürülebilirlik performansını sürekli olarak iyileştirmek için birlikte çalışıyoruz. Paydaş iletişimi stratejimiz, açık, şeffaf ve etkili

iletişimi merkezine alır. Çalışanlarımızdan hissedarlar ve iştiraklerimize, müşterilerimizden tedarikçilerimize ve toplumdaki denetleyici ve değerlendirici kuruluşlar kuruluşlarına kadar tüm paydaşlarımızla düzenli olarak etkileşim kuruyoruz. Bu etkileşimler ile sadece bilgi aktarımını değil, aynı zamanda geri bildirim, karşılıklı beklenti ve anlayışı ve hedeflere birlikte koşmayı hedefliyoruz.

Paydaşlarımızla etkileşime geçerken, onların endişe, ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alıyoruz. Bu sayede, sürdürülebilirlik stratejimizi daha etkili bir şekilde şekillendiriyor ve geri bildirimler sayesinde de işimizin gelişime açık yönlerini belirleyip, sürekli iyileştirme fırsatları yaratıyoruz.

Sonuç olarak, paydaş iletişimi Şirketimizin sürdürülebilirlik yolculuğunda kritik bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla, şeffaf, açık ve etkili iletişim sayesinde paydaşlarımızın güvenini kazanarak, işimizin sürdürülebilirlik performansını güçlendiriyoruz, uzun vadeli başarımızı ise sağlamlaştırıyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

PAYDAŞ HARİTAMIZ VE PAYDAŞ İLETİŞİMİMİZ

PAYDAŞLARIMIZ	İLETİŞİM / KATILIM PLATFORMU
İç Paydaşlarımız	Memnuniyet anketleri, öneri paylaşım platformları, çalışma ortamı, düzenli toplantılar, intranet, motivasyon etkinlikleri, spor ve sosyal aktivite kulübü faaliyetleri
Hissedarlarımız	Genel kurul toplantıları, faaliyet raporu, sürdürülebilirlik raporu, yönetim kurulu toplantıları, performans gerçekleştirme raporları, bilgi arzları
Müşterilerimiz	Müşteri memnuniyet anketi, eğitimler, düzenli ziyaretler, fabrika ziyaretleri, fuarlar, direkt iletişim, satış süreci, ürün sevkiyat süreci, satış sonrası iletişim
Bağlı Ortaklık ve İştiraklerimiz	Düzenli toplantılar, düzenli ziyaretler, fabrika ziyaretleri, hizalanma anketleri, direkt iletişim
Tedarikçilerimiz	Eğitim programları, iyileştirme denetimleri, fabrika ziyaretleri, tedarikçi günleri, tedarikçi performansı skorları, tedarikçi anketleri, iş birliği portalı
Denetleyici ve Değerlendirici Kuruluşlar	Fabrika ziyaretleri, düzenli ziyaretler, düzenli toplantılar
Toplum	<ul style="list-style-type: none">• Kurumsal üyelikler, ortak projeler, toplantı ve konferanslara katılım• Kariyer günleri, staj programları, iş görüşmeleri, akademik toplantılar, sosyal medya, kurumsal itibar araştırması, konferanslar• İtibar anketleri, konferanslar, sektör toplantıları, paydaş günleri, fabrika ziyaretleri• Bağışlar, web sitesi, sosyal medya, fabrika ziyaretleri, reklam ve pazarlama faaliyetleri, itibar anketleri, sürdürülebilirlik raporları

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

HEDEFLEDİĞİMİZ SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YOLCULUĞUMUZDA ÖNEMLİ BİR ROL OYNAYAN PAYDAŞLARIMIZLA SAĞLAM VE KARŞILIKLI DEĞER ODAKLI İLİŞKİLERİ ÖNEMSIYORUZ.

Türk Havacılık Uzak Sanayii Öncelikli Konuları

İlgili SKA'lar

YÖNETİŞİM

Kurumsal Yönetim	8, 9, 12, 16, 17
Komitelerimiz	8, 9, 12, 16, 17
Etik İlkelerimiz	5, 8, 10, 16, 17
Yasal Düzenlemelere Uyum	8, 9, 12, 16, 17
Risk Yönetimi	8, 11, 12
Süreç Yönetimi	8, 9, 12
Doküman Yönetimi	8

ÇEVRESEL

Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız	6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15
Hava Kalitesi ve Sera Gazı Çalışmalarımız	7, 9, 11, 12, 13, 15
Su Yönetimimiz	6, 11, 12, 14
Atık Yönetimimiz	6, 11, 12, 13, 14, 15
Çevresel Farkındalığımız	6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15
Enerji Yönetimimiz	7, 9, 11, 12, 13
Biyçeşitlilik	13, 14, 15

Türk Havacılık Uzak Sanayii Öncelikli Konuları

İlgili SKA'lar

SOSYAL

Çalışan Deneyimi ve İç İletişim	1, 2, 3, 4, 5, 8, 10
Performans Gelişimi, Kariyer ve Yetenek Yönetimi	5, 8, 10
Tersine Beyin Göçü ve Global Eşitlik Çeşitlilik Kapsayıcılık	5, 8, 10
İnsan Kaynakları Süreçlerinde Dijitalleşme	5, 8, 11
Akademi Faaliyetlerimiz	4, 5, 8, 10
İş Sağlığı ve Güvenliği	3, 11, 12

EKONOMİK

Teknoloji ve İnovasyon	8, 9, 12
AR-GE Yönetimi	8, 9, 12
Patent Mühendisliği	8, 9, 12
Yerlileştirme Faaliyetlerimiz	8, 9, 12
Bilgi Teknolojileri	8, 9, 12
Tedarik Zinciri Yönetimimiz	8, 9, 12, 17
Kalite Yönetimimiz	8, 9, 12
Havacılık Emniyeti	11, 12

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÖNCELİKLERİMİZ

**PAYDAŞ MEMNUNİYETİNİ
ARTIRARAK GELECEK
NESİLLER İÇİN
SÜRDÜRÜLEBİLİR
KALKINMAYI DESTEKLİYORUZ.**

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak mega ve sektörel trendleri gelecek dönem için izlemeyi ve değerlendirebilmeyi hedefliyoruz. Bu doğrultuda hâli hâlihazırda çevresel, sosyal ve yönetim performansına (ESG) dair ihtiyaçlarımızı gözeterek kritik öneme sahip önceliklendirme çalışmalarını gerçekleştiriyoruz.

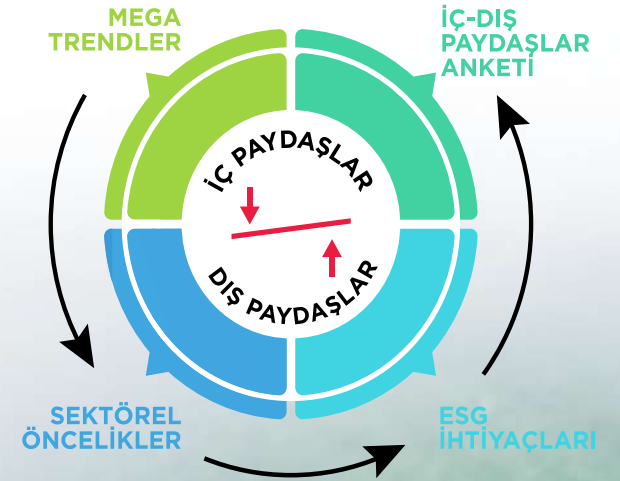
Sürdürülebilirlik ile ilgili risk ve fırsatlarımızı belirliyor, proaktif olarak yöneterek, kurumsal sürdürülebilirliğe katkı sağlamayı amaçlıyoruz. Risklerimizi, süreçlerimizle entegre olarak tanımlıyor, stratejik hedeflerimizle uyumlu risk yönetimi stratejileri oluşturuyoruz bu kapsamda Sürdürülebilirlik Yol Haritamızı şekillendiriyoruz. Sürdürülebilirlik Yol Haritamız kapsamında; Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (SKA), yasal mevzuatlara, ulusal/uluslararası anlaşmalara uygun ve müşterilerin sürdürülebilirlik isteklerini karşılayacak şekilde Şirketimizde sürdürülebilirliğin çevre, enerji, insan kaynakları, teknoloji ve inovasyon, finans, tedarik zinciri, kurumsal yönetim boyutlarındaki stratejileri, hedefleri belirliyor ve bu kapsamda projeler planlıyor ve yürütüyoruz. Hedeflerimize ulaşmak için yapılacak olan aksiyonların ve sorumluları belirliyoruz.

Şirketimizde yeşil çözümler sunan aksiyonlarımızdan bazıları aşağıda verilmektedir.

Su yönetimi kapsamında; ISO 14046 Su Ayak İzi hesaplama ve doğrulama çalışması gerçekleştiriyoruz. Kayıp kaçak miktarlarının iyileştirilmesi adına su otomasyon sistemlerini, blöf sularında azaltımın sağlanabilmesi adına soğutma suyu dijitalizasyon sistemleri kullanıyoruz. Yeni yatırımlarımızda yerinde atıksu kazanımı ve sıfır sıvı deşarji (ZLD) sistemlerinin değerlendirerek geri kazanılan su miktarı/toplam su tüketim miktarı oranının iyileştirilmesini kısa vadede hedefliyoruz.

Karbon emisyonu yönetimimizde; ISO 14064:2018 hesaplama ve doğrulama çalışmalarını yıllık periyotlarda yürütüyoruz. Belge sürekliliğinin sağlanabilmesi ve veri boşluklarının önlenmesi için tedarik sistemlerine "ağırlık" verisi girdilerinin zorunlu hâle getirilmesini hedefliyoruz. Karbon Şeffaflık Projesi (Carbon Disclosure Project - CDP) Raporlaması İklim Değişikliği ve Su Güvenliği Raporlama çalışmaları yürütüyoruz.

Atık yönetiminde farkındalık çalışmalarını yürütüyor, bölümlerin proses atıklarına yönelik metriklerini takip ederek azaltım hedefi vermesi ile üretim sonucu oluşan tehlikeli ve tehlikesiz atık miktarlarının azaltılmasını ve atıklarımızı Şirket içi süreçlerde tekrar kullanılmasının sağlanmasını hedefliyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÖNCELİKLERİMİZ

Yenilenebilir enerji kapsamında elektrik üretiminin yenilenebilir kaynaklardan karşılanması, ısıtma ve soğutmada sıcak su kazanları yüzey yalıtımı yapılmasını, bina sıcak su debilerinin tasarımı değerlerine düşürülmesini ve azot gaz ve atık ısı geri kazanımı projeleri gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. Sıcak su pompalarında frekans düşürülmesi ile enerji kazancı sağlamayı ve enerji maliyeti kapsamında önemli enerji kullanıcıların spesifik enerji tüketimlerinin kg, hacim, veya yüzey alanı ile hesaplanmasını orta vadede hedefliyoruz. Basınçlı hava tüketimlerinin bina bazlı takip edilmesi ve bina aydınlatma Led değişimi ve otomasyonu da hedeflerimizden arasında yer almaktadır.

Kurumsal sürdürülebilirlik çerçevesinde ele alınan temel başlıklar dikkate alınarak 2023 Sürdürülebilirlik Raporu önceliklerini oluşturduk. Bu öncelikler, Küresel Raporlama Girişimi GRI Standartları ile uyumlu olarak ele alınmış olup, Şirketimizin öncelikleri önem sırası olmaksızın aşağıda belirtilmektedir.

Sosyal

- Çalışan Bağlılığı ve Memnuniyeti
- Çalışan Eğitimi ve Gelişimi
- Fırsat Eşitliği
- İş Sağlığı ve Güvenliği
- Paydaş Memnuniyeti
- Sektörel İş Birlikleri
- Sosyal Sorumluluk
- Şirket Marka Değeri ve İtibari
- Tedarik Zinciri Yönetimi

Çevresel

- Atık Yönetimi
- Biyoçeşitlilik
- Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği
- Enerji Yönetimi ve Verimliliği
- Su Yönetimi

Yönetişim

- Etik İlkeler Yönetimi
- Kurumsal Yönetim Uygulamaları

Ekonomik

- AR-GE, İnovasyon, Dijitalleşme
- Döngüsel Ekonomi
- Ekonomi ve İstihdama Katkı
- İş Sürekliliği
- Sürdürülebilir Finansman

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

ÜYELİKLERİMİZ VE DESTEKLEDİĞİMİZ KURULUŞLAR

Yurt dışı

AFTN (Aeronautical Fixed Telecommunication Network)
AIAA (The American Institute of Aeronautics and Astronautics)
AIP Türkiye- DHMI
ASQ (American Society for Quality)
ASNT (American Society for Nondestructive Testing)
ASTM - D30 - Composite Materials
ASTM - E08 - Fatigue and Fracture Mechanics
ASTM - E37 - Thermal Measurements
ASTM F42 - Additive Manufacturing Technologies
ATD (The Association for Talent Development)
Battelle (Battelle Memorial Institute)
Composite Union (Eski CFK Valley)
DEIK-TAIK (Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu-Türk Amerikan İş Konseyi)
INCOSE (International Council on Systems Engineering)
ION (Institute of Navigation)
International Information System Security Certification Consortium (ISC)2
ISACA (Bilgi Sistemleri Denetim ve Kontrol Derneği)
MGM AWOS ve Sayısal Veriler Üyeliği

Yurt içi

ASO (Ankara Sanayi Odası)
ATO (Ankara Ticaret Odası)
ASMMMO (Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası)
AIP Türkiye- DHMI
BTSO (Bursa Ticaret ve Sanayi Odası)
İSO (İstanbul Sanayi Odası)
İTO (İstanbul Ticaret Odası)
KAZANSİAD (Kahramankazan Sanayici ve İş Adamları Derneği)
Kurumsal Risk Yönetimi Derneği

Yurt içi / Yurt dışı

AIPPI (Uluslararası Fikri Mülkiyetin Korunması Derneği)

Yurt dışı

NAFEMS (International Association for the Engineering Modelling, Analysis & Simulation Community)
NFPA (National Fire Protection Association)
Notam TR Üyelik
Ohio State University Gearlab
PRI (Performance Review Institute)
Project Management Institute + Turkey Chapter
RTCA (Radio Technical Commission for Aeronautics)
SAE International
SAWE - Society of Allied Weight Engineers
SETP (Society of Experimental Test Pilots)
SFTE (Society of Flight Test Engineers)
SME (Society of Manufacturing Engineering)
TPRC (Thermoplastic Research Center)
Turkey Business Council
TWI (The Welding Institute)
UIIN (University-Industry Innovation Network)
Vertical Flight Society

Yurt içi

Kompozit Sanayiciler Derneği
PERYÖN (Türkiye İnsan Yönetimi Derneği)
SAHA İSTANBUL (Savunma ve Havacılık Kümelenmesi)
SASAD (Savunma ve Havacılık Sanayi İmalatçıları Derneği)
TEGEP (Eğitim ve Gelişim Platformu Derneği)
TİDE (Türkiye İç Denetim Enstitüsü Derneği)
KALDER (Türkiye Kalite Derneği)
TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği)

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIMIZ

ETKİNLİKLERİMİZ

2023 YILI
ULUSLARARASI FUAR ETKİNLİKLERİ

IDEX - International Defence Exhibition & Conference (NAVDEX) Abu Dabi-Birleşik Arap Emirlikleri

HAI HELI EXPO - Georgia - Atlanta

SATELLITE SHOW - Washington - ABD

LAAD Defence and Security International Exhibition Rio De Janerio - Brezilya

LIMA International Maritime and Aerospace Exhibition - Langkawi - Malezya

NISECEXPO - Nijerya

PARIS AIR SHOW - Fransa

IAC 74. International Astronautical Congress - Bakü - Azerbaycan

SENEGAL AIRFORCE FORUM

SATELLITE EURASIA INTERNATIONAL CONFERENCE - Kazakistan

EDEX - Kahire - Mısır

ULUSAL FUAR ETKİNLİKLERİ

5. VERİMLİLİK VE TEKNOLOJİ FUARI - ATO Congressium - Ankara

IDEF 23' - İstanbul

ASKERİ RADAR VE SINIR GÜVENLİĞİ ZİRVESİ - Ankara

DLSS III. ASKERİ LOJİSTİK DESTEK ZİRVESİ - Ankara

ESKİŞEHİR ENDÜSTRİ FUARI

7. KONYA SAVUNMA SANAYİ TEDARİKÇİ BULUŞMALARI

İNOVASYON HAFTASI - İstanbul

KÜP UZAY ÇALIŞTAYI - ATO Ankara

SAHA - EDGE SAVUNMA SANAYİ BULUŞMASI - ATO Ankara

IFTE - Atatürk Havalimanı - İstanbul

TÜRKİYE-AFRİKA 4. İŞ VE EKONOMİ FORUMU (TABEF)

TÜRKSAT YAKIN YÖRÜNGE VE KÜP UYDU ÇALIŞTAY - Ankara

STK ETKİNLİKLERİ

Teknofest İstanbul

Teknofest Ankara

Teknofest İzmir

KURUMLARIN DÜZENLEDİĞİ ETKİNLİKLER

BÖLGESEL KARIYER FUARLARI (CUMHURBAŞKANLIĞI İNSAN KAYNAKLARI OFİSİ) - 3 İlde

DEVLET TEŞVİKLERİ TANITIM GÜNLERİ (İLETİŞİM BAŞKANLIĞI) - 3 İlde

9. KONYA BİLİMFEST

ANTALYA BİLİMFEST

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

KURUMSAL YÖNETİM

MİSYONUMUZ GEREĞİ ÜLKEMİZİN SAVUNMA, HAVACILIK VE UZAY ALANINDAKİ ÖNCÜSÜ OLARAK HAREKET EDERKEN, VİZYONUMUZ GEREĞİ ULUSLARARASI ALANDA DA YÜKSELMEMEYE DEVAM EDİYORUZ.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak faaliyet gösterdiğimiz havacılık ve uzay sektörünün taşıdığı kritik önem nedeniyle kurumsal yönetim ilkeleri olan adillik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk doğrultusunda hak sahipleri ve kamuoyunun menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde çalışmalarımızı yerine getiriyoruz. Misyonumuz gereği Ülkemizin savunma, havacılık ve uzay alanındaki öncüsü olarak, vizyonumuz gereği uluslararası alanda da yükselmeye devam ediyoruz. Kurumsal yönetim ilkelerine azami düzeyde uyum sağlayarak mali kaynakları ve insan kaynaklarını Şirketimize çekiyoruz, verimli çalışarak hissedarlarımız için uzun dönemde ekonomik kazanç yaratarak istikrarlı büyüme sağlıyoruz.

En yüksek yönetim organımız olan Yönetim Kurulumuz 6 üyeden oluşur. Yönetim Kurulumuzun aldığı kararların icrası Şirketimizin Genel Müdür makamınca uygulanır. Yönetim Kurulumuza bağlı görev yapan üç komite, Genel Müdürlüğe bağlı görev yapan bir komite bulunur.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

KOMİTELERİMİZ

Kurumsal Yönetim Komitesi: Kurumsal Yönetim Komitesi'ni 2015 yılında kurduk. Komite'nin amacı Yönetim Kurulumuza bağlı olarak Şirketimizin tâbi olacağı kurumsal yönetim ilkelerini hazırlamak ve Yönetim Kurulumuzun onayına sunmaktır. Komitemiz; Yönetim Kurulumuz tarafından onaylanan Kurumsal Yönetim İlkelerine uyumu izlemekte, bu konuda iyileştirme çalışmalarında bulunmakta ve Yönetim Kurulumuza öneriler sunmaktadır.

Sürdürülebilirlik Komitesi: Sürdürülebilirlik Komitesi'nin amacı; sürdürülebilirlik stratejilerinin, politikalarının, kısa, orta ve uzun vadeli sürdürülebilirlik hedeflerinin belirlenmesi, gözden geçirilmesi, sürekli iyileştirilmesi, sürdürülebilirlik alanındaki (çevresel, ekonomik, sosyal ve kurumsal konulardaki) risklerin belirlenerek proaktif yaklaşımın benimsenmesi ve Şirketin sürdürülebilirlik performansını arttıracak iyileştirme projelerine karar verilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirmektir.

Riskin Erken Saptanması Komitesi: Riskin Erken Saptanması Komitesi'ni 2015 yılında kurduk. Komite'nin amacı Yönetim Kurulumuza bağlı olarak Şirketimizin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek tehditlerin veya Şirketimizin varlığını, gelişmesini ve devamlılığını olumlu etkileyebilecek fırsatları erken teşhis etmek olup, tespit edilen tehditler ve fırsatlar ile ilgili gerekli faaliyetleri uygulamakta ve risklerin yönetilmesi için çalışmalar yapmaktadır.

Denetimden Sorumlu Komite: Yönetim Kurulumuza bağlı olarak çalışma yapan Denetimden Sorumlu Komite'nin amacı Yönetim Kurulu adına iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin etkinliğini ve yeterliliğini, bu sistemler ile muhasebe, raporlama sistemlerinin işleyişini, üretilen bilgilerin bütünlüğünü gözetmektir. Faaliyetlerimizi geliştirmek, çalışmalarımıza değer katmak amacıyla bağımsız ve objektif bir yaklaşımla iç denetim faaliyetlerimizi Yönetim Kurulumuza bağlı olarak yürütüyoruz. Kurumsal risk yönetimi, iç denetim ve kurumsal yönetim süreçlerimizin etkinliğini değerlendirmek, geliştirmek için iç denetim çalışmalarımızı sistemli bir şekilde sürdürüyoruz.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

ETİK İLKELERİMİZ

ETİK VE UYUM

Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin genişleyen özgün ürün portföyü ve giderek artan uluslararası müşteri yapısı gerek müşterilerden gerekse işin görüldüğü coğrafyadan kaynaklı birçok yerel ve uluslararası mevzuata uyum sağlamasını gerektiriyor. Etik değerlerin ön planda tutulması, bir kurum kültürü hâline getirilmesi hem çalışma barışının sağlanması hem de paydaşlarımızın güvenini kazanmamız ve yüksek etik standartlar sağlamamız bakımından savunma sanayii gibi hassas bir sektörde faaliyet gösteren Şirketimiz için önem arz etmektedir.

ETİK İLKELERİMİZ

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak 2011 yılında etik değerleri dikkate alan, sosyal sorumluluğunun bilincinde bir şirket olarak etik duyarlılığını kurum kültürü hâline getirmeye ve bu amaçla kurum içinde bir etik yapılanmaya gitmeye karar verdik. Bu kapsamda, etik ilkelere uyumun temini amacıyla İş Etiği Politikası'nı ve Etik El Kitabı'nı yayımladık. Etik El Kitabımız, yasalara saygı ilkesi etrafında, yürürlükteki yasalar ve ticari faaliyetlerin hukukuna ve etik kurallarına uygun bir çerçevede yürütülmesi için, izlenecek temel politika ve prosedürler hakkında bilgi veren, rehber niteliğinde bir metindir. Türk Havacılık Uzay Sanayii'de etik yapılanmanın en önemli amacı; etik standartları Şirket içi kurumsal yaşama kazandırmak, Şirket içi ilişkilerde rehberlik yapmak, kişiler arası ilişkileri

uyumlaştırmak, iş birliğini, iş barışını sağlamak ve bunların yanı sıra çalışma hayatında iş etiği ve yasalara uygun davranış biçimlerini geliştirmek, ilgili tüm yasa ve yönetmelikler ile etik standartlara, endüstriyel yükümlülöklere uygun davranış biçimlerini destekleyen bir ortam yaratmak ve sürdürmektir.

Bu doğrultuda; Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak iş ve işlemlerinde Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, yasaları ve mevzuatına uygun iş yapmayı benimser ve uygularız. Bu doğrultuda Şirketimiz faaliyetlerinde adillik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri doğrultusunda hak sahipleri ve kamuoyunun menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde çalışmalarını yerine getirmektedir.

Faaliyet ve işlemler yürütülürken kamu kurum ve kuruluşlarına, gerçek ve tüzel kişilere, sivil toplum örgütlerine karşı herhangi bir menfaat beklentisi olmaksızın eşit mesafede durulur, sözleşme gerekleri, ahlaki ve endüstriyel standart yükümlölükler bu sorumluluk bilinci ile yerine getirilir. Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin müdahil olduğu iş ve işlemlerde doğrudan veya dolaylı olarak, hukuka aykırı olarak menfaat sağlamak veya sağlamayı taahhüt etmek hiçbir şart altında kabul edilemez. Bu konularda makul özeni göstermeyen tüm çalışanlarımız için Türk Havacılık Uzay Sanayii disiplin kuralları doğrultusunda en ağır yaptırım uygulanmaktadır. Çalışma hayatında tüm faaliyet ve işlemler, yasa ve yönetmelik yükümlölükleri çerçevesinde yürütölmektedir. Yasal düzenleyici

kurum ve kuruluşlara, doğru, tam ve anlaşılabilir bilgiler zamanında sunulmaktadır. Çalışan özlük haklarının tam ve doğru biçimde kullanılması sağlanmaktadır.

Türk Havacılık Uzay Sanayii etik ilkelerinin özetlendiği kamuya açık dokümanlar:

Etik İlkelerimiz: <https://www.tusas.com/kurumsal/hakkimizda/etik-ilkelerimiz>

Etik Kodlar: <https://www.tusas.com/kurumsal/hakkimizda/etik-kodlar>

Sorumluluklarımız: <https://www.tusas.com/kurumsal/hakkimizda/sorumluluklarimiz>

Etik Yönetimi: <https://www.tusas.com/kurumsal/hakkimizda/etik-yonetimi>

Türk Havacılık Uzay Sanayii'de çalışanların etik ilkeleri benimseyip, çalışma hayatlarında Etik El Kitabı'nda belirlenen ilkelere uyumu birey bazında takip etmeleri ve uyumsuzlukları bildirmeleri için anonim bildirim yapmaya da imkân veren bir "Etik Hattı" sunulmaktadır. Ayrıca bu Etik Hattı üçüncü kişilerin de erişimi bulunmakta ve yine anonim bildirim yapmaya da imkân veren bir ortam sunulmaktadır.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

YASAL DÜZENLEMELERE UYUM

ETİK KURULUMUZ VE ETİK HAT

Çalışanlarımız, kurumsal değerlerimiz ve etik kodlarımıza uygun olmadığını düşündükleri olayların, kurumsal çerçevede gündeme alınmasını sağlamak ile yükümlüdür. Bu itibarla, Türk Havacılık Uzak Sanayii bünyesinde “Etik Hattı” oluşturulmuştur. Etik Hattı’na <https://etikhat.com.tr/tusas/> adresinde yer alan form doldurularak anonim bildirim yapmaya da imkân veren bir başvuru yapılabilmektedir. Etik Hattı’na Türk Havacılık Uzak Sanayii içinden ya da dışından herkes anonim bildirim yapmaya da imkân veren bir ortamda başvuru yapılabilmektedir.

İlgililerin incelenerek değerlendirilmesini talep ettiği etik olaylara yönelik yaptığı başvurular, kesinlikle gizli tutulmaktadır. Ayrıca çalışanlarımız aleyhine başvurularından dolayı hiçbir işlem yapılmamakta ve herhangi bir baskı altına alınmamakta, işlem yapanlar veya baskı uygulayanlar hakkında disiplin önlemleri alınmaktadır. Yapılan başvuruların tamamının istinasız değerlendirmesi, Türk Havacılık Uzak Sanayii, üst düzey yöneticilerden kurulu beş üyeden oluşan bir “**Etik Kurulu**” nezdinde gerçekleştirilmektedir. Etik Hattı’na aktarılan etik sorunlar hakkında gerekli incelemeleri yapılarak etik el kitabında belirtilen ilke ve süreçler doğrultusunda konu hakkında ön görüş hazırlayarak ilgili kişilere cevap gönderilmekte ve

iletilen konuları bir raporla Etik Kurula aktarılmaktadır. Etik Kurulu, kendisine aktarılan etik sorunlar hakkında gerekli incelemeleri yapmak, Etik El Kitabı’nda belirtilen ilke ve süreçler doğrultusunda gerekli kararların alınmasına katkıda bulunmak ve Türk Havacılık Uzak Sanayii’de etik duyarlılığın artması için görüş ve öneri geliştirmek görevlerini üstlenmektedir.

Her yıl Etik Kurulu tarafından yıl içerisinde gerçekleştirilen Etik Kurulu faaliyetleri, etik yönetimi süreci ile ilgili olası iyileştirmeler ve kurum kültürünün Türk Havacılık Uzak Sanayii hedefleri çerçevesinde değişimine, gelişimine katkı sağlayacak öneriler Genel Müdür’e sunulmaktadır. Bu toplantıda bir sonraki yıla yönelik olarak planlanacak faaliyetler, süreçlerde öngörülen iyileştirme fırsatları ve ihtiyaç duyulan önlemler değerlendirilmektedir.

UYUM

Kişisel Verilerin Korunması

Kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin korunmasını amaçlayan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca, Türk Havacılık Uzak Sanayii, kişisel verilerin işlenmesinin ve muhafaza edilmesinin taşıdığı sorumluluğun bilinciyle ve hassasiyetiyle hareket etmektedir.

Türk Havacılık Uzak Sanayii olarak kişisel verilerin işlenmesi süreçlerinde Kanuna ve dürüstlük kuralına uygun davranılmasına özen gösterilmektedir.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

YASAL DÜZENLEMELERE UYUM

Türk Havacılık Uzay Sanayii'nde kişisel verilerin korunması hususunda özel hassasiyet gösterilmektedir. Kişisel veriler, gerekli gizliliği sağlayacak uygun tedbirler alınarak toplanmakta, işlenmekte, saklanmakta ve aktarılmaktadır. Sadece meşru ve kanunî gerekçeleri olan kişilerin bu tür bilgileri görmesine ya da öğrenmesine izin verilmektedir.

Bu itibarla;

- **“Kişisel Veri Saklama ve İmha Politikası”** yayımlanmıştır.

- **“Kişisel Verilerin Korunması ve İşlenmesi Prosedürü”** yayımlanmıştır.

- **“Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Korunması ve İşlenmesi Prosedürü”** yayımlanmıştır.

- Kişisel verilerin korunmasına Kanunu'na uyum yönetimi için **“Şirket Kişisel Veri Güvenliği Kurulu”** ve **“Şirket Kişisel Veri Güvenliği Alt Komisyonu”** oluşturulmuş, Türk Havacılık Uzay Sanayii'nde mevcut tüm Genel Müdür Yardımcılıkları ve Başkanlıklardan sağlanan asil ve yedek üyeler ile **“Birim Kişisel Veri Koordinatörleri”** atanmıştır. Birim Kişisel Veri Koordinatörleri'nden Türk Havacılık Uzay Sanayii'nde işlenen kişisel verilere ilişkin envanter talep edilmiş ve Birim Kişisel Veri Koordinatörleri'nden iletilen bilgiler doğrultusunda **“Türk Havacılık Uzay Sanayii Kişisel Veri İşleme Envanteri”** oluşturulması çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

- Kişisel Verilere ve Korunmasına ilişkin farkındalık oluşturmak amacıyla eğitimler ve Birim Kişisel Veri Koordinatörleri ile çeşitli zamanlarda toplantılar düzenlenmiştir.

- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında hazırlanması gereken aydınlatma metinleri, açık rıza metinleri ve veri aktarım sözleşmeleri her bir amaç için ayrı ayrı hazırlanarak yürürlüğe koyulmuştur.

Mevcutta ilgili birimlerimiz tarafından iletilen soru ve görüş taleplerine ilişkin hukuki destek sağlanarak, Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin iş ve işlemlerinde Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuata uygun davranılması için azami özen gösterilmektedir.

Türk Havacılık Uzay Sanayii, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 11 inci maddesi uyarınca kişilere tanınan hakların kullanılabilmesi konusunda gerekli hassasiyeti göstermekte olup ilgililerin kişisel verilerine ilişkin haklarını kullanabilmesine ve bilgi alabilmesine olanak sağlamak amacıyla www.tusas.com/yasal/kvkk adresinde **“Veri Sahibi Başvuru Formu”** oluşturulmuştur.

Gizlilik ve Güvenlik

Türk Havacılık Uzay Sanayii, Türkiye Cumhuriyeti'nin, Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin, diğer paydaşların ve üçüncü kişilerin bilgilerinin yetkisiz kişilere aktarılması ve/veya bu kişiler tarafından bu bilgilerin kullanılması hâlinde Türkiye Cumhuriyeti'nin, Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin, diğer paydaşların ve/veya üçüncü kişilerin giderilmesi oldukça zor olan zararlara uğrayabileceğinin ve bu itibarla bilgilerin

korunmasının önemini farkında olup, buna özen gösterir. Türkiye Havacılık Uzay Sanayii, kendisine ait olan veya üçüncü kişilerden edindiği bilgileri sadece Türk Havacılık Uzay Sanayii amaçları doğrultusunda kullanır ve sadece belirlenen yetkiler dâhilinde ilgili kişilerle **‘Bilmesi Gereken’** prensibi çerçevesinde paylaşır. Faaliyeti gereği bünyesinde yer alan devlet sırlarının korunmasında azami dikkat ve tedbiri gösterir.

Bu itibarla, yürütülmekte olan bilgi güvenliği yönetim sistemi uygulamalarına ek olarak Türk Havacılık Uzay Sanayii proje ve programlar kapsamında üçüncü kişiler ile paylaşacağı bilgiler dâhil; bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla gerek kendisine ait gerekse paydaşları tarafından kendisine aktarılan gizlilik dereceli ve hassas bilgileri, ticari sırları, henüz kamuya açıklanmamış mali ve diğer bilgileri, personel özlük haklarına ait bilgileri; üçüncü şahıslarla akdedilen **“gizlilik anlaşmaları”** çerçevesinde kullanmakta ve korumaktadır. Taraflarla yapılan “gizlilik anlaşmaları” verilerimizin gizliliği hususunda bir garanti niteliğindedir.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

YASAL DÜZENLEMELERE UYUM

Türk Havacılık Uzay Sanayii, Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmelikler ve yönergeler çerçevesinde, Millî Savunma Bakanı'nın onayı ile verilen izni müteakip, Savunma Sanayii Millî Güvenlik Makamı tarafından tanzim edilen **“Üretim İzni”** ve **“Tesis Güvenlik Belgesi”** kapsamında faaliyetlerini sürdürmekte olup ilgili mevzuata uyumlu mükelleftir.

Bu kapsamda, Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin her türlü gizlilik dereceli bilgi, belge, proje, malzeme ve hizmetlerin ve bunlarla ilgili yerlerin güvenliğinin ve korunmasının sağlanması hususunda mevzuatta öngörülen sınırlamalara uyulup uyulmadığı ve gerekli tedbirlerin alınıp alınmadığı, tesislerimizde yılda bir kez Savunma Sanayii Millî Güvenlik Makamı tarafından gerçekleştirilen haberli veya habersiz denetimlerle tespit edilmektedir.

İhracat Mevzuatlarına Uyum

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak başta Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık ve Avrupa Birliği ihracat yasa ve düzenlemeleri dâhil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere ulusal ve uluslararası ihracat / ithalat kontrol yasa ve yönetmeliklerine uyum konusunda gerek şirket içi ve gerek şirket dışından temin edilen eğitimler vasıtasıyla çalışanlarımıza periyodik eğitimler sağlamaktayız.

Aynı zamanda Türk Havacılık Uzay Sanayii bu konuda şirket içi bilinç düzeyini yükseltmek, uygulanabilir mevzuat koşullarına sürekli olarak sıkı uyumu teşvik etmek ve ihracat kontrol ihlalleri riskini azaltmak amacıyla **“İhracat Kontrol El Kitabı”**nı ve **“Kısıtlayıcı Düzenlemeler - Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar Talimatı”** dokümanını yayımladık.

İş Ortakları / Alt Yüklenici / Tedarikçi İlişkileri ve Haksız Rekabet

Türk Havacılık Uzay Sanayii; İş Ortaklarını, Alt Yüklenicilerini ve Tedarikçilerini zor durumda bırakacak ya da sömürülmeleri anlamına gelecek

ticari uygulamalardan kaçınmaktadır. İş ortakları, alt yükleniciler ve tedarikçiler ile ilişkilerde adil ve saygılı davranılmakta, yükümlülüklerin zamanında yerine getirilmesi için gerekli özen gösterilmektedir.

Rakiplerle sadece yasal ve etik olan alanlarda rekabet edilir, haksız rekabetten kaçınılmaktadır. Türk Havacılık Uzay Sanayii; İş Ortaklarını, Alt Yüklenicilerini ve Tedarikçilerini eşit işlemlerde bulunmak amacıyla Şirket gereksinimlerine uygun olarak yerli ya da yabancı bir kaynaktan yapılan tedarik kapsamında; tedarik taleplerinin alınması, tedarikçi seçimi ve ihale süreçlerinin tanımladığı şirket içi prosedürleri yayımlamıştır ve bu prosedürlere sıkı sıkıya bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

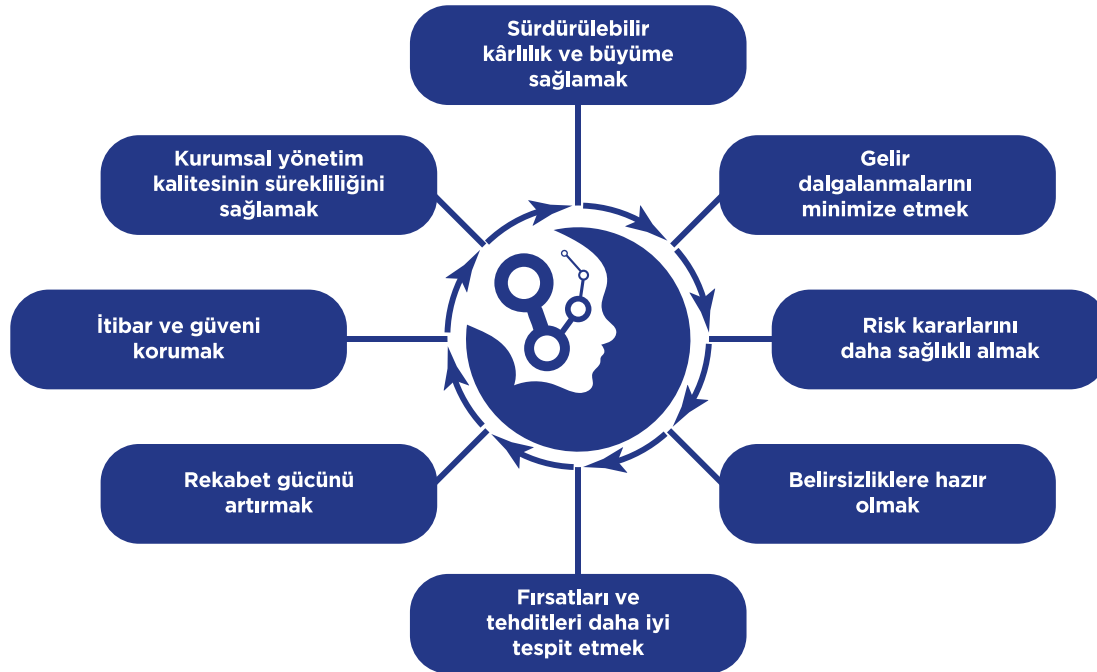
Bu itibarla; Türk Havacılık Uzay Sanayii bünyesinde, yapılan tedariklerde oluşturulan ve potansiyel İş Ortaklarının, Alt Yüklenicilerinin ve Tedarikçilerin tekliflerini incelemek ve ihale komisyon raporunu hazırlamakla görevli **“İhale Komisyonu”** ve ihale Komisyonu tarafından arz edilen raporu; teknik, idari ve mali şartlar açısından değerlendirmek üzere **“Özel Alım Komisyonu”** oluşturulmaktadır.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

RİSK YÖNETİMİ

RİSKLERİMİZİ SÜREÇLERİMİZLE ENTEGRE OLARAK TANIMLIYOR, RİSK YÖNETİMİ STRATEJİLERİ OLUŞTURUYOR VE RİSK YÖNETİMİ FAALİYETİNİ GÜVENCE ALTINA ALMAK AMACIYLA TÜM RİSKLERİMİZİ RİSK YÖNETİMİ SİSTEMİNDE PROAKTİF OLARAK YÖNETİYORUZ.

Kurumsal Risk Yönetimi Politikamız kapsamında; stratejik hedeflerimize ulaşmak amacıyla yürüttüğümüz faaliyetler dâhilinde karşılaşılabileceğimiz her türlü fırsat ve tehdidi proaktif olarak yöneterek, kurumsal sürdürülebilirliğe katkı sağlamayı amaçlıyoruz. Risklerimizi, süreçlerimizle entegre olarak tanımlıyor ve stratejik hedeflerimizle uyumlu risk yönetimi stratejileri oluşturuyoruz.

Türk Havacılık Uzay Sanayii Kurumsal Risk Yönetimi Politikası, Şirketin stratejik hedeflerine ulaşması amacıyla yürüttüğü faaliyetler dahilinde karşılaşılabileceği her türlü fırsat ve tehdidi proaktif olarak yöneterek, sürdürülebilirliğe katkı sağlamaktır.

Risk yönetimi faaliyetlerimizi Şirketimizin risk alma profiline, risk iştahına, kültürüne ve sürekli iyileştirme prensibine uyumlu olarak ve yasal mevzuatlara uygun bir şekilde proaktif metotlarla yürütüyoruz. Karar verme mekanizmalarımız için riskleri görünür ve ölçülebilir hâle getirerek subjektifliği azaltılmayı hedefliyoruz. Tüm riskleri proaktif olarak yönetmek için oluşturduğumuz risk yönetimi modelimizi ve altyapımızı güncel ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli geliştiriyoruz.

Risk Yönetimi sürecimizi; riskleri belirleme ve Risk Yönetim Sistemimize tanımlama, riske ilişkin ilgililerle görüşme, risk kritiklik seviyelerini hesaplama, yanıtlama yönetimini ve sorumluları belirleme, kontrol planlarını oluşturma, risk kontrol ve takibi adımlarından oluşan döngüsel bir yapıya sahip olacak şekilde tasarladık.

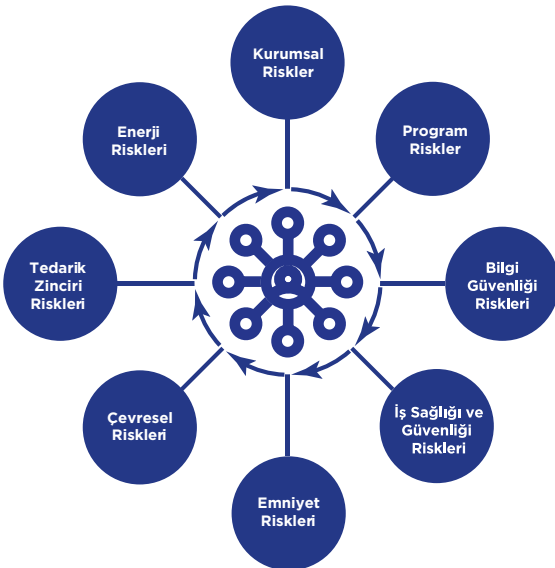
GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

RISK YÖNETİMİ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK, SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME STRATEJİMİZ DOĞRULTUSUNDA HEDEFLERİMİZE ULAŞMAK AMACIYLA RİSKLERİMİZİ TESPİT EDİYOR VE METRİKLER ARACILIĞIYLA KONTROL EDİYORUZ.

Sağladığımız kaynak / destek ve belirlediğimiz sınırlar çerçevesinde, Şirketimizin farklı bölümlerinin tespit ettiği, farklı etkilere sahip fakat birbirini etkileyen riskleri, tutarlı ve optimal şekilde yönetmek, Şirketimiz genelinde ortak risk algısını oluşturmak, risk yönetimi çalışmalarına tüm bölümlerimizi dâhil ederek farkındalığı artırmak temel önceliğimizdir.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak risklerimizi Risk Yönetimi Sistemi'nde 8 farklı risk sınıfında takip ediyoruz. 2023 yılında Risk Yönetimi Sistemi'ne 8 farklı risk sınıfında grupladığımız toplam 4.027 risk tanımladık.

Risk Sınıflarımız ve Tanımlanan Risk Sayıları

2023 yılında her bir risk sınıfımız için tanımlanan riskler:

Kurumsal Riskler: 445

Emniyet Riskleri: 72

İSG Riskleri: 1.913

Bilgi Güvenliği Riskleri: 108

Program Riskleri: 383

Tedarik Riskleri: 118

Enerji Riskleri: 9

Çevresel Riskler: 979

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

RİSK YÖNETİMİ

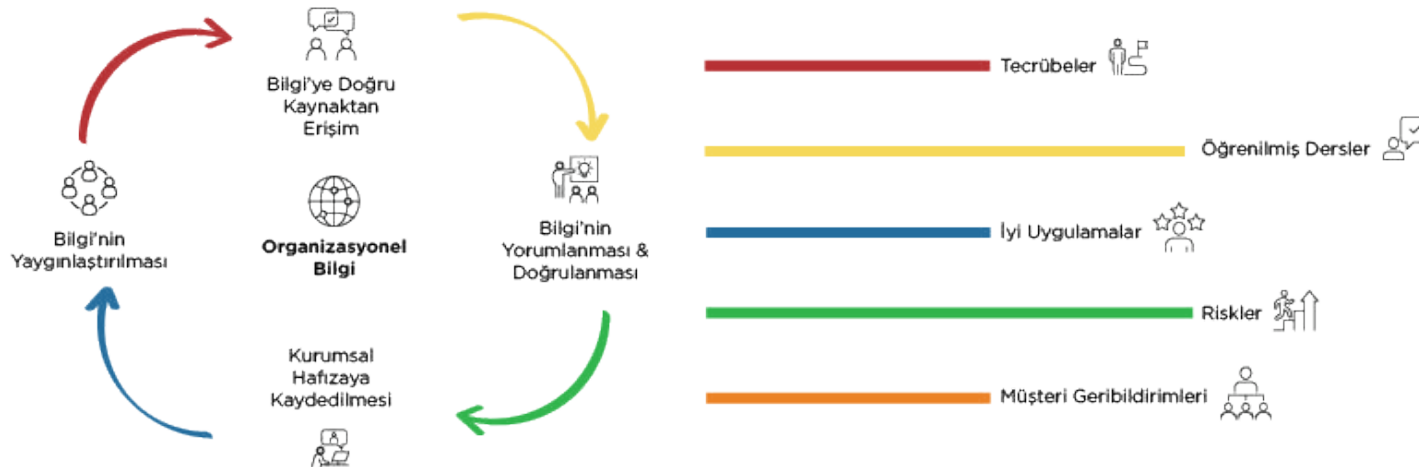
ŞİRKETİMİZDE İŞ SÜREKLİLİĞİNİ SAĞLAMAK İÇİN FARKLI BİRİMLERİMİZDEN ÜYELER SEÇEREK İŞ SÜREKLİLİĞİ TAKIMIMIZI KURDUK. PERİYODİK OLARAK İŞ SÜREKLİLİĞİ TAKIMI TOPLANTILARI DÜZENLEYEREK SENARYOLARI GÖZDEN GEÇİRİYOR VE YENİ SENARYOLAR PLANLIYORUZ.

İş Sürekliliği

Şirketimizin ana faaliyetlerini kısmen veya tamamen kesintiye uğratabilecek beklenmedik olaylar karşısında, ana süreçlerimizi, hizmetlerimizi, uygulamalarımızı tedarikçiler ile yürütülecek işlemlerimizi ve gerçekleştirilecek düzeltici/önleyici faaliyetleri planlamak, koordine etmek ve gerektiğinde yönetmek amacı ile **İş Sürekliliği Planımızı** oluşturduk.

Bu kapsamda Şirketimiz genelinde iş sürekliliğini sağlamak için gerek duyduğumuz kaynaklarımızı; kritik çalışanlar, kritik tezgâhlar, kritik yardımcı sanayi firmaları, kritik tedarikçiler, kritik alt yükleniciler ve kritik binalar olarak tanımladık ve faaliyetleri belirledik.

Beklenmedik olaylara karşı hazırlık olmak için senaryolar oluşturduk, senaryolar kapsamında hayata geçireceğimiz proaktif ve reaktif stratejileri belirledik, proaktif stratejileri uygulamaya almak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Tecrübenin Yaygınlaştırılması

Ürün yaşam döngüsü boyunca ortaya çıkan, şirket süreçlerine entegre edilmesi hâlinde şirket hedeflerine doğrudan katkı sağlayacak tecrübeleri Şirketimizde yaygınlaştırıyoruz. Bu sayede bireysel bilginin organizasyonel bilgiye dönüşmesini amaçlıyoruz. Tüm çalışanlarımızın erişimine açık olan **Tecrübe Paylaşım Platformu**'na, tecrübeler tanımlanabilmekte ve sistemde tanımlı tüm tecrübeler erişim sağlayabilmekteyiz. 2023 yılında 148 tecrübe, Tecrübe Paylaşım Platformu'na tanımlanmıştır.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

SÜREÇ YÖNETİMİ

SÜREÇLERLE YÖNETİM YAKLAŞIMIYLA KURDUĞUMUZ “KURUMSAL SÜREÇ YÖNETİMİ SİSTEMİ” ÜZERİNDEN TÜM SÜREÇLERİMİZİ ETKİN BİR ŞEKİLDE YÖNETİYORUZ.

Kurumsal Süreç Yönetimi Sistemimizi, yürüttüğümüz stratejik öneme sahip tüm operasyonel, yönetsel ve destek kategorilerinde 14 temel sürecimiz ile bu süreçlerin alt süreçlerini ve faaliyetlerimizi, tedarikçilerimizi, girdi ve çıktılarımızı, müşterilerimizi, kaynaklarımızı, süreç sahibi ve sorumlularını içerecek şekilde tasarladık.

Kurumsal Süreç Yönetimi Sistemimizde, performans göstergelerimizi, hedeflerimizi ve hedefte sapma oluşturan süreç performans göstergelerimiz için aksiyonları tanımlamak, sürece ait risk ve fırsatlarımızı belirlemek ve süreçlerin birbirleri ile ilişkilerini kurmak üzere kullanmaktayız.

Süreçlerle yönetim yaklaşımıyla faaliyetlerimizi yürüttüğümüz tüm süreçlerde kurulan süreç ekipleriyle, Şirketimizdeki süreçlerin standartlarının oluşturulması, günün koşullarına göre güncellenmesinin sağlanması, ilgili standartlara uygunluğun izlenmesi ve doğrulanması amacıyla düzenli aralıklarla bir araya geliyoruz. İhtiyaçlarımıza uygun olarak yeni süreçler tanımlıyor ve mevcut süreçlerimizi güncelliyoruz.

Süreç yönetimi farkındalığı çalışmalarımız kapsamında çalışanlarımıza e-learning eğitimi vermekteyiz, farkındalık anketleri uygulanmaktadır. Süreç faaliyetlerini tanımlayan, usul ve esasları anlatan prosedürlerin dokümante edilerek güncel tutulması sağlamaktayız.

Şirket içi binalarda sunulan ve aynı zamanda ekran koruyucu ve totemlerde aşağıda hazırlanan görsel çalışmalar çalışanlarımızı farkındalığı artırmak amacıyla uyguluyoruz.

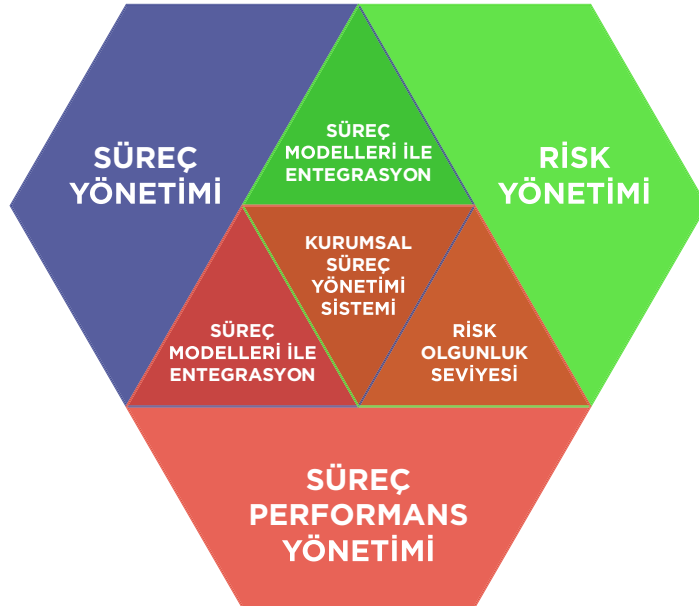
2023 yılında Öneri Sistemi'ne çalışanlar tarafından tanımlanan toplam 2.642 öneriden, 1.819 adeti kabul edilmiş ve ödüllendirilmiştir.

GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

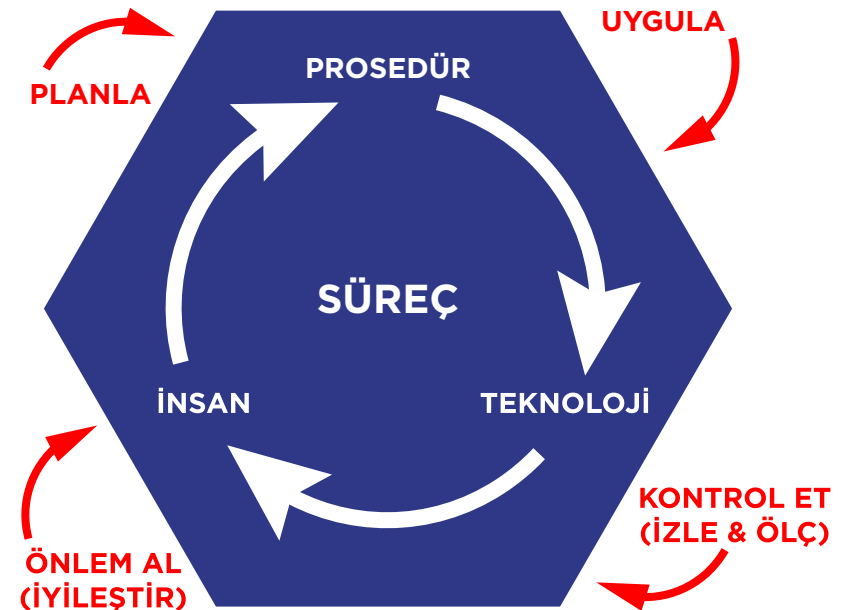
SÜREÇ YÖNETİMİ

SÜREÇ İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARI

MEVCUT SÜREÇLERİMİZDE İYİLEŞTİRİLMESİ VE ODAKLANILMASI GEREKEN ALANLARI TESPİT EDİP SÜREÇ İYİLEŞTİRME EKİPLERİ KURARAK SÜREKLİ İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARINI ÖNEMSIYORUZ.

Kurumsal süreçlerimizi **Planla-Uygula-Kontrol Et-Önlem Al (PUKÖ) Döngüsü** ile sürekli iyileştirme yaklaşımıyla yönetiyoruz. Öneri Sistemi ve anketler aracılığıyla çalışanlardan da iyileştirme önerilerini toplayarak değerlendirme ve devreye alma çalışmalarını yürütüyoruz.

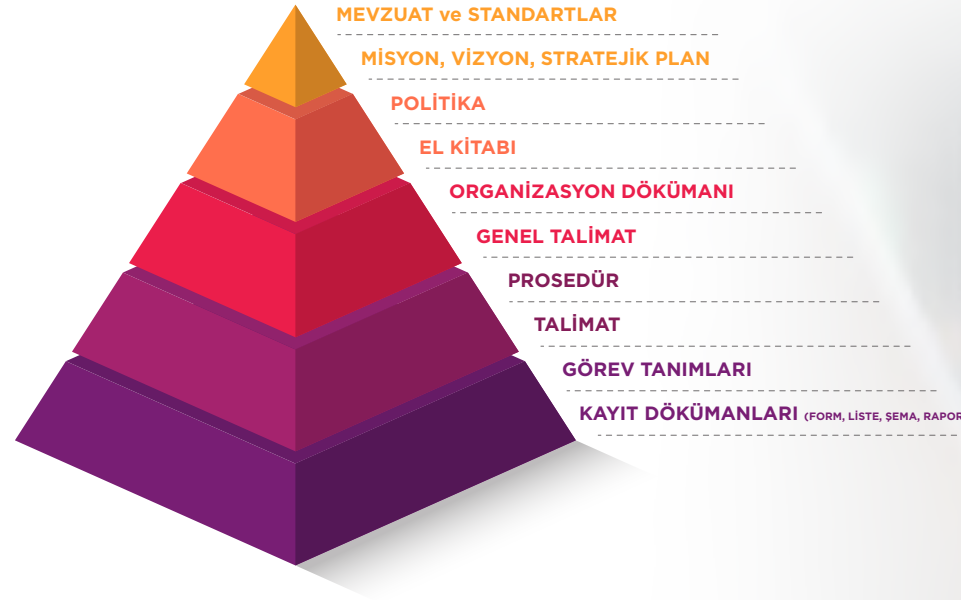
GÜÇLÜ YÖNETİŞİM ANLAYIŞIMIZ

DOKÜMAN YÖNETİMİ

Yönetim Sistemleri gereklilikleri ile ulusal ve uluslararası kural ve standartlar doğrultusunda Şirketimizin yönetsel, operasyonel ve destek süreçlerinin yönetildiği kurumsal dokümanların güncel organizasyon ve uygulamaları içerecek şekilde dijital ortamda erişiminin sağlanması amacıyla yürütülen çalışmalar kapsamında yıl içinde yaklaşık 1.000 adet doküman yayımı yapılmıştır.

Kurumsal Doküman Yönetimi Süreci farkındalık çalışmaları kapsamında onay süreci iyileştirmelerine dair üst düzey yöneticilere ve Kurumsal Doküman Birim Koordinatörlerine sunum gerçekleştirdik. American Productivity & Quality Center (APQC) Havacılık ve Savunma Endüstrisi ve Süreç Sınıflandırma Yapısı uyum durumu karşılaştırması çalışmalarında kurumsal dokümanlarının APQC süreçlerine göre sınıflandırılması amacıyla alt yapı oluşturduk. Yayınları kurumsal dokümanlar temel ve alt süreçlerle eşleştirerek Kurumsal Süreç Yönetimi Sistemi'ne tanımladık.

KURUMSAL DÖKÜMAN YÖNETİMİ DÖKÜMAN HİYERARŞİ YAPISI

Yürürlükteki kurumsal dokümanlara uygun çalışılmadığı durum/durumlar olması veya uygulamaların kurumsal dokümanlarda tanımlı olmaması hâlinde bildirim yapılmasına imkân sağlayan Gönüllü Bildirim Sistemi (GBS) kapsamında yürütülen çalışmalarda 2023 yılı içerisinde açılan 34 adet bildirim hepsini çözüme kavuşturduk.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

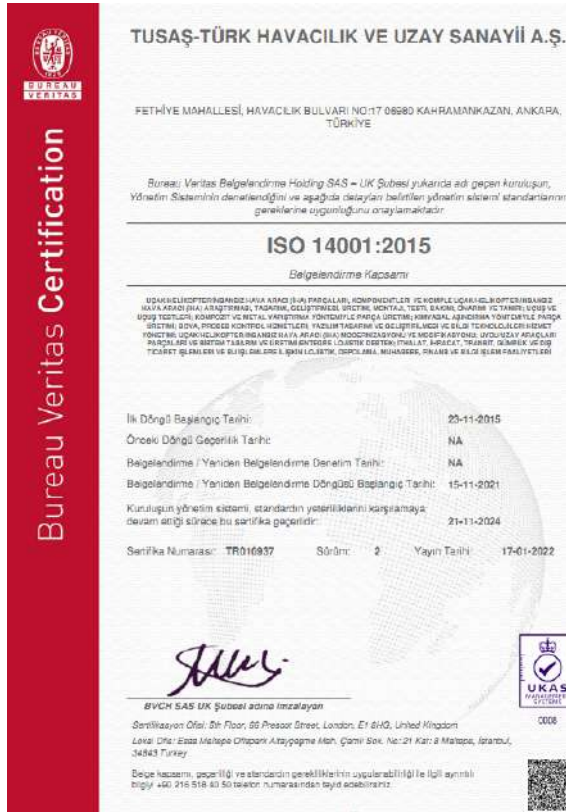
ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ UYGULAMALARIMIZ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ DESTEKLEYEREK, KAYNAKLARIN ETKİN KULLANIMINI SAĞLAYARAK, ÇEVRESEL KİRLİLİĞİ ÖNLEYEREK, İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE EDEREK, SERA GAZI VE KARBON AYAK İZİ EMİSYONLARININ AZALTILMASINI SAĞLAYARAK, DÖNGÜSEL EKONOMİYE KATKIDA BULUNDURARAK, SIFIR ATIK PRENSİBİNİ BENİMSEYEREK VE YENİ DÜZENLEMELERE UYUM SAĞLAYARAK PERFORMANSIMIZI İYİLEŞTİRMEK ÜZERE ÇALIŞMALARIMIZI YÜRÜTÜYOR VE YENİ PROJELER GELİŞTİRİYORUZ.

ISO 14001 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ

Çevre ve İklim Değişikliği Politikamız Yönetim Kurulumuz tarafından onaylanmıştır.

Şirketimizin, 25 Ocak 2027 tarihine kadar geçerli olan "Atıksu Deşarjı" ve "Hava Emisyon" konulu Çevre İzin bulunmaktadır. Faaliyetlerimizi, Çevre İzin Belgesi'nde belirtilen Tesis İzin Koşulları'na uygun olarak yürütmekteyiz.

23 Kasım 2015 yılında ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgesi almaya hak kazanan Şirketimiz akredite kuruluş Bureau Veritas tarafından 4-5 Aralık 2023 tarihleri arasında yapılan 2. Ara Kontrol Denetimini başarı ile tamamlamıştır.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesinde, sürdürülebilir su yönetiminin güvence altına alınmasına yönelik olarak Su Politikamız oluşturulmuştur.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ UYGULAMALARIMIZ

Çevre boyutları, ilgili tarafların beklentileri ve iç / dış hususlar ile ilgili uygunluk yükümlülükleri (yasal şartlar, diğer taraflarla yapılan sözleşmeler, anlaşmalar, vb.) belirlenmiş olup, güncelliği takip edilmektedir.

Gerekli beyanlar ve bildirim yükümlülükleri, mevzuatta belirtilen süreler dâhilinde gerçekleştirilmektedir.

Yasal ölçüm ve analizler (atıksu, emisyon, atık) çevre mevzuatında belirlenen periyotlarda yapılmaktadır.

Çevre Kanunu, 36 adet yönetmelik, 17 adet tebliğ ve bildirilen Müşteri Gereklilik Dokümanları gibi gereklilikler, Çevre Uygunluk Yükümlülükleri Takip ve Değerlendirme Formu ile takip edilmektedir.

ÇEVRESEL HEDEFLER

Çevresel performans göstergelerinin takibi ve çevre yönetimi uygulamalarının etkinliğini ölçmek amacı ile her yıl süreç bazlı olarak çevresel hedefler belirlenmekte, yıl içerisinde üç aylık periyotlarla hedef ilerlemelerinin takibi yapılmaktadır. Çevresel hedefler, hedeflerin ölçülebilir, takip edilebilir, ulaşılabilir ve süreçlerdeki boyutlardan kaynaklanması muhtemel çevresel etkilerle ilişkili olmasına dikkat edilerek belirlenmektedir. Ayrıca yasal

ve diğer gereklilikler, çevre ve iklim değişikliği politikası, ilgili taraf beklentileri gibi unsurlar da hedef belirleme aşamasında göz önünde bulundurulmaktadır.

ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ADIMLARIMIZ

2021 yılı 2. çeyreğinde Ticaret Bakanlığı, Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı yayımlamıştır. Plan içerisinde Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri, Döngüsel Ekonomi, Yeşil Finansman ve İklim Değişikliği ile Mücadele konularını kapsayan stratejik hedefler yer almaktadır.

Birleşmiş Milletler 76. Genel Kurulu'nda Türkiye, Paris İklim Anlaşması'nı onaylayacağını açıklamış ve 04.11.2021 tarih ve 4738 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile anlaşmanın 10.11.2021 tarihinde yürürlüğe gireceği bildirilmiştir. Bu kapsamda, Yeşil Mutabakat uyum sürecinde sıfır atık felsefesi, karbon nötr sanayi uygulamaları ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı önem kazanacak ve stratejik hedefler içerisinde iklim değişikliğinin rolü artacaktır.

Avrupa Birliği (AB) ülkeleri 2030 yılına kadar sera gazı emisyonunu 1990 yılı seviyesine kıyasla %50

azaltmayı taahhüt etmektedir. Ayrıca, AB 2050 yılında net sıfır emisyon seviyesine ulaşmayı hedeflemektedir.

Tüm bu ulusal ve uluslararası gelişmeler ışığında, iklim değişikliği ile ilgili risk ve fırsatları belirleyerek Türk Havacılık Uzay Sanayii iş stratejisi ve finans süreçlerine dâhil ediyor ve üretim, tasarım, ürün kullanımı, tedarikçi kaynaklı vb. hususlarda oluşan karbon emisyonları azaltmayı hedefliyoruz.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ UYGULAMALARIMIZ

2023 yılı içerisinde **ISO 14064:2018 Kurumsal Sera Gazı Hesaplamaları ve Doğrulanması ile Karbon Şeffaflık Projesi (Carbon Disclosure Project - CDP) Raporlaması İklim Değişikliği ve Su Güvenliği Raporlama çalışmaları** yürütülmüştür. İklim Değişikliği ve Su Güvenliği raporlamaları yapılarak ve 24 Temmuz 2023 tarihinde CDP Çevrimiçi Anket Sistemi'ne yüklenmiştir.

Şirketimiz, İklim Değişikliği kategorisinde kendi sektöründe küresel ortalamanın üzerinde bir puan (B) almıştır. Su Güvenliği Modülü'nden ise kendi sektöründe küresel ve Avrupa ortalamasının üzerinde bir puan (B) almıştır.

Sürdürülebilirlik Komite Toplantıları'nda ISO 14064:2018 Sera Gazı Emisyonlarının Hesaplanması ve Doğrulanması süreci ile Karbon Şeffaflık Projesi (Carbon Disclosure Project - CDP) İklim Değişikliği ve Su Güvenliği Raporlamaları hakkında bilgi paylaşımı yapılmıştır.

Şirketimizin mevcut durumu ortaya konarak Paris İklim Anlaşması ve Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi uluslararası gelişmeler kapsamında alınması gereken aksiyonlar detaylandırılmıştır.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ UYGULAMALARIMIZ CDP İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ MODÜLÜ PUANLAMA SONUÇLARI

CDP SCORE

AVERAGE PERFORMANCE

TRANSPORTATION
EQUIPMENT

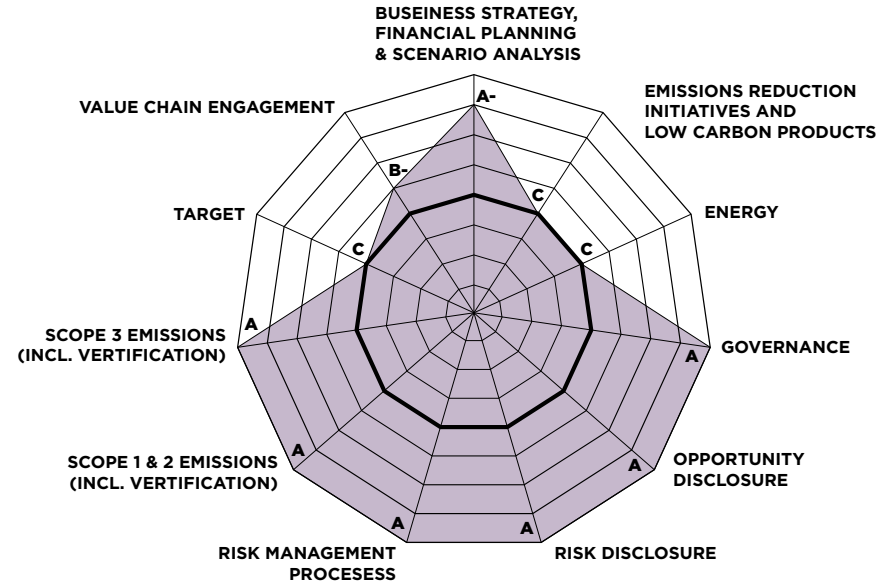

EUROPE

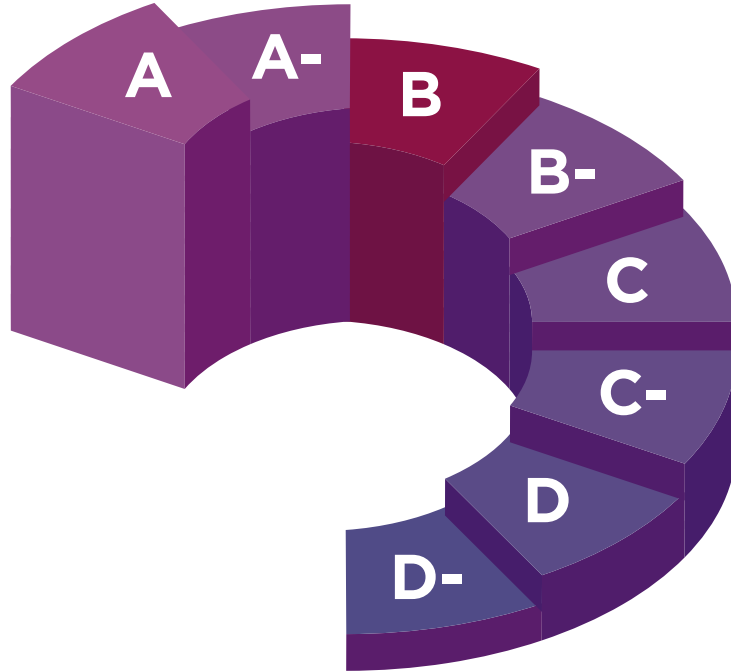

GLOBAL
AVERAGE

EGORY SCORES

UNDERSTANDING YOUR SCORE REPORT

TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ A.Ş received a B which is in the Management band. This is the same as the Europe regional average of B, and the same as the Transportation equipment sector average of B.

Leadership (A/A-): Implementing current best practices
Management (B/B-): Taking coordinated action on climate issues
Awareness (C/C-): Knowledge of impacts on, and of, climate issues
Disclosure (D/D-): Transparent about climate issues

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ UYGULAMALARIMIZ CDP SU GÜVENLİĞİ MODÜLÜ PUANLAMA SONUÇLARI

CDP SCORE

AVERAGE PERFORMANCE

TRANSPORTATION
EQUIPMENT

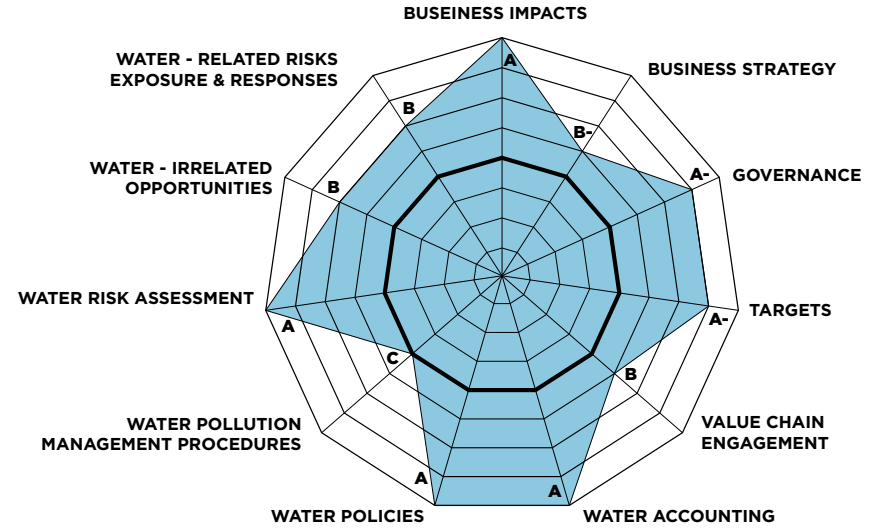
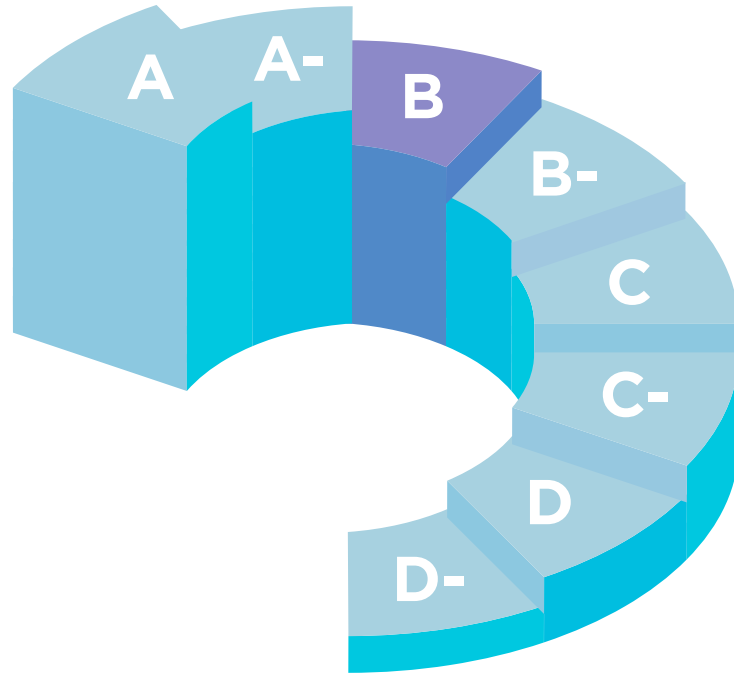
EUROPE

GLOBAL
AVERAGE

EGORY SCORES

UNDERSTANDING YOUR SCORE REPORT

TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ A.Ş received a B which is in the Management band. This is the higher than the Europe regional average of C, and higher than the Transportation equipment sector average of B-.

Leadership (A/A-): Implementing current best practices
Management (B/B-): Taking coordinated action on water issues
Awareness (C/C-): Knowledge of impacts on, and of, water issues
Disclosure (D/D-): Transparent about water issues

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ UYGULAMALARIMIZ CDP DEĞER ZİNCİRİ DEĞERLENDİRME MODÜLÜ PUANLAMA SONUÇLARI

SER

B

AVERAGE PERFORMANCE

B-

TRANSPORTATION
EQUIPMENT

B-

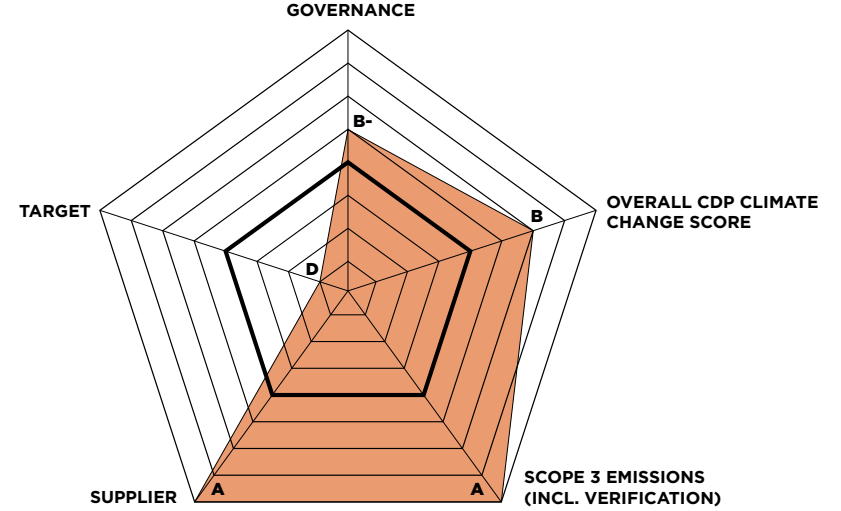
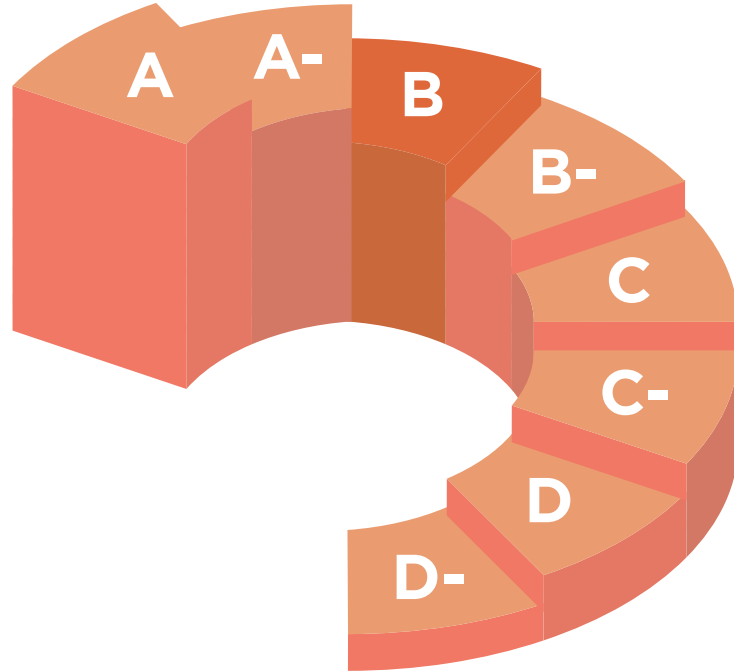
EUROPE

C

GLOBAL
AVERAGE

EGORY SCORES

UNDERSTANDING YOUR SCORE REPORT

TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ A.Ş received a B which is in the Management band. This is higher than the Europe regional average of B-, and higher than the Transportation equipment sector average of B-.

- Leadership (A/A-):** Implementing current best practices
- Management (B/B-):** Taking coordinated action on supplier engagement issues
- Awareness (C/C-):** Knowledge of impacts on, and of, supplier engagement issues
- Disclosure (D/D-):** Transparent about supplier engagement issues

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

HAVA KALİTESİ VE SERA GAZI ÇALIŞMALARIMIZ

BACA GAZI EMİSYONLARI

Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında Şirketimiz fabrika sahası içinde bulunan emisyon kaynaklarında iki yılda bir emisyon teyit ölçümleri yaptırılmaktadır.

Emisyonların azaltılması ve/veya önlenmesi kapsamında alınan tedbirlerimiz şu şekildedir:

- Kükürt ve toz emisyonlarını azaltmak üzere **baca gazı arıtma tesisleri** bulunmaktadır. Atık gazlara kuru hâldeki sodyumbikarbonat verildikten sonra gaz torbalı filtrelerden geçirilerek dışarıya verilmektedir.
- **Kojenerasyon tesisi** ile fabrika alanındaki elektrik ihtiyacının büyük çoğunluğu doğalgazdan karşılanarak şebekeden alınan elektrik miktarının azalması sağlanmıştır. Ayrıca tesisteki atık ısıdan faydalanarak sıcak su ve buhar üretilmektedir.
- Üretim hattındaki boyama ünitelerinde açığa çıkan uçucu organik karbonları tutmak için **sulu yıkama sistemleri (scrubber), aktif karbon filtreleri ve diğer hava filtreleri** kullanılmaktadır.

- Yeni boyama hattı projelerinde solvent yerine **su bazlı boya kullanımı yaygınlaştırma çalışmaları** yürütülmektedir.
- İnorganik kimyasal içeren işlem tankları emisyonları, **sulu yıkama sistemlerinden** geçirildikten sonra atmosfere verilmektedir.
- Organik kimyasal içeren işlem tanklarının emisyonları, **rejeneratif aktif karbonlu arıtma sistemlerinden** sonra atmosfere verilmektedir.
- Toz içeren sistemler de **torbalı toz tutma filtreleri** ile tutulmaktadır.
- Yeni yapılan boyahane tesislerine, Rejeneratif Termal Oksidasyon (RTO) sistemlerinin kurulmuş olup, **uçucu organik bileşiklerin (VOC) ve kokuya sebep olan emisyonların %95 oranında indirilmesi** sağlanmaktadır.

SERA GAZI EMİSYONLARININ HESAPLANMASI VE RAPORLANMASI (MRV)

Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Yönetmeliği ile Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Hakkında Tebliğ kapsamında emisyon kaynaklarının sebep olduğu yanma kaynaklı sera gazı emisyonları için doğrulama raporunu hazırlayarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na sunmaktayız. 2023 yılı doğrulama çalışmaları akredite firma tarafından başlatılmış olup 2024 yılı Mayıs ayı içerisinde tamamlanmıştır. 2023 yılı Sera Gazı Emisyon Miktarı 0,16 tCO₂e/(m²)'dir. 2016-2023 yılları arasında karbon ayak izinde %16 düşüş sağlanmıştır.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

SU YÖNETİMİMİZ

Türk Havacılık Uzay Sanayii'nde su kaynakları yönetiminin temel amacı, su kaynaklarını etkin ve verimli kullanmak olup tüm faaliyetlerde su tasarrufu prensibi göz önünde bulundurmaktadır. Şirketimizde su kaynaklarının yönetimi ve verimli kullanımı, sürdürülebilirlik ilkelerine uygun olacak şekilde bütüncül olarak ele almaktadır.

Evsel Atıksu Arıtma Tesisi'nde arıtılan atıksuyun ilgili sulama suyu kalite parametrelerini sağlayarak bahçe sulama işlemlerinde kullanılması ile ilave su tüketimi önlenmektedir.

Türk Havacılık Uzay Sanayii'nde su kaynaklarının verimli kullanılması kapsamında aşağıdaki çalışmalar yürütülmektedir:

- Yeni bina projelerinde uygun armatür ve ekipmanlar seçilmekte, yağmur suyu toplama, arıtma ve kullanım seçeneklerini araştırmakta ve atıksu geri kazanım uygulamalarını (**gri-su sistemleri**) değerlendirmekteyiz.
- 2022 yılında tamamlanan su ölçüm ve otomasyon projesi ile birlikte Şirketimizin üretim alanları ve lojmanlar bölgesindeki su tüketimini SCADA sistemi ile bina bazlı günlük olarak ölçmekteyiz. 2023 yılında eklenen yeni binalara su sayaçları takarak **SCADA sistemine** entegre ettik.

- Üretimde su tüketimi gerektirmeyen **kuru tip endüstriyel sistem ve ekipmanlarını** tercih ediyoruz.
- Soğutma suyu şartlandırması otomasyon sistemini kurarak **kimyasal tüketimi ve blöf sularında optimizasyon çalışmalarına** devam ediyoruz.
- Makine, tezgâh ve ekipmanlardan kaynaklanan atıksuların yerinde geri kazanım sistemleri ile (**Sıfır Sıvı Deşarjı Zero Liquid Discharge (ZLD) sistemleri**) yaklaşık **%85** oranında kazanılması için projelendirme çalışmalarına devam ediyoruz.
- Sulamada kullanılan su miktarını azaltmak üzere **kuru peyzaj uygulamaları** yürütüyoruz.
- Sulama suyu olarak evsel atıksu arıtma tesisinde arıtılan **atıksuyu kullanıyor ve önemli miktarda suyun geri kazanımını** sağlıyoruz.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

SU YÖNETİMİMİZ

İÇME SUYU ARITMA TESİSİ

İçme suyu arıtma tesisimizde 2023 yılında toplam 1.692.000 m³ su arıtılmıştır.

ENDÜSTRİYEL ATIK ÖN ARITMA TESİSİ

Endüstriyel Ön Arıtma Tesisimizde 2023 yılında 71.086 m³ asit ve 12.462 m³ kostik atıksu olmak üzere toplamda 83.548 m³ endüstriyel atıksu arıtılmıştır.

EVSEL ATIKSU ARITMA TESİSİ

Evsel Atıksu Arıtma Tesisi'nde arıtılan atıksuyu, sulama suyu olarak kullanmaktayız. Her ay iki haftalık periyotlarla atıksu arıtma tesisi çıkışından akredite laboratuvar tarafından numune alınmakta ve analiz raporu hazırlanmaktadır. Analiz sonuçları mevzuat sınır değerlerini sağlamaktadır. 2019-2023 yılları arasındaki atıksu verileri ve geri kazanım oranları yandaki tabloda sunulmuştur.

EVSEL ATIKSU ARITMA TESİSİ

Evsel Atıksu Arıtma Tesisi'nde arıtılan atıksuyu, sulama suyu olarak kullanmaktayız. Her ay iki haftalık periyotlarla atıksu arıtma tesisi çıkışından akredite laboratuvar tarafından numune alınmakta ve analiz raporu hazırlanmaktadır. Analiz sonuçları mevzuat sınır değerlerini sağlamaktadır. 2019-2023 yılları arasındaki atıksu verileri ve geri kazanım oranları yandaki tabloda sunulmuştur.

2023 Yılı Su Tüketim Verileri

(m ³)	2019	2020	2021	2022	2023
Aritılan Toplam Ham Su	1.248.840	1.374.600	1.485.460	1.529.700	1.692.310

Evsel Atıksu Arıtma Tesisi ve Atıksu Geri Kazanım Verileri

Yıl	Aritılan Atıksu Miktarı (m ³)	Sulamada Kullanılan Arıtılmış Su Miktarı (m ³)*	Geri Kazanım Oranı (%)*	Kişi Başına Düşen Arıtılmış Atıksu Miktarı (m ³)
2019	387.485	41.890	%11	40,88
2020	287.440	108.590	%38	29,60
2021	320.868	94.886	%30	28,09
2022	378.138	91.335	%24	27,72
2023**	298.878	62.841	%21	19,43

*2022 Yılı verileri ISO14046:2014 Su Ayak İzi doğrulama süreci doğrultusunda gözden geçirilerek revize edilmiştir.

**2023 Yılı verileri ISO14046:2014 Su Ayak İzi kapsamında 2024 Yılı Ağustos ayında doğrulanmıştır.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

SU YÖNETİMİMİZ

SU YÖNETİMİ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Türk Havacılık Uzak Sanayii fabrika ve lojman sahasında **İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi Ölçüm ve SCADA Sistemi Kurulum çalışmaları** yürütmekteyiz. Üretim binaları ve lojmanlar olmak üzere toplam **80 binanın ölçüm ve izlemeleri sistem üzerinden anlık** olarak görülmektedir. Bu sayede, su tüketim miktarları bina bazlı olarak değerlendirilmesi ve su tüketimini azaltmak ve su kaynaklarını etkin kullanabilmek için hangi süreçlerde iyileştirme yapılması gerektiği ortaya çıkarılarak “su tüketim haritası” oluşturulması hedeflenmektedir.

Kurulan **SCADA sistemi** ile tüketim verileri günlük, haftalık, aylık veriler görülebilmektedir. Her sayaca ait; lokasyon, çalışma durumu, günlük, aylık ve yıllık grafikler sistemde yer almaktadır. Bu otomasyon sistemi ile Şirketimiz su dağıtım ağı boyunca boru hatlarının arızalanması ve kırılmasından kaynaklanan herhangi bir sızıntı veya kaçığın erken tespit edilmesini sağlamaktadır.

Sayaçların kurulumundan bu yana, Havacılık OSB (HOSB) konumunda bulunan sayaç izlenerek yıllık yaklaşık 40.000 m³ su israfının önüne geçilmiştir. Soğutma kulelerinde kimyasal dozajlamayı optimize etmek amacıyla hafif endüstriyel soğutma suyu uygulamalarında kullanılan

3D TRASAR isimli dijital kontrol sistemini hayata geçirerek, soğutma suyu şartlandırmasının otomasyonunu sağladık. Bu kapsamda kontrol sistemi sayımız 9'dur.

2023 yılında otomasyonun hayata geçirildiği 9 noktada, 2022 yılına göre blöfe giden atıksuda **%30 azalma** olmuştur.

Yağ alma kimyasal işlem tesisinde, alüminyum sac levhalara forma verme işlemi için gerekli olan ısı işlem prosesi öncesi parça yüzeylerindeki yağın **“Alkali Temizleme”** yöntemiyle alınması işlemlerini gerçekleştirmek üzere devreye aldık. Bu sistemden kaynaklı atıksular için ise **Sıfır Sıvı Deşarjı (ZLD)** sistemini kurduk.

Sıfır Sıvı Deşarjı sistemleri, sıvı atık deşarjını ortadan kaldıran ve su kullanım verimliliğini en üst düzeye çıkaran bir atıksu yönetim stratejisidir. Prensipte atıksulardaki çözülmüş katı maddeleri gidermek ve arıtılmış suyu tekrar prosese aktarmak üzere entegre edilen sistemlerdir. Sistem, tek bir teknolojiden değil, birçok ileri arıtma teknolojisinin çeşitli kombinasyonları ile istenilen prosese özel olarak tasarlanmaktadır.

2022 yılında ilk olarak Yağ Alma işleminden kaynaklı yüzey işlem suları için kurulan ZLD sistemi; aktif karbon, deiyonizasyon, ters ozmoz ve evaporatör teknolojilerinden oluşmaktadır. 65 m³/gün kapasiteye sahip ZLD sisteminde ısı

pompalı vakumlu evaporatör kullanılarak enerji tüketimi minimize edilirken, soğutma çevriminde Küresel Isınma Potansiyeli (GWP) daha düşük olan soğutucu gazlar kullanılarak sistemin karbon ayak izinin azaltılmasını sağladık. **Kurulan ZLD sistemi Türkiye'deki ilk yüksek kapasiteli tesis olma özelliğini taşımaktadır.**

Kurulan tesis atıksuyun arıtılıp, sisteme geri kazandırılmasını sağlayarak yıllık yaklaşık 15.000 m³ su tasarrufu sağlanmaktadır. Konvansiyonel arıtma sistemlerine göre ZLD sisteminde atıksu arıtma için kullanılacak kimyasal miktarı %70-%90 oranında daha az olmaktadır.

2023 yılında ise Bakır Kaplama ve Nital Etch işlemlerinden kaynaklı atıksuların geri kazanımı için sıfır sıvı deşarjı prensibiyle çalışan **Atıksu Geri Kazanım Tesisi** devreye alınmıştır. Atıksu geri kazanım tesisi vakumlu evaporatör ve ters ozmoz sistemlerinden oluşmaktadır.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ATIK YÖNETİMİMİZ

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak yaşam döngüsü çerçevesinde atık miktarının önlenmesi ve/veya atık miktarının en aza indirilmesini atık yönetim sisteminin temel anlayışı olarak kabul ediyoruz. Atık üretiminin kaçınılmaz olduğu durumlarda atıkların; yeniden kullanımını, geri dönüşümünü ve ikincil hammadde elde etme amaçlı diğer işlemler ile geri kazanılmasını, enerji kaynağı olarak kullanılmasını veya bertaraf edilmesini/ettirilmesini hedefliyoruz.

Şirket genelinde toplanan tehlikeli atıklar, geri kazanılabilir nitelikteki atıklar ve hurda malzemeler geçici olarak depolanarak geri kazanım / bertaraf tesislerine gönderilmektedir. Sıfır atık felsefesi gözetilerek hurda malzemelerin öncelikle Şirket içi kullanımı değerlendirilmektedir.

Atık yönetim sistemimiz ile 2023 yılında yaklaşık 10.265 ton tehlikeli ve tehlikesiz atık topladık.

2023 yılında kişi başı oluşan toplam atık miktarında 2016 yılı ile kıyaslandığında ise %38 oranında düşüş sağlandığı gözlemlenmektedir.

Tehlikeli ve tehlikesiz atıkların atık işleme yöntemlerine göre dağılımı aşağıdaki grafiklerle sunulmuştur. 2023 yılında oluşan atıkların **%99 oranında geri dönüşümü/geri kazanımı sağlanmıştır**.

2023 Yılı Türlerine Göre Atık Dağılımı (%)

2023 Yılı Tehlikesiz Atıkların Atık İşleme Yöntemine Göre Dağılımı (%)

2023 Yılı Tehlikeli Atıkların Atık İşleme Yöntemine Göre Dağılımı (%)

SIFIR ATIK UYGULAMALARI VE KAZANIMLAR

Kaynakların verimli kullanılması, oluşan atık miktarlarının azaltılması, etkili atık toplama sistemi kurulması ve atıkların geri kazanımının / geri dönüşümünün sağlanması amacıyla 2019 Mart ayında Sıfır Atık Projesi'ne başladık. **Türk Havacılık Uzay Sanayii, Türkiye'de sanayi kuruluşları arasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilen Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi'ni almaya hak kazanan ilk şirket olmuştur.** Sıfır Atık Belgemiz, 30.01.2020 tarihinde alınmış olup 30.01.2025 tarihine kadar geçerlidir.

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Belge No: TS/6/B2/15/1

Tarih: 30/01/2020

SIFIR ATIK BELGESİ (Temel Seviye)

Adı : TUSAŞ- TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN. A.Ş.
Adresi : ANKARA, FETHİYE Mahallesi, KÖY İÇİ KÜME EVLER, No: 17., KAHRAMANKAZAN, Türkiye
Vergi No : 8720013736

12/07/2019 tarihli ve 30829 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sıfır Atık Yönetmeliği'nce Sıfır Atık Yönetim Sistemini kurarak Sıfır Atık Belgesi'ni almaya hak kazanmıştır.

Belge Son Geçerlilik Tarihi: 30/01/2025

Ali Vedat ÇİFTÇİ
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü

* Geri Kazanım: Piyasada ya da bir tesiste kullanılan malzemelerin yerine ikame edilmek üzere atıkların belirli işlemlerden geçirilerek başka bir ürüne veya enerjiye çevrilmesidir. (Örn: organik atıklardan biyogaz elde edilmesi)
Geri Dönüşüm: Atıkların işlenerek ürünlere ve malzemelere dönüştürüldüğü ve üretim sürecine yeniden dâhil edildiği atık geri kazanımı işlemidir. (Örn: kâğıt atıkların işlenerek tekrar kâğıt üretiminde kullanılması)
Bertaraf: Atıkların geri kazanımının sağlanmadığı durumlarda yakma, toprağa gömme gibi yöntemlerle ortadan kaldırılması/yok edilmesi durumudur.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ATIK YÖNETİMİMİZ

SIFIR ATIK UYGULAMALARI VE KAZANIMLAR

Sıfır Atık Yönetim Sistemi kapsamındaki çalışmaları, sürdürülebilirlik ve döngüsel ekonomi bilinci ile Türk Havacılık Uzak Sanayii Sıfır Atık Yönetim Planımız çerçevesinde yürütüyoruz. Sıfır Atık uygulamalarımız aşağıdaki gibidir:

- Sıfır Atık Projesi kapsamında oluşan **atıkların %99'unu geri dönüştürüyor ve geri kazanıyoruz.**
- Yemek artıkları olan organik atıkları, Türk Havacılık Uzak Sanayii Kampüsü içerisinde bulunan **Türk Havacılık Uzak Sanayii Evcil Hayvan Barınağı'nda değerlendiriyor ve sokak hayvanlarının yemek ihtiyacının karşılanmasında kullanıyoruz.**
- İşe yeni başlayan çalışanlarımıza **geri dönüştürülebilir kâğıt malzemelerden yapılmış ajandalar** dağıtıyoruz.
- Şirket içi duyurularımızı basılı materyal yerine e-posta ve SMS olarak yapıyoruz.
- Sıfır Atık bilinçlendirme ve farkındalık çalışmalarını yürütüyoruz.
- Hurdalık alandaki ahşap ve metal malzemeleri kullanarak; kafe, park oturma grupları, masa ve sandalyeler, mescit, çiçeklik vb. peyzaj ürünleri ve sosyal tesisler yaptık.

- Doğal kaynakların verimli kullanımı ve atık yönetimi uygulamalarındaki iyileştirmeler müdürlük çevre hedeflerimiz arasında yer almaktadır.
- Yeniden kullanım amacı ile ihtiyaç fazlası olan malzemeleri, farklı üretim alanlarında tekrar değerlendiriyoruz. 2023 yılında, toplam 16.760 kg miktarında ihtiyaç fazlası ürünü (bilgisayar ekipmanı, dolap, kasa, sandık, masa, metal parça vs.) fabrika içinde tekrar kullandık.

Sıfır Atık Yönetim Sistemi ile toplanan atıkların 2023 yılındaki aylık dağılımına bakıldığında, geri dönüşebilen atık miktarında artış olduğu görülmektedir. Tehlikesiz atıkların kaynağında ayrı biriktirilerek geri dönüşüme kazandırılması ile 2023 yılında elde edilen kazançlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

2023 Yılında Sıfır Atık Yönetim Sistemi ile Elde Edilen Kazançlar*

Atık Türü	Depolama Alanı Kazancı (m3)	Enerji Tasarrufu (MWh)	Sera Gazı Salımı Azaltımı (ton)	Kurtarılan Ağaç (adet)	Petrol (varil)	Hammadde Tasarrufu (ton)
Cam	73,31	2,05	1,47	-	-	58,65
Kâğıt	536,21	879,38	37,96	3.646	-	-
Plastik	467,03	1.172,45	8,33	-	3.309	-
Metal	87,44	18,71	2,77	-	-	37,89
TOPLAM	1.163,99	2.072,59	50,53	3.646	3.309	96,54

*NOT: Veriler, sifiratik.gov.tr sitesindeki atık sayacı ile hesaplanmıştır.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ATIK YÖNETİMİMİZ

TEHLİKELİ MADDE TAŞIMACILIK FAALİYETLERİ

ADR uluslararası mevzuatı ve Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkındaki Yönetmelik kapsamında Şirketimiz, tehlikeli madde taşımacılığında alıcı-boşaltan-dolduran-gönderen-paketleyen-taşımacı ve yükleyen olarak faaliyet göstermektedir. Bu kapsamda, Şirketimizin Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi (TMFB) bulunmaktadır.

T.C. ULAŞTIRMA VE ALTYAPU BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		
TEHLİKELİ MADDE FAALİYET BELGESİNİN		
VERİLİŞ TARİHİ	GEÇERLİLİK TARİHİ	U NET NO
16/03/2020	15/03/2025	ANK UHET TMTB 044641 292842
FAALİYET KONUSU		
ALICI-BOŞALTAN-DOLDURAN-GÖNDEREN-PAKETLEYEN-TAŞIMACI-YÜKLEYEN		
TEHLİKELİ MADDE FAALİYET BELGESİ SAHİBİ		
TİCARİ UNVANI	TUSAŞ-TÜRK HAVACILIK VE UZAY ŞİRKETİ A.Ş.	
ADRES	FETHİYE MAH. HAVACILIK BULVARI NO:37 KATRAMAKAZAN/ANKARA	
TİCARET SİCİL NO	071 KAZAN	
VERGİ Dairesi NO	HİTİT / 0720013730	

Bu belge, Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkındaki Yönetmeliğin 61 nci maddesindeki "İşletici Mevzuatı" kapsamında düzenlenmiştir.

Bu belgeyi doğrulamak için: <https://www.tusaş.gov.tr/tehlikelimaddefaaliyetsayfasi> adresine ulaşarak belge doğrulama işlemi yapılabilir. İşletici Mevzuatı ve Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi ile ilgili diğer bilgiler için: <https://www.tusaş.gov.tr/tehlikelimaddefaaliyetsayfasi> adresine ulaşılabilir.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ÇEVRESEL FARKINDALIĞIMIZ

YEŞİL BAYRAK LİĞİ

Şirket genelinde atık azaltımını sağlamak, çevre bilincini artırmak, farkındalık düzeyini yükseltmek amacı ile 05 Haziran 2020 Dünya Çevre Günü'nde eğlenceli ve rekabetçi bir uygulama olan Yeşil Bayrak Ligi'ni başlattık. Müdürlüklere bağlı çalışanlarımızı, belirli puanlama kriterlerinde, yılda dört çeyrek boyunca değerlendirmekteyiz. Müdürlüklerin topladığı puanları en yüksekten en düşüğe doğru belirlenen puan aralıklarına göre sıralamakta ve her üç ayda bir yapılan puanlama sonucunda bölümlerin ligdeki sıralamalarını belirlemekteyiz. Bu sayede bölümlerimizi birbirleriyle yarıştırmak bir yandan da çevre bilincini ve farkındalık düzeylerini arttırmaktayız. Yeşil kategorideki bölümler devam eden dönemlerde de yerlerini korumak için özen gösterirken, sarı ve kırmızı kategorideki bölümler yeşil seviyeye çıkabilmek için daha çok çalışmaktadır. Müdürlüklerin puan durumları, Şirketimizin kurum içi web portalından yayımlanmakta, böylece bölümler mevcut durumlarını takip edebilmekteyiz.

Yeşil Bayrak Ligi'nde her dönem yeniden puanlama yapılmaktadır. Dönem sonu puanlamada ilk üçe giren bölüme Çevre Başarı Sertifikası, birinci olan bölüme ise **Yeşil Bayrak** verilmektedir. Birinci olan bölüm, bir sonraki dönem puanlamasına kadar bayrağa sahip olmaktadır.

ÇEVRE EĞİTİMLERİ

Çevre mevzuatı, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi, ISO 14064:2018 sera gazı emisyonlarının hesaplanması çalışmaları ve tehlikeli madde taşımacılık faaliyetleri kapsamında Şirketimizde; Çevre Denetimleri ve Çevresel Yükümlülükler, Çevre Farkındalığı ve Çevre Yönetim Sistemi, Sıfır Atık Yönetimi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve Çevre Bilgi Formları, ISO 14064 Sera Gazı Emisyonları ve Kurumsal Karbon Ayak İzi Bilgilendirme Eğitimi ve Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Genel Bilinçlendirme ve Emniyet Eğitimi olmak üzere altı ayrı çevre eğitim modülü mevcuttur.

KURUMSAL İLETİŞİM ÇALIŞMALARI

Çevresel farkındalığı artırmak ve sürdürülebilirlik, iklim değişikliği, döngüsel ekonomi, kaynak verimliliği, sıfır atık gibi önemli konulara dikkat çekebilmek için çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2023 yılı içerisinde 5 Haziran Dünya Çevre Günü etkinlikleri kapsamında "İklim Değişikliği", "Karbon Ayak İzi", "Atık Yönetimi", "Su Tasarrufu", "Doğal Kaynak Kullanımı" temaları ile farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ek olarak, Şirketimizde çevre önerileri değerlendirilmekte ve çevre bilinci anketleri yapılmaktadır.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ÇEVRESEL FARKINDALIĞIMIZ

KURUMSAL İLETİŞİM FARKINDALIK ÇALIŞMALARI

Çevre Bilincine Adım At, Atıkları Ayırıştır!

- Akıllıca kullanımlara gözle ayarın.
- Çeri döşeyişten önceki sızdırma.
- Yeniden kullanılabilir durumda olan eşyaları atmayın.
- Tıyacak atıkları en uygun şekilde topladığınız için teşekkür ederiz.
- Atık miktarınızı mümkün olduğunca azaltın.

YEŞİL BİR DÜNYA İÇİN KARBON AYAK İZİNİ KONTROL ET!

Kurumsal Karbon Ayak İzi Azaltımın 5 Yolu:

- Enerji ihtiyacının karşılanması için yenilenebilir kaynakların kullanılması
- Ulaşım ihtiyacının, online toplantı ve etkinliklerle azaltılması
- İhtiyaç dışındaki kıyafet kullanımını sınırlandırarak tüketim düşürülmesi
- Atıkların kaynağında ayrıştırılarak geri dönüşümün desteklenmesi
- ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemine sahip tesislerdeki faaliyetler teknolojiyle artırılması

BİR DAMLA SU TASARRUFU, BİR OKYANUS DEĞİŞİKLİĞİ!

Nasıl Su Tasarrufu Yapabilirsiniz?

- Su tasarrufu amaçlı olarak kullanın.
- Sızıntı sızdıran bulaşık ve tuvaletleri zamanında tamir ettirin.
- Düşük su basınçlı duş başlıklarını kullanın.
- İhtiyaç ve kullanım miktarını belli kapalıya alınız.
- Su bulaşmasını önlemek için duş süresini 2-3 dakika olarak ayarlayın.

DOĞAL KAYNAKLAR, SINIRLIDIR, KONTROLSÜZ KULLANIMA DUR DE!

Tüketim alışkanlıklarımızla -dünyanın sağladığı doğal kaynakların yüzde 50'ye fazlasını kullanıyoruz. Yürürlükte olduğumuz, tahminlerimize göre 2050 yılında bu tüketimi karşılayamayız.

KÜRESEL ISINMA RİSKİNİN FARKINA VAR!

İklim Değişikliğinin Sosyal ve Ekonomik Etkileri:

- İklim değişikliği, doğal kaynakların tükenmesine ve ekosistemlerin bozulmasına neden olacaktır.
- İklim değişikliği, su kaynaklarının azalmasına ve kuraklığın yaygınlaşmasına neden olacaktır.
- İklim değişikliği, tarımsal üretimi tehdit eder ve gıda güvenliğine tehdit oluşturacaktır.
- İklim değişikliği, deniz seviyesinin yükselmesine neden olacaktır.
- İklim değişikliği, doğal kaynakların tükenmesine neden olacaktır.
- İklim değişikliği, ekosistemlerin bozulmasına neden olacaktır.
- İklim değişikliği, doğal kaynakların tükenmesine neden olacaktır.
- İklim değişikliği, ekosistemlerin bozulmasına neden olacaktır.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

DİJİTALLEŞME ÇALIŞMALARI

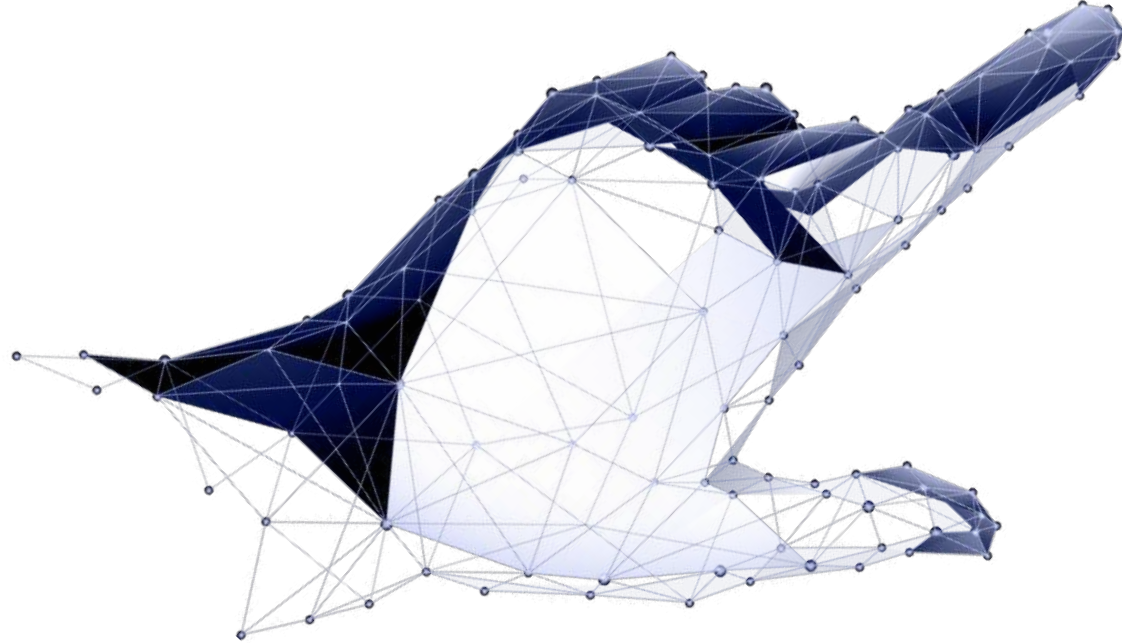
3D TRASAR SİSTEMİ

Soğutma kulelerinde kimyasal dozajlamayı optimize etmek amacıyla hafif endüstriyel soğutma suyu uygulamalarında kullanılan 3D TRASAR isimli dijital kontrol sistemi hayata geçirilerek soğutma suyu şartlandırmasının otomasyonu sağlanmıştır. Bu kapsamda 9 farklı noktada bu sistemler çalışmaktadır. Bu kontrol sistemi ile ORP (Oksidasyon Redüksiyon Potansiyeli), iletkenlik gibi parametreler ve inhibitör, biyosit gibi kimyasalların ölçümleri yapılmakta ve sistemin optimizasyonunu sağlanmaktadır.

3D Trasar sistemi, set edilmiş limitlerin dışında kalan ilgili parametreler için, online olarak topladığı veri tabanından; alarmları, mevcut durumu ve koşulları açıklayan ilgili grafiklerle birlikte tanımlı kullanıcılara e-posta olarak gönderilmektedir. Bu sayede anlık müdahalelerle kimyasal dozajı optimizasyonu yapılarak kimyasal kullanımı ve blöf edilerek atıksu arıtmaya giden su miktarının azaltılması amaçlanmaktadır.

2023 yılında 3.375 m³ su, soğutma suyu sistemlerinin blöf vanaları ile doğrudan atıksu arıtma sistemine boşaltılmış olup atıksuya giden blöf suyu miktarında %33'lük iyileşme sağlanmıştır.

ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi uygulamaları, kurumsal karbon ayak izi çalışmaları, atık ve tehlikeli madde taşımacılığı gibi süreçler göz önünde bulundurularak 2023 yılında ihtiyaç analizi yapılmış ve 2024 yılı için yeni dönem dijitalleşme çalışmaları için planlamalar gerçekleştirilmiştir.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

BIYOÇEŞİTLİLİĞE SAYGIMIZ

BIYOÇEŞİTLİLİĞİN KORUNMASI AMACIYLA ALDIĞIMIZ ÖNLEMLER

Biyoçeşitliliğin korunması yalnızca özünde var olan değeri nedeniyle değil aynı zamanda bize temiz hava, içilebilir su, kaliteli toprak ve mahsul tozlaşması sağladığı için çok önemlidir. Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak bu bilinçle, iklim değişikliğiyle mücadelemizde biyoçeşitliliğin korunmasını önemsiyor ve bu kapsamda çeşitli önlemler alıyoruz.

- Çok yıllık bir bitki olması sebebi ile sürdürülebilirlik açısından önem arz eden tamamen yerli, bölge iklimine uygun ve aşılı olan gül çeşitlerini tercih ediyoruz.
- Biyoçeşitliliğe katkıda bulunmak amacıyla bu yıl 4 farklı gül çeşidini daha listemize ekledik.
- Bu yıl toplam 2.142 adet gül dikimi gerçekleştirdik.
- Toplamda 18.392 adet gül dikimi yaparak her çalışanımıza bir adet gül hedefimizi gerçekleştiriyoruz.

- Türk Havacılık Uzay Sanayii yerleşkesi içerisinde 12 farklı tür gül kullanılmaktadır. Türler belirlenirken endemik ve mevsim koşullarına uygun olmaları gibi kriterleri göz önünde bulundurmaktayız.
- Türkiye’de yetişen yaklaşık 10.000 bitki türünden endemik olan yaklaşık 3.000 türden Türk Havacılık Uzay Sanayii yerleşkesinde bulunan endemik türler bitkiler- den aşağıdaki bitkiler yer almaktadır. Fabrika içi ve Sosyal Tesisler Bölgesinde toplam 177.000 ağaç ve çalı grubu yer almaktadır.
- Tesisimize dikim yapılırken Ülkemize özgü endemik türler tercih edilerek biyoçeşitliliğe katkı sağlamayı hedeflemekteyiz.

BIYOÇEŞİTLİLİĞİN ARTMASINA YÖNELİK STRATEJİK HEDEFLERİMİZ

- Türk Havacılık Uzay Sanayii bünyesinde üretilen AKSUNGUR Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde Orman Genel Müdürlüğü’ne yangın ihbar hizmeti vermektedir.
- Orman Genel Müdürlüğü’nden bedelsiz fidan alıp dikme konusundaki çalışmalarımızı devam ettirmekteyiz
- Geçtiğimiz yıl 6.000 adet olarak hedeflediğimiz fidan dikim sayısını gerçekleştirdik. Önümüzdeki yıl 7.000 adet bitki dikmeyi hedeflemekteyiz.
- Sürdürülebilirlik ve biyoçeşitliliğe katkı sağlamak amacıyla kiri ağacı olarak bilinen Paulownia dünyanın en hızlı büyüyen ağacını Sosyal Tesisler bölgesinde 2 adet yetiştirdik. 30 metre yüksekliğe ulaşan Paulownia çok sert iklimlerin yanı sıra çok yüksek sıcaklıklara da dayanabilir. Paulownia’nın bir başka tuhaf özelliği de pratikte termitler, böcekler ve çeşitli parazitlerin saldırılarına maruz kalmamasıdır.

Bitkinin çevreye yapabileceği katkıya gelince, Paulownia’nın dünyadaki en fazla karbondioksit absorpsiyonuna sahip ağaç olduğu tespit edilmiştir.

Karbonu biriktirme yeteneği olan, tuttuğu karbondioksit miktarı saldırdığı karbondioksit miktarından fazla olan rezervuarlara **“Karbon Yutağı”** adı veriliyor. Önümüzdeki yıllarda bu ağacın kampüsümüzde daha fazla alana yayılması için gerekli çalışmaları yürüteceğiz.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ENERJİ YÖNETİMİMİZ

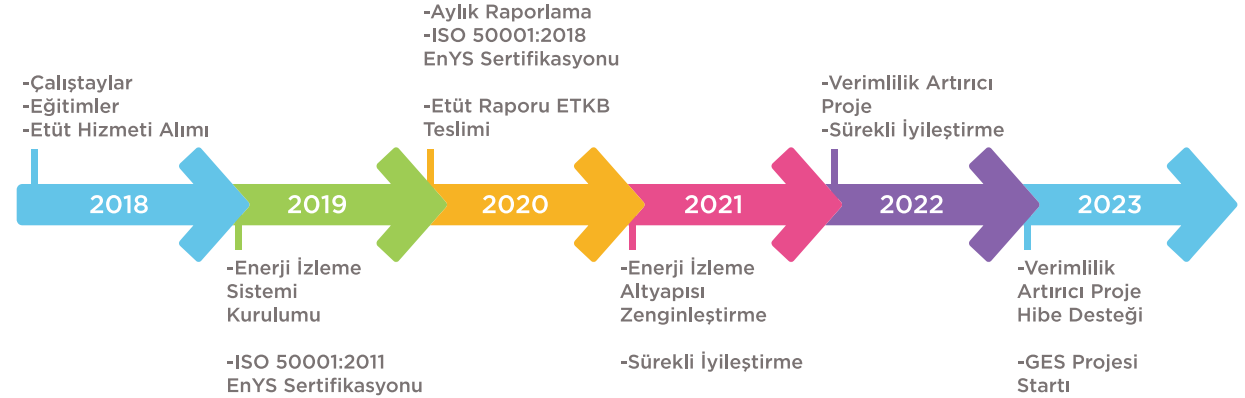
Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak TS EN ISO 50001:2018 Enerji Yönetim Sistemi'nin kurulması ve sürekliliğinin sağlanması ile enerjiyi etkin kullanmayı ve enerji performansının sürekli iyileştirmesini hedefliyoruz. Bununla birlikte, Şirketimizin enerji performansını sürekli iyileştirmeyi ve enerji maliyetlerini azaltmayı, şirket paydaşlarının enerji verimliliği konusunda farkındalığını artırmayı ve faaliyetlerimizin uzun vadeli çevresel ve ekonomik sürdürülebilirliğini teşvik etmeyi ve sağlamayı amaçlıyoruz.

ENERJİ VE ALTYAPI ENTEGRASYON FAALİYETLERİ

Türk Havacılık Uzay Sanayii'nde Enerji Yönetim Sistemi kurulmasına yönelik çalışmalara 2018 yılında başlanmış olup ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi çalışmaları yürütülmektedir.

ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi Sertifikası

- Şirketimizde ISO 50001:2011 Enerji Yönetim Sistemi (EnYS) denetimleri iki aşamalı olarak BSI (British Standards Institution) tarafından gerçekleştirilmiştir. Dünyada sınırlı sayıda havacılık şirketinin sahip olduğu bu sertifikayı Türk Havacılık Uzay Sanayii ilk sertifikasyon sürecinde ve bulgu olmaksızın almaya hak kazanmıştır. Gerçekleştirilen takip denetimleriyle birlikte de sürecin hâlâ etkin olarak yürütülüyor olduğu kanıtlanmış ve ISO50001-2018 belge denetimi 2023 Ekim ayında başarıyla tamamlanmıştır.
- ISO 50001:2018 EnYS standardı 2011 versiyonundan farklı olarak risk ve fırsatların değerlendirilmesi faaliyetlerini içermektedir. Risk ve fırsatların belirlenmesi

ile birlikte EnYS'nin istenen sonuçları gerçekleştirebildiğine dair güvence sağlanmış ve istenmeyen etkiler azaltılmış olacaktır. Risk Yönetim Sistemi'nde oluşturulan Enerji Riskleri modülü ile bu süreç yürütülmektedir.

- Üst yönetimin taahhüdü ile Yönetim Temsilcisi atanmış, çalışmalara başlanırken süreç ile ilişkili bölümlerle koordineli çalışabilmek adına Enerji Çalışma Grubu oluşturulmuştur. 2 aylık periyotlar ile Enerji Çalışma Grubu toplantıları düzenlenmekte ve Şirketin mevcut enerji performansı üzerine değerlendirmeler yapılmaktadır.
- Sürekli iyileştirmeyi, amaç ve hedeflere ulaşmak için bilgi ve gerekli kaynakların kullanımını, yasal ve diğer şartlara uyumluluğu, enerji verimli tasarım ve satın almayı taahhüt eden Enerji Politikamız aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.
 - “İlgili yasal ve diğer şartlara uyarak paydaşlarının enerji verimliliği farkındalığını artırmak, enerji performansını iyileştirecek tasarım ve enerji verimli satın alma faaliyetleriyle enerji performansını sürekli iyileştirmek, enerji maliyetlerinin azaltılmasını ve uzun vadeli çevresel ve ekonomik sürdürülebilirliğini sağlamaktır.”

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ENERJİ YÖNETİMİMİZ

- Enerji yönetim sistemi ile ilişkili, standardın istediği kayıtlar dokümanite edilip, EnYS'nin temel unsurlarını ve bu unsurların birbirleriyle etkileşimlerini açıklayan prosedürler oluşturulmuştur.
- Enerji tüketim verileri izlenerek, enerji tüketim yoğunluklarına göre önemli enerji kullanım alanları belirlenmiştir. Bu alanlar için toplanan tüketim verileri ile çeşitli istatistik yönetimleri kullanılarak enerji referans çizgisi, enerji performans göstergeleri gibi parametreler irdelenmiş, bu alanlarda enerji tüketiminin azaltılmasına yönelik KPI optimizasyonu ve set değeri güncellemeleri yapılmıştır.
- Şirket içerisindeki iyileştirme fırsatlarının belirlenebilmesi adına enerji etüdü gerçekleştirilmiştir ve aksiyon planları oluşturulmuştur.
- Kurulan Enerji Yönetim Sistemi'nin planlanmış düzenlemelere, hedeflenen amaç ve hedeflere uygunluğu iç tetkik ile denetlenmektedir.
- Satın alma faaliyetlerinde enerji verimliliği bir değerlendirme kriteri olarak belirlenmiştir. Enerji performansına etkili olabilecek yeni, modifiye edilecek ve / veya yenilenecek tesis, sistem, ekipman ve proseslerin tasarımında enerji performansını iyileştirme fırsatlarının ve işletim kontrolünün göz önünde bulundurulması amaçlanmaktadır.
- Enerji Politikamız ile uyumlu olarak, enerji yönetim sistemini etkin kılacak ve enerji performansını sürekli iyileştirecek faaliyetler ve prosesler irdelenerek riskler belirlenmekte ve bu risklerle ilişkili eylemler planlanarak risklerin ortadan kaldırılması faaliyetleri yürütülmektedir.
- Enerji tüketiminin daha nitelikli takibi için enerji izleme ekipmanları tedarik edilmiş ve montajları gerçekleştirilmiştir. Manuel olarak takibi ortadan kaldıracak enerji izleme sisteminin oluşturulması çalışmaları yürütülmüştür. Hâlihazırda sahada toplamda 1.770 enerji ölçüm sayacı bulunmaktadır. Devreye alınması tamamlanan cihazlar sayesinde ana yerleşkede bulunan binaların elektrik ve ısı tüketimleri uzaktan takip edilebilmektedir. Ekipman ve üretim tezgâhlarına ait enerji tüketimlerinin izlenebilirliği için çalışmalar yürütülmeye devam etmektedir.
- Enerji ölçümü yapan cihazların bir plan çerçevesinde doğrulamaları her sene belirli bir plan ve prosedür çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.
- Enerji Yönetim Sistemi'nin şartlarına uyumun önemi, çalışanlara düşen sorumluluklar ve çalışanların enerji tüketimleri üzerindeki etkileri ile ilgili farkındalık oluşturulması adına eğitimler, anketler, yarışmalar ve afiş çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

ENERJİ TÜKETİMLERİ VE ENERJİ VERİMLİLİĞİ FAALİYETLERİ

Enerji Tüketim Dağılımları

ENERJİ TÜKETİMLERİMİZ	2021	2022	2023
ELEKTRİK (ŞEBEKE) (MWh)	46.986	76.408	95.296
ELEKTRİK (KOJENERASYON TESİSİ)	75.571	59.475	64.796
TOPLAM (ELEKTRİK)	122.557	135.883	160.092
DOĞALGAZ (MWh)	324.986	277.046	282.721

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ENERJİ YÖNETİMİMİZ

Doğal Gaz

Doğal gaz özelinde performansların iyileştirilmesine yönelik faaliyetler aşağıda sıralanmıştır:

Kojenerasyon tesisimizde doğal gaz girdisi ile elektrik ve atık ısı çıktısı elde edilmektedir.

2023 yılı genelinde; toplam elektrik tüketiminin %40'ı, toplam ısı tüketiminin %15'i Kojenerasyon Tesisi'nde üretilmiştir.

- SolarWall kurulumu - Ortam ısıtma veya proseste ısıtma amaçlı kullanılacak hava, önce güneşin ısısından faydalanılarak ön ısıtmaya tabi tutulur. Bu sayede ısıtma için harcanan kızgın su miktarından tasarruf edilir. Tam kapasitede yıllık **6.258.830 kWh enerji tasarrufu** sağlanmaktadır.
- İzolasyonsuz vana ve yüzey ısı kayıplarının önlenmesi çalışmaları kapsamında yıllık ortalama **65.000 kWh enerji tasarrufu** elde edilmektedir.
- Arızalı kondensatörlerin tespiti ve yenilenmesi çalışmaları kapsamında yıllık ortalama **480.000 kWh enerji tasarrufu** elde edilmektedir.

ELEKTRİK TASARRUFU 2023

Basıncılı Hava Tasarrufu (kWh) 201.000

Aydınlatma Otomasyonu (kWh) 514

BUHAR TASARRUFU 2023

Buhar Kaçaklarının Önlenmesi (Ton) 315

KOJEN İKİNCİL ENERJİ ÜRETİMİ 2023

Kojenerasyon Tesisi İkincil Enerji Üretimi (mWh) 55.921

Üretim miktarımıza göre Enerji Yoğunluğu

Yıl	TEP/Üretim Adeti
2021	0,18
2022	0,07
2023	0,05

*Enerji tüketimimiz artmasına rağmen yoğunluğumuzun düşmesi enerjiyi verimli kullandığımızın bir göstergesidir.

FARKINDALIK ÇALIŞMALARI

Enerji Eğitimleri

Şirket içerisinde enerji verimliliği farkındalığını artırmak ve enerji yönetim sistemini açıklamak üzere Enerji Verimlilik Farkındalığı ve Enerji Yönetim Sistemi eğitimleri verilmektedir.

2023 yılında toplam **11.601 çalışana 5.801 adam*saat enerji verimliliği eğitimi** verilerek enerji verimliliği bilinci artırılmıştır.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ENERJİ YÖNETİMİMİZ

Dergi/Gazete Yayınları

Hem Türk Havacılık Uzay Sanayii içerisinde hem de Şirket dışı yayınlarda yayımlanan enerji verimliliği konulu yazılar, makaleler, röportajlar ile farkındalığın artırılması ve enerji yönetim sistem faaliyetlerimizin aktarılması sağlanmaktadır.

Poster

Her dönem farklı bir enerji verimliliği konusuna dikkat çeken, farkındalık yaratan posterler hazırlanmaktadır. Muhtelif alanlara asılan posterler ayrıca ekran koruyucu olarak da kullanılarak daha fazla çalışana ulaşması sağlanmaktadır.

Sosyal Medya Paylaşımları

Gerçekleştirilen sosyal medya paylaşımları ile Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin enerji yönetim sistemi faaliyetlerinde gösterdiği başarılar paydaşlarımızla da paylaşılmaktadır. Ayrıca faaliyetlerin kişilerde farkındalık yaratması amaçlanmaktadır.

ENERJİ İZLEME SİSTEMİ

Enerjiyi yönetebilmenin ön koşulu enerji tüketimlerini ölçmek ve izlemektir. Yüksek enerji tüketimi olan bölgeler ve çeşitli ölçüm noktaları belirlenmiştir. Yapılacak iyileştirmelerin sonuçlarının ölçülebilmesi için kızgın su/ sıcak su kalorimetreleri, sayaçlar, basınçlı hava debimetreleri ve enerji analizörleri tedarik ve montajı sağlanmıştır.

Enerji İzleme Sistemi Dağılımı (Adet)	2023
Enerji Analizörü	1.583
Buhar Sayacı	49
Debimetre	11
Kalorimetre	127

İlk aşamada muhtelif alanlardaki 440 adet sayaç için gereken haberleşme altyapısının kurulumundan sonra enerji izleme yazılımı tedarik edilerek sayaçların takibinin dijital ortama taşınması sağlanmıştır.

Üretim tezgahlarına ait enerji tüketimlerinin izlenebilirliği için çalışmalar yürütülmeye devam etmektedir. Halihazırda **168 adet kritik tezgâha** enerji analizörü montajı gerçekleştirilmiştir. Enerji ölçüm ve izleme altyapısı güçlendirildikçe tezgâh bazlı da enerji tüketim raporları oluşturulabilecektir.

Enerji İzleme Sistemi'nin devreye alınmasıyla enerji izleme ve ölçme altyapısı daha da güçlenmiştir. Sistemin tedariki ile birlikte izleme-ölçme cihazlarının haberleşme altyapıları oluşturulmuştur. Bu program sayesinde;

- Enerji tüketimlerinin anlık izlenmesi,
- Enerji tüketimine etki eden etmenlerin ve verimlilik artırıcı fırsatların tespit edilmesi,
- Enerji verimliliğini artırıcı işlemlerin etkilerinin gözlemlenmesi ve
- Enerji tüketimlerine ilişkin raporlar oluşturulması mümkündür.

ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ

ENERJİ YÖNETİMİMİZ

YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI YATIRIMLARI

Aydınlatma Tüneli Uygulamaları

Aydınlatma tüneli, güneş ışınlarını aydınlatma yapmak istenen ortama bir ayna düzeneğiyle ileten yapıdır. Görünüş olarak LED armatürlerden farkı olmayan aydınlatma tüneli çalışması esnasında enerji harcamaz ve ortamın aydınlatma ihtiyacı gündüz saatlerinde minimuma indirilir. Şirket genelinde birçok binada aydınlatma tüneli mevcuttur.

VERİMLİLİK ARTIRICI PROJELERİMİZ

Verimlilik Artırıcı Proje (VAP)

Endüstriyel işletmelerde; enerji etüt çalışması ile belirlenen önlemlerin uygulanması ve enerji tasarruf potansiyelinin geri kazanılması için hazırlanan projeler **Verimlilik Artırıcı Proje (VAP)** olarak ifade edilmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na VAP desteği başvurusu yaparak onay alan TSKGV'ye bağlı ilk şirkettir. Bu kapsamda Aydınlatma Revizyonu ve Faz-2 Soğutma Suyu Sirkülasyon Pompası Değişimi projelerimiz yürütülmektedir. **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na Verimlilik Artırıcı Proje desteği başvurusu yapılan iki adet projemiz Bakanlık tarafından onaylanmıştır. Bakanlık tarafından proje başvurusu kabul edilen ilk TSKGV şirketi olunmuştur.**

SolarWall Uygulamaları

Şirket genelinde gerek ortam ısıtması gerekse üretim proseslerinde kullanılmak üzere ısıya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaç ısı santrallerinde üretilen kızgın su ile giderilmektedir. Isıtmanın yapılması için dışarıdan alınan taze hava, kızgın su vasıtasıyla ısıtılmaktadır. Örneğin soğuk havalarda havalarda dışarıdan alınan -10°C sıcaklığındaki hava 20°C sıcaklığa çıkarılmak için 30°C'lik ısıtmanın yapılması gerekmektedir. SolarWall, içerisinde bulunan kanallarda dışarıdan alınan taze havayı gezdirek soğuk havayı güneş enerjisi ile ön ısıtmaya tabi tutmaktadır. Bu sayede -10°C'lik taze hava 5°C'ye kadar ısıtılmakta ve kızgın su ile ısıtma 15°C'ye düşmektedir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarını arttırmayı planlıyoruz. Bu kapsamda güneş enerji panelleri yatırımı için fizibilite çalışmaları yürütmekteyiz.

YENİ DÖNEM ÇALIŞMALARI

- Bina aydınlatma revizyonları
- Basınçlı hava kaçakları revizyonu
- Enerji Farkındalığı (Yeşil Dönüşüm Uygulamaları vb.)

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

İNSAN KAYNAKLARI SÜREÇLERİNDE MEVCUT YETENEKLERİMİZİN MEMNUNİYETİ, BAĞLILIĞININ SÜREKLİLİĞİNİ, SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİ SAĞLAMAK VE YENİ YETENEKLERİN KAZANIMI İÇİN PROJELER GERÇEKLEŞTİRİYORUZ.

YILLARA GÖRE ÇALIŞAN SAYIMIZ

2019	2020	2021	2022	2023
9.478	9.711	11.424	13.570	15.385

EĞİTİM DÜZEYİ	2019	2020	2021	2022	2023
LİSANS ÜSTÜ	1.790	1.821	2.095	2.131	2.325
LİSANS	3.441	3.545	4.573	5.771	6.855
LİSANS ALTI	4.247	4.345	4.756	5.668	6.205
TOPLAM	9.478	9.711	11.424	13.570	15.385

KIDEM	2019	2020	2021	2022	2023
0 - 1	1.838	548	2.081	2.854	2.664
1 - 3	3.079	3.801	2.229	2.414	4.537
3 - 5	898	1.414	2.849	3.393	1.921
5 - 10	1.874	1.815	1.784	2.077	3.456
10 - 15	1.169	1.360	1.504	1.672	1.583
15+	620	773	977	1.160	1.224
TOPLAM	9.478	9.711	11.424	13.570	15.385

- 2023 Yılında İşe Başlayan Çalışan Sayısı: 2.832
- 2023 Yılı Kadın Çalışan Sayısı / Oranı: 2.473 / %16
- 2023 Yılı Kadın Yönetici Sayısı / Oranı: 117 / %19,7
- Çalışan Olmayan İşçi Sayısı (taşeron çalışan vb.): 1.656

KUŞAKLAR	2023
BABY BOOMERS	57
X	1.598
Y	12.599
Z	1.131

CİNSİYET	2019	2020	2021	2022	2023
KADIN	1.335	1.355	1.675	2.074	2.473
ERKEK	8.143	8.356	9.749	11.496	12.912
TOPLAM	9.478	9.711	11.424	13.570	15.385

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

Tüm Çalışanlara Yönelik Kapsamlı Sosyal Haklar

- Yılda 16 maaş
- Ek mesai ücreti
- Performans prmi
- Lokasyon koşullarına göre farklılık gösteren destek ödemeleri ve yakacak yardımı
- Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı'nda bayram ikramiyesi
- Tüm çalışanlarımıza ve ailelerine seçenekli olarak özel sağlık sigortası veya tamamlayıcı sağlık sigortası
- Merkez kampüste muayene, acil müdahale, psikolog, diyetisyen ve check- up hizmeti
- Ek mazeret izni
- Yüksek lisans ve doktora eğitimleri için akademik izin
- Esnek mesai ile haftalık çalışma süresini esnek saatlerle tamamlayabilme imkânı, merkez yerleşke yemekhanelerinde yemek hizmeti
- Merkez yerleşkede lojmandan faydalanabilme imkânı
- Çalışanların çocukları için kreş ve anaokulu hizmeti
- Merkez yerleşkede yer alan misafirhanede konaklama hizmeti

Çalışan Bağlılığı ve Memnuniyeti Anketi

Çalışanlarımızın memnuniyeti ve bağlılığının sürekliliğini sağlayabilmek adına çeşitli anketler uygulamaktayız. Çalışanlarımızın genel memnuniyet ve bağlılıklarının ölçümlendiği **Çalışan Bağlılığı Anketi**'ni düzenli aralıklarla uygulayarak birimler özelinde raporlamaktayız. Anket raporlarından hareketle birim bazlı aksiyon planları geliştirerek, birim yöneticileri ile geri bildirim olarak paylaşmaktayız. Bunun dışında Şirketimiz içerisinde; sağlık, iş sağlığı ve güvenliği, servis, yemekhane gibi hizmet bazlı süreçlerle ilgili de yıl içerisinde düzenli olarak anketler gerçekleştirmekte ve iyileştirme yol haritalarımızı belirlemekteyiz.

Çalışan Deneyimi Haritası

Şirket olarak Çalışan Deneyimi Tasarımına önem veriyoruz. Çalışan Deneyimi Tasarımı kısa bir tanımla çalışan ihtiyaçlarının, taleplerinin ve sorunlarının belirlenmesini, bunlar hakkında etkili çözümler üretilmesi için geliştirilen çözüm ve uygulamalar bütünüdür. Çalışan Deneyimi Haritası üzerindeki her bir nokta üzerinde, sürecin merkezine çalışma arkadaşlarımızı tüm yönleriyle konumlandırarak çalışma ortamlarımızı daha verimli ve motivasyon odaklı kurgulamayı hedefliyoruz. İlk olarak çalışma arkadaşlarımızın

hissettiklerine ve düşündüklerine dair geri bildirimlerini uygun platformlar vasıtasıyla almakta, buna göre doğru analiz ve raporlamalar yaparak, çalışan deneyimi haritası noktaları üzerinde aksiyon planları yapmaktayız.

Bu yolculuk boyunca gerçekleşen her etkileşim için yeni bir çalışan ve işveren personası oluşturmaktayız. Böylelikle mevcut uygulamalarımızı güncelliyor, çalışanlarımızın mutluluğunu önemsiyoruz.

Anketlerimizin yanı sıra, geri bildirim kanallarımız vasıtasıyla alınan bildirimler sayesinde mevcut sorunları karmaşık hâle gelmeden çözümlenmekte, fırsat alanı olarak gördüğümüz sorunları çözümlenerek çalışanlarımızın memnuniyetini sağlamaktayız.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

Çalışan Destek Uygulaması

Geri bildirim kanallarımızdan biri olan Çalışan Destek uygulamamız ile, çalışma arkadaşlarımızın iş hayatını etkileyen her türlü problemi, istek ve görüşlerini iletebilmesi sayesinde, daha iyi bir çalışma ortamını hep birlikte sağlayabileceğimize inanıyoruz. Çalışma arkadaşlarımızın ilettiği her türlü görüş, öneri ve soruna dair ilgili birimlerle koordinasyon kurarak önerilerine, sorunlarına dair uygulamaları hayata geçiriyoruz. Çalışma arkadaşlarımızın Şirketimizdeki süreçlerin iyileştirilmesine ve yeni uygulamaların hayata geçirilmesine destek olmalarına imkân vererek, Şirketimize olan bağlılıklarını ve motivasyonlarını attırıyoruz.

Çalışanlarımızın işlerine küçük bir mola verebilmesi adına yerleşkelerimizde pek çok iç iletişim çalışması yapmaktayız. Bu çalışmalardan birisi olan **Yüksektekiler Söyleşileri** ile çalışma arkadaşlarımızla alanında uzman olan ve başarı hikâyesine sahip isimlerle gelişim odaklı söyleşiler gerçekleştiriyoruz. **İyilik Sağlık Söyleşileri** ile çalışma arkadaşlarımızı farklı alanlarda uzman olan doktorlarla bir araya getiriyor, sağlıklarına ilişkin merak ettikleri soruların yanıtlarını bulmalarına yardımcı oluyoruz.

Aktif Yaşam faaliyetleri ile ise iş-özel hayat dengesine önem vermekte ve çalışma arkadaşlarımıza hobileri ve ilgi alanları hakkında bilgi edinme ve deneyim kazanma fırsatı sunuyoruz. Bu kapsamda **söyleşiler**

ve atölyeler düzenleyerek çalışma arkadaşlarımızın motivasyonlarını artırmayı hedefliyoruz. Çalışma arkadaşlarımızın takım olma bilincini beslemek üzere **Süper Takım turnuvaları** düzenliyoruz.

Hem merkez yerleşkemizde hem de merkez dışı yerleşkelerimizde her ayın ilk pazartesi günü gerçekleştirilen **Enerjik Pazartesi etkinliği**nde, çalışma arkadaşlarımızın aya daha motive olarak başlaması için farklı aktiviteler ve indirimli ürün satışları gerçekleştirilmekteyiz.

Çalışma arkadaşlarımızın ailelerine yönelik aktivitelerimiz ile de çalışanlarımızın yanında oluyoruz. Çalışma arkadaşlarımızın çocuklarının farkındalık ve **STE(AM) odaklı gelişimine katkı sağlamak amacıyla Çocuk Mucitler atölyeleri** gerçekleştiriyoruz. Her yıl düzenlenen Aile Günü ile çalışma arkadaşlarımızın aileleriyle bir araya geliyor, çalışma arkadaşlarımızın bağlılığını kuvvetlendirmek amacıyla etkinlikler yapıyoruz.

Çalışanlarımızın özel günlerinin onlar için ne kadar önemli olduğunu biliyor ve bu günlerde iletişim çalışmalarımızla yanlarında oluyoruz. Şirket içerisinde yer alan dijital ekranlarda yeni işe giren çalışma arkadaşlarımıza, isimleriyle **Hoş Geldin Kutlaması** yapıyoruz. Ayrıca, çalışma arkadaşlarımızın doğum günlerinde çalıştıkları binaların yakınında yer alan dijital ekranlarda isimlerine özel kutlama gerçekleştiriyoruz.

Bununla birlikte özel günler kapsamında çalışanlarımıza hediyeler takdim ediyoruz.

Yüzyılın Kanatları

Şirketimizin 50. yıl dönümüne ve geri dönüşüme verdiğimiz önemi vurgulamak amacıyla, Şirketimizdeki metal atıklardan logomuza ilham veren kırlangıç çalışmasını hazırlayarak, kampüsümüze bir hatıra bıraktık.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

Takas Festivali

5 Haziran Dünya Çevre Günü'nü kutlamak, gereksiz tüketimi azaltarak çevresel etkimizi minimize etmek amacıyla Şirketimizde **takas etkinliği** gerçekleştirdik. Çalışanlarımız artık kullanmadıkları, kitap, oyuncak, ev objesi, takı gibi yeniden kullanılabilir eşyaları getirerek ihtiyaç duydukları eşyalarla takas ettiler. Bu şekilde, artık kullanmadıkları eşya, başka bir çalışanın ihtiyacını karşıladı aynı zamanda sosyalleştik ve ortak bir amaca odaklandığımız bir platform oluşturduk. Etkinliğe ayrıca el yapımı, temiz içerikli ve %100 sürdürülebilir ürünlerin satıldığı firmalar katılarak indirimli satış gerçekleştirdi.

Yeniden Dönüşüm Projesi

Yeniden Dönüşüm; çalışma arkadaşlarımızın ilgilerini iklim krizi, çevre kirliliği ve sıfır atık konularına çekmek, böylelikle bilinçli tüketim konusunda farkındalık sağlamak üzere portalde yer alan ilanlar sayfamıza kattığımız bir kategoridir. Böylelikle, Şirketimizde aktif olarak kullanılan ikinci el ürünlerin ilana konulduğu sayfamıza, bir bedel karşılığı olmadan paylaşma amaçlı yeni bir kategori ekledik.

Yeniden Dönüşüm'deki temel amacımız evlerimizde atıl olarak bekleyen, aktif şekilde çalışan, yeni veya az kullanılmış ve hâlâ kullanılabilir durumda olan eşyaların yeniden kullanımını teşvik etmek, eşyalarımızı paylaşmak ve bu sayede doğaya katkı sağlamaktır.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

MİNİK KANATLAR KREŞ VE ANAOKULU

“ADIMIZ MİNİK KANATLAR, HEDEFİMİZ
BÜYÜK MUTLULUKLAR!”

Türk Havacılık Uzay Sanayii Minik Kanatlar Anaokulumuz tesislerimizde kocaman bahçesi ile doğanın tam kalbinde yer almaktadır. Sınıfların doğrudan bahçeye açılan kapısı, temiz havayı ve toprak kokusunu her gün sınıflara ve okulun koridorlarına taşımaktadır. Tam gün eğitim veren okulumuz, güvenilir bir ortamda, mutlu çocuklar yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Tematik Öğrenme, Reggio Emilia, Montessori, Waldorf, **oyun temelli öğrenme yöntemlerinin harmanlandığı okulumuzda çocuklar “Eklektik Yaklaşım”** ile geleceğe hazırlanmaktadır. Çocukların gelişim alanlarını bütünü ile destekleyen uluslararası eğitim programının uygulandığı anaokulumuzda her çocuk hayata; kendine güvenen, kendini keşfeden ve en önemlisi mutlu bir birey olarak başlamaktadır.

Çift dilli eğitim sistemi ile çocuklara yeni dünyanın kapılarını aralayan okulumuz doğal dil edinimini desteklemekte olup çocukların İngilizceyi hayatın doğal akışı içerisinde öğrenmesini hedeflemektedir. Bilingual olarak adlandırılan çift dilli eğitim ile her sınıfta aynı anda hem İngilizce hem de okul öncesi öğretmeni yer almaktadır. İki öğretmen tam zamanlı olarak tüm aktivite ve eğitimleri birlikte gerçekleştirmekte, bu sistemle çocuklar İngilizceyi yaşayarak öğrenmektedir. Her gün aynı sınıfta hayal kurulmaz inancı ile proje isimlerimizden ilham alarak oluşturduğumuz proje sınıflarımızda her hafta başka bir sınıf yeni maceralara adım atılmaktadır. Her yeni sınıf, yeni bir dünyaya, yeni bir ufka yelken açtırmaktadır.

Güvenilir bir ortamda tam gün eğitim alan çocuklarımızın aynı zamanda beslenme süreçlerinde de yanındayız. Kahvaltı, öğle yemeği ve ara öğünlerimiz gıda mühendislerimiz tarafından kalori kontrolü yapılarak anaokulumuzda tüm hijyen koşulları sağlanarak hazırlanmaktadır.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

**GELECEĞİN EMANETİNİ ALMAK, LANATLARINDA GELECEĞİ TAŞIMAK...
İŞTE BU YÜZDEN ADIMIZ MİNİK KANATLAR!**

- Türk Havacılık Uzay Sanayii Minik Kanatlar Kreşi olarak 10 şube - Türk Havacılık Uzay Sanayii Minik Kanatlar Anaokulu olarak 10 şube olmak üzere toplam 20 şubede 360 çalışan çocuğuna okul öncesi eğitim hizmeti sağladık.
- Öğrencilerin yetenek ve beceri keşfini sağlamak ve desteklemek adına yaklaşık 9 alanda (öğretim becerileri, drama, orf, jimnastik, dans, İspanyolca, görsel sanatlar, satranç, speaking) branş dersi verilmeye başlandı.
- Benimsenen yaklaşımlar doğrultusunda tüm öğretmenleri hizmet içi eğitimlerle destekledik, eğitim yaklaşımlarının hayata geçmesi noktasında çalışmalarını yürüttük.
- Sağlık takipleri için sağlık merkezinden aldığımız desteğin ötesinde çocukların ateş ve ilaç takiplerini düzenli gerçekleştirebilmek adına kreşimizde bir paramedik bulunmaktadır.
- Günümüz değişen eğitim vizyonu doğrultusunda psikoloji temelli eğitim yaklaşımları benimsenerek, tematik eğitim yaklaşımını hayata geçirdik.
- Hem doğanın sürdürülebilirliği hem de yerli üretimin önemini vurgulayan "Eco-School" projesini kazanarak "Yeşil Bayrak" sahibi olduk.
- Dil ediniminde küçük yaşın önemi üzerinde durduk ve çift dilli (bilingual) eğitim sistemine geçtik.
- Öğrencilerin gelişim takibinin yapılması ve problemlere dair destek sağlamak adına psikolojik danışman istihdamı sağladık.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM SOSYAL SORUMLULUK - ELİNİ UZAT DERNEĞİ

2019 yılında Sosyal Yaşam Atölyesi Derneği'ne bağlı bir topluluk olarak faaliyetlerine başlayan Elini Uzat, yönetimimizin desteği ile 7 Mart 2023 tarihinde resmî olarak dernek statüsü kazanmıştır. Bu süre zarfında okullarda boyama ve zemin yenileme, kıyafet, kırtasiye ve projeksiyon desteği, kitap bağı, huzurevi ziyareti, hatıra ormanı, ramazan gıda kolisi yardımı, çocuk evleri projeleri, vefat eden çalışanlarımızın yakınlarına ve tedavi gören çalışanlarımıza destekte bulunmak gibi birçok proje gerçekleştirilmiştir. Dernekleşme ile süreçlerin sistematikleştirilmesi, yasal ve kurumsal güvence sağlanması ve daha uzun ömürlü ve kalıcı sosyal çalışmalar yürütülmesi hedeflenmektedir.

ELİNİ UZAT TOPLULUĞU FAALİYETLERİ

Elini Uzat Proje İcra grupları; Aile, Eğitim, Sürdürülebilirlik ve Afet olmak üzere 4 konu başlığı altında toplanmıştır.

Serdar Demir Çocuk Evleri Sitesi'nin Temel Atma Törenini Gerçekleştirdik.

Şirketimizde Kurumsal Pazarlama ve İletişim Başkanı olarak görev yapmaktayken, geçirdiği trafik kazası sonucu aramızdan ayrılan rahmetli Serdar Demir'in başlattığı, 13-18 yaş kız çocuklarına hizmet edecek Hatay Çocuk Evleri Sitesi projesinin temeli 11 Ekim 2023 tarihinde atılmıştır.

Bayramlık Kıyafetlerle Çocuklarımızın Yüzünü Güldürdük.

Kahramankazan Kaymakamlığı koordinasyonunda ihtiyaç sahibi çocuklarımızın bayram heyecanı yaşamaları için bayramlık kıyafet yardım kampanyası başlattık. Türk Havacılık Uzay Sanayii ailesi olarak ihtiyaç sahibi çocukların bayram sevincine ortak olmak için hediye çeki verdik.

Çocuk Evlerinde Kalan 101 Çocuğumuzu Tesislerimizde Ağırılarak Okul Çantalarını Doldurduk.

Çocuk evlerinde kalan 101 çocuğumuzu tesislerimizde ağırılarak, çocuklarımızın okul hazırlıklarında da yanlarında olmak amacıyla kalbimizi ve ellerimizi dayanışma için kenetledik. Her bir çocuğumuza içi kırtasiye malzemeleri ile dolu çanta hediye ettik ve onlarla film izleyerek keyifli vakit geçirdik.

Filistinli Kardeşlerimiz İçin Yardım Kampanyası Başlattık.

Filistinli kardeşlerimize, bu zor günlerinde elimizi uzatmamız gerektiğine inanarak, acil ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yardım kampanyası başlattık. Yardım kampanyası kapsamında toplanan miktarı AFAD hesabına transfer ettik.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

AİLE PROJELERİ

Hacı Pervin Tosyalı Çocuk Evini Ziyaret Ettik.

Serdar Demir Çocuk Evleri Sitesi Temel Atma Töreni vesilesi ile gittiğimiz Hatay'da 57 çocuğun kaldığı Hacı Pervin Tosyalı Çocuk Evleri Sitesini ziyaret ettik. Çalışma arkadaşlarımızın destekleri ile çocuklarımızın hayatlarına birazcık da olsa renk katmaya, maddi manevi çocuklarımızın yanında olduğumuzu hissettirmeye çalıştık. Giysi, kırtasiye ve oyuncak ile onları sevindirdik.

Huzur Evi Sakinlerini Sevindirdik.

Ankara 75. yıl Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinden 45 huzur evi sakinini Şirketimizde ağırladık. Onlarla yemek yedik, ürünlerimizi gezdik. Büyüklerimizin gönüllerine girerek, yüzlerinde tebessüm olduk.

Çocukların Sinema Sevinci

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı Ankara'daki Çocuk Evleri Sitelerinde kalan çocuklarımız ile "Aslan HÜRKUŞ 3: ANKA Adası" animasyon filmini izlemeye gittik. Çocuklarımız ile hem eğlenceli zaman geçirdik hem de onların gelişimine katkıda bulunduk.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

EĞİTİM PROJELERİ

Uzay ve Havacılık Eğitimi Projesini Başlattık.

Uzay ve Havacılık alanlarında geleceğin trendleri için kendini teorik ve pratik olarak geliştirmek isteyen, grup çalışmaları ile ulusal ve uluslararası düzenlenen yarışmalarda tecrübe kazanarak vatanına ve milletine hizmet edecek öğrencilere alanında yetkin mühendislerimiz ile Uzay ve Havacılık Eğitimi veriyoruz.

Okullarımızın Kitap, Kırtasiye ve Okul İhtiyaçlarını Karşılıdık.

Hatice Karslıgil İlkokulu (Gaziantep), Şehit İbrahim Çoban İlkokulu (Ankara), Ilıca Şehit Bekir Gündeş Çok Programlı Anadolu Lisesi (Kahramanmaraş) ve Şehit Jandarma Uzman Çavuş Mehmet Sait Barış İlkokulu (Şırnak), Mutlu Köyü Okulu'nda (Ağrı) okuyan çocuklarımızın kırtasiye ve kitap ihtiyaçlarını karşıladık.

Engelsiz Türk Havacılık Uzay Sanayii Projesi

“Engelsiz Türk Havacılık Uzay Sanayii Projesi” kapsamında çalışma arkadaşlarımızla bir araya gelmek için **“Çay Saati Buluşmaları”** ve **“Kırmızı Mikروفon”** etkinlikleri düzenliyoruz. Bu zamana kadar dördüncüsü gerçekleştirilen çay saati buluşması ve bir Kırmızı Mikروفon programıyla birlikte, tüm engelli çalışma arkadaşlarımızla görüşerek, şirket içerisinde hayatlarını kolaylaştıracak uygulamalar ve yenilikler beraber değerlendirilmiş ve önemli aksiyonların hayata geçirilmesi planlanmıştır.

Bu proje kapsamında **“Öncelikli Park Yeri”** uygulaması hayata geçirilmiş, Şirketimize araçlarıyla gelen engelli ve hamile çalışma arkadaşlarımızın kolay park yeri bulmalarını sağlanmıştır. İlaveeten, yemekhanelerde **“Öncelikli Yemekhane”** uygulaması başlatılmış, yine engelli ve hamile çalışma arkadaşlarımızın yemek sırası önceliklendirilmiştir.

Engelsiz Yaşam Merkezi'ndeki Arkadaşlarımızı Sevindirdik.

17 Kasım'da gerçekleştirdiğimiz etkinlikte Kahramankazan Engelsiz Yaşam Merkezi'ndeki arkadaşlarımızı Şirketimizde ağırlayarak gönüllerine girdik ve engelleri kaldırdık.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PROJELERİ

Karton Bardak Kullanımının Azaltılması Projesi

Elini Uzat logolu porselen bardaklar ile karton bardak kullanımını azaltarak sürdürülebilir bir çevre yönetimine katkıda bulunacağız.

AFET PROJELERİ

Planlanan Proje: Afet Gönüllüleri Ve Arama Kurtarma Ekibi

Yurt içi ve yurt dışı afetlerde arama kurtarma faaliyetlerinde yer almak, afet ve sonrası yardım faaliyetlerinde ve sosyal çalışmalarda bulunmak amacıyla Elini Uzat Derneği tarafından Arama Kurtarma Ekibi (T.A.K.) ve Afet Gönüllüleri Birimi oluşturulacaktır. Çalışanlarımızın gönüllülük esasıyla yer alabileceği Elini Uzat Derneği Afet Yardım Gönüllüleri 3 ana kategoride görev alabilecektir:

- Arama Kurtarma Ekibi
- Saha Lojistik Ekibi
- Destek Ekibi

Afet Yardımları

Elini Uzat Derneği aracılığıyla 06.02.2023 tarihinde meydana gelen ve 11 ilimizi etkileyen deprem kapsamında zarar gören vatandaşlarımıza destek olmak amacıyla alınan Yönetim Kurulu kararları doğrultusunda Afet Yardımları Koordinasyon Kurulu koordinesinde afet bölgesine yardım gönderilmiş olup, Elini Uzat Derneğimiz aracılığıyla çalışanlarımızdan toplanan bedel AFAD hesaplarına gönderilmiştir.

DERNEĞİMİZİN YÜRÜTTÜĞÜ DİĞER YARDIM KAMPANYALARI

- Sağlık Yardımı
- Depremzede Öğrenciler için Eğitim Bursu
- Vefat Eden Çalışanlarımız ve Birinci Derece Yakınlarının Çocukları için Eğitim Bursu
- Taziye Ziyareti

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

ÇALIŞAN DENEYİMİ VE İÇ İLETİŞİM

TADOK- Türk Havacılık Uzay Sanayii Doğal Yaşamı Koruma Topluluğu

TADOK gönüllülerinin emekleri ile kurulan barınaklarda köpeklerin beslenme ve bakım ihtiyaçlarını karşılanmaktadır. Doğal Yaşam Parkı 2017 yılında, sadece yerleşkedeki köpeklerin bakımı için kurulmuştur. Hâlihazırda 110 patili dostumuz burada bulunmaktadır. Yemekhanelerden artan yemekler ve gönüllü çalışanlarımızın katkılarıyla, hayvan dostlarımızın yaşadığı parkın ihtiyaçları karşılanmaktadır.

Şirketimiz kampüsü içerisinde 4 kedi evi, lojman çevresinde ise 2 kedi evi bulunmaktadır. Parkın bakımı, Şirketimizin desteği, TADOK'a yapılan bağışlar, hayvansever çalışma arkadaşlarımızın emek ve katkılarıyla karşılanmaktadır.

Yaşam Atölyesi ve Spor Kulübü Faaliyetleri

Şirketimiz bünyesinde faaliyet gösteren Yaşam Atölyesi Derneği ve Spor Kulübü'ne bağlı 25'ten fazla sportif ve sosyal topluluk ile çalışanlarımızın hobilerini sürdürmelerine destek oluyoruz. Kariyer ile sosyal yaşam arasındaki dengeyi gözeterek çalışanlarımızın motivasyonunu güçlendiren Yaşam Atölyesi faaliyetleri dalıştan amatör fotoğrafçılığa, kayaktan halk oyunlarına uzanan geniş bir yelpaze sunarken Spor Kulübü bünyesinde futbol, basketbol, voleybol, e-spor, masa tenisi gibi farklı branşlarda, şirketimiz adına yarışmalara katılan sporcu çalışma arkadaşlarımız bulunmaktadır.

Çalışanlarımızın gerek yurt içinde gerekse yurt dışında düzenlenen etkinliklere katılmalarını teşvik ediyor, iş - özel yaşam dengesine katkıda bulunmak için hobilerini destekliyor, sosyal ve sportif etkinliklerin ekipman, malzeme, ulaşım vb. giderlerine de katkı sağlıyoruz.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

PERFORMANS GELİŞİMİ, KARIYER VE YETENEK YÖNETİMİ

2023 yılında yeni yetkinlik yönetimi modeli oluşturulmuştur. Yeni model kapsamında, davranışsal yetkinliklerimiz Şirketimizin değerleri ve hedefleri doğrultusunda temel, fonksiyonel ve yönetsel olacak şekilde üç kategori altında tanımlanmış, katalog oluşturulmuş ve yayımlanmıştır. Katalog içerisinde her yetkinlik için ayrı ayrı tanım, davranış göstergeleri, değerlendirme soruları ve gelişim önerilerine yer verilmiştir. Ek olarak, teknik yetkinlikler de kaynaklar ve ihtiyaçlar doğrultusunda sadeleştirilerek güncellenmiştir. Her bir yetkinlik için gerekli olan eğitimler tanımlanmış ve yeni model kapsamında kişi özelinde yetkinliklerin tanımlanması için çalışmalara başlanmıştır. Yönetsel pozisyonlarda görev alan çalışanlarımız için ise hem yeni davranışsal hem de teknik yetkinlikleri içerecek şekilde yönetici rolleri oluşturulmuş ve sistem üzerinden atamaları gerçekleştirilerek gelişim haritası yayımlanmıştır.

Performans Yönetimi'nde çalışanlarımızın gelişimini sürdürmek ve işe katkılarını artırmak adına bireysel hedefler belirlenerek etkili bir performans yönetim süreci takip edilmiştir. Değerlendirme yılı süresince her çeyrekte ara dönem inceleme süreçleri uygulanmıştır.

Kurumsal ve stratejik hedeflerimize uygun olarak yöneticilerimizin belirlediği bireysel hedefler ve ünvanlarına göre belirlediğimiz davranışsal başarı kriterleri ile çalışanlarımızı bağlı oldukları ilk ve ikinci yöneticilerin katılımıyla değerlendirilmiştir. Ayrıca 2023 yılında sistem üzerinden tüm çalışanlar için yöneticileri tarafından geri bildirim verilmiş ve çalışanların sürekli gelişimi hedeflenmiştir.

Şirketimizin gelecek vizyonu ve hedefleri doğrultusunda şeffaf İnsan Kaynakları süreçlerinin yürütülmesi, etkili kariyer yönetimi ve

planlaması, çalışanların bireysel yetkinliklerinin gözlemlenmesi ve geliştirilmesi, yetenek potansiyelinin ortaya çıkarılması, kariyer yollarının belirlenerek şirket içi kaynak oluşturulması, gelecekte insan kaynakları gereksinimlerinin karşılanması ve organizasyonel performansın iyileştirilmesi adına birinci ve ikinci kademede ataması yapılacak çalışanlarımız **Değerlendirme Merkezi Uygulamalarına** dahil edilmiştir.

Gerçekleştirilen Değerlendirme Merkezi Uygulamaları ile belirlenmiş yetkinlik becerileri değerlendirilerek çalışanlarımızın yönetsel potansiyelleri ölçümlenmiştir. Çıkan sonuçlar ile gelişim alanlarını eğitim programlarıyla eşleştirerek, kariyer yolunda ilerleyebilmek için hangi eğitimin alınması ve hangi yetkinliklerin geliştirilmesi gerektiği tespit edilerek ilgili yönlendirmelerin yapılması sağlanmıştır.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

PERFORMANS GELİŞİMİ, KARIYER VE YETENEK YÖNETİMİ

Organizasyonel yapılanma yönetimi ile şirket değer ve hedeflerine bağlı olarak çalışanların içerisinde buldukları yapıya uygun olarak etkin bir rol oynamaları, diğer çalışanlarla uyum içerisinde çalışmalarını sağlamak amaç edinilmiştir. Şirketin dinamiklerine bağlı olarak gerçekleşen değişim ve dönüşümün, şirketin vizyon ve misyonu doğrultusunda organizasyon yapısının güncelliğinin sağlanması, ihtiyaçlar ve gereksinimlere bağlı olarak ihdas edilmesi gerekli görülen bölümlerin oluşturulması, işlevini yitiren ve / veya görev süresi sonlanan bölümlerin organizasyondan çıkarılması işlemleri yürütülmüştür.

Bu kapsamda organizasyon yapısı içerisinde yer alan tüm bölümlerin organizasyon içerisindeki yerinin belirlenmesi adına Şirket içerisindeki tüm mühendis ve teknisyenlerin çalışma disiplinleri belirlenmiş olup Şirket organizasyonunun artan bir ivme ile büyümesi ile organizasyon içerisinde bulunan tüm pozisyonlardan beklenen işler ve bu işlerin etkin şekilde yerine getirilebilmesi için sahip olunması gereken görev, yetki ve sorumluluk alanları tekrar gözden geçirilmiştir.

Ücretlendirme Politikamız

Şirket olarak eşit işe eşit ücret yaklaşımını benimsiyor; ücretlendirme politikamızı işin değerini göz önünde bulundurarak ölçülebilir, şeffaf, dengeli ve adil değerlendirmeler yaparak belirliyoruz. Sektörel ücret araştırmaları eşliğinde Şirket içi ve dışı ücret dengesini korumak için analizlerden faydalıyoruz. Ülkemizin ekonomik göstergeleri ve sektörel piyasa verilerini gözeterek daha rekabetçi, motive edici, ödüllendirici uygulamaları objektif bir yaklaşımla hayata geçirmeyi hedefliyoruz.

Yetkinlik Yönetimi

Yetkinlik Yönetimi Süreci kapsamında, çalışanlarımızın kariyer hayatındaki başarılarını destekleyecek ve geleceğe ışık tutmalarına yardımcı olacak rol, yetkinlik ve gereklilikleri, Şirketimizin yeni ihtiyaçları ve kabiliyetleri doğrultusunda ilgili birimlerin de iş birliği ile yenilenmiş ve güncellenmiştir.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

TERSİNE BEYİN GÖÇÜ, GLOBAL EŞİTLİK, ÇEŞİTLİLİK VE KAPSAYICILIK

Tersine Beyin Göçü

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak yetenek kazanımı süreçlerimizde fırsat eşitliği ilkesini esas alıyor, çeşitlilik ve kapsayıcılığa önem veriyoruz. Mevcut yeteneklerimizin sürdürülebilirliğini sağlamak ve yeni yeteneklerin kazanımı için projeler gerçekleştiriyoruz. Yurt içindeki yetenek kazanım faaliyetlerimizin yanı sıra, 2023 yılında Şirketimiz özgün projelerine katkı sağlayabilecek ve geçmiş dönemde yurt dışına beyin göçü ile giderek, yurt dışında deneyim kazanmış olan alanında tecrübeli, nitelikli insan kaynağını ülkemize ve Şirketimize kazandırmak üzere çalışmalar gerçekleştirdik. Bu kapsamda **Avrupa'da düzenlediğimiz iki etkinlik** ile alanında yetkin adaylar ve başarılı yeni mezunlar ile bir araya geldik.

Adaylarımıza Şirketimizi, projelerimizi ve süreçlerimizi aktararak yetenek kazanım faaliyetleri gerçekleştirdik. Adaylarımızın Türkiye'ye geldiklerinde ülkeye ve süreçlere uyumunu kolaylaştırmak amacı ile çalıştaylar düzenleyerek beklenti ve önerilerini dinledik. Şirketimizin kariyer internet sitesini tersine beyin göçü kapsamındaki adaylar için özelleştirerek, merak edilenleri ve ihtiyaç duyulabilecek bilgileri ekleyerek bu alanı zenginleştirdik **[İşe Alım | Türk Havacılık ve Uzay Sanayii \(tusas.com\)](#)**. 2024 yılında da bu kapsamdaki faaliyetlere devam edilecek olup yurt dışından da nitelikli insan kaynağının kazanımı ve uyumunun kolaylaştırılması amaçları ile çevrim içi ve yerinde etkinlikler düzenleyeceğiz. Tersine beyin göçüne dair işveren markası çalışmalarımıza devam edecek ve nitelikli adaylara ulaşım için iletişim kanallarımızı güçlendireceğiz.

Global Eşitlik, Çeşitlilik ve Kapsayıcılık

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak yurt içi ofislerimiz ve yurt dışı ofis ve şirketlerimiz için gerçekleştirdiğimiz istihdamlarda eşitlik, çeşitlilik ve kapsayıcılığa önem veriyoruz.

Yurt içi ofislerimizdeki istihdamlarda çeşitlilik ve kapsayıcılık ilkeleri çerçevesinde yerli ve yabancı, nitelikli adayları istihdam ediyoruz. Bu sayede hem uluslararası havacılık ve uzay teknoloji bilgisini Şirketimize kazandırıyor hem de çalışma ortamlarımızda çeşitliliği artırarak yerli ve yabancı çalışanlarımız için karşılıklı tecrübe aktarımı sağlayarak entelektüel sermayenin gelişimine katkı sağlıyoruz.

Yurt dışı şirket ve ofislerimizde de eşit işe eşit ücret prensipleri ile istihdam sağlıyoruz. Yaş, cinsiyet, engellilik, ırk, etnik köken, din, ekonomik ya da başka bir statüye bakılmaksızın tüm adaylarımıza şeffaf şekilde, eşit fırsatlar sunuyoruz.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

İNSAN KAYNAKLARI SÜREÇLERİNDE DİJİTALLEŞME

Gösterge Panelleri

İstenen Anahtar Performans Göstergeleri özelinde İnsan Kaynakları verisi üzerinde farklı perspektiflerden bakmayı sağlayan görselleştirme araçları vasıtasıyla grafik, pivot vb. özet bilgiler görüntülenmektedir.

Robotik Süreç Otomasyon Teknolojisi

Robotik Süreç Otomasyon Teknolojisi ile iş süreçlerimizin hızlanmasına ve çalışanlarımızın daha verimli işlere yönlenmesine katkı sağlıyoruz. Robotik Süreç Otomasyon Teknolojisi ile;

Bu kapsamda 2023 yılında kurumsal sistemlerimiz üzerinde geliştirdiğimiz yer alan 17 süreç için ciddi bir gelişme sağlanmıştır.

İleri Analitik Çalışmalarımız

Veri analitiği ile daha sonra akıllı iş kararlarını bilgilendirmek ve yönlendirmek için kullanılacak anlamlı, eyleme dönüştürülebilir öngörüler ortaya çıkarmak amacıyla çeşitli algoritma ve uygulamalar kullanarak ham verileri analiz ediyor, bu analizlerin ışığında içerdiği bilgilere yönelik çıkarımlar yapıyoruz. Veri analitiğinin ana metotları kullanılarak, ilerleyen teknoloji ile istatistiksel ve makine öğrenmesi tekniklerinin de sağladığı faydalarla verilerde iç görü sağlamaya ve **daha iyi kararlar vermemize ve isabetli tahminler ortaya koymamıza** yardımcı olacak doğal kalıplar buluyoruz.

Bu kapsamda 2023 yılı başında başladığımız **Yıpranma Oranı Tahminlemesi** projesi ile yüksek yıpranma oranı çıkan çalışanlarımızı belirlemeye ve elde tutma oranımızı yüksek tutmaya katkı sağlıyoruz. Bu çalışmamız ile 2023 yılı içinde patent başvurusu da yapmış olup değerlendirmenin tamamlanmasını beklemekteyiz.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

Eğitim ve Gelişim

EĞİTİM SAYILARI	2023
Teknik Eğitimi Sayısı	540
Mühendislik Eğitimi Sayısı	486
Kişisel Gelişim Eğitimi Sayısı	23
Uzmanlık Eğitimi Sayısı	63
Yasal Zorunluluk Eğitimleri	11

E-eğitim yöntemi ile verilen eğitim sayısı: **80**

TOPLAM / KİŞİ BAŞINA EĞİTİM SAATI	2023
Toplam Eğitim Saati	807.094
Kişi Başı Eğitim Saati	52
Gerçekleşen Eğitim Sayısı (Tekil)	668
Çalışan Sayısı	15.434
Karşılanan Eğitim Talebi Sayısı	271.006
İştiraklerimize ve Alt Yüklenicilerimize Verilen Eğitim Saati	13.151
İştirakler ve Alt Yüklenicilerden Katılımcı Sayısı	1.890

70 Farklı Uzmanlık Eğitimi

2023 yılında 39.227 öğrenci*saat kurum içi uzmanlık eğitimi gerçekleştirdik.

Uzmanlık Eğitimleri

Gerçekleşen Eğitim Süresi: 39.227 Saat
Ders Sayısı 70

25 Farklı Kişisel Gelişim ve Yöneticilik Eğitimi

2023 yılında 18.306 öğrenci*saat kurum içi kişisel gelişim ve yöneticilik eğitimi gerçekleştirdik.

Toplam: 204 Yönetici

Airbus Beyond Stratejik Partnerlik Anlaşması

Pek çok farklı sahada birlikte çalıştığımız Airbus Eğitim ve Gelişim ekibiyle ilişkilerimizi bir üst seviyeye taşınarak bir Stratejik İş Birliği Anlaşması imzaladık. Bu kapsamda Türk Havacılık Uzak Sanayii Akademi ve Airbus Beyond ekiplerinin birlikte içerik ve pazar geliştirdiği bir ortak çalışma yapısını oluşturduk. Ortak markalarımızı taşıyan programlarımızı hayata geçirmeye başladık.

İşin Uzmanı

Kurum içi eğitmen yetiştirme faaliyetleri kapsamında İşin Uzmanı Eğitme Geliştirme Programı'nı hayata geçirdik. 61 eğitmenimizin tamamladığı program ile eğitim hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve standardizasyonu açısından önemli bir kilometre taşı geride bırakılmış oldu.

Leadership Base+

Airbus iş birliği kapsamındaki ilk ve önemli projemiz olan Leadership Base+ yönetsel gelişim programını hayata geçirdik. Bu kapsamda yöneticilerimiz ulusal düzeyde alanında en iyi konumdaki uzmanlar ve köklü Airbus geleneğiyle yetişmiş uluslararası eğitmenlerden kurulu seçkin bir kadroyla kapsamlı bir gelişim yolculuğuna çıkma fırsatı yakaladı.

Kurumsal Akademi Deneyimi Çalışması

Türk Havacılık Uzak Sanayii Akademi eğitim ve gelişim faaliyetlerinin organizasyonel etkinliğini ve bilinirliğini araştırmak amacıyla yürütülen bu çalışma ile önemli veriler elde ettik. Çalışma bulguları sonucunda 12 farklı gelişim alanında aksiyonlar alınarak sürekli iyileştirme çalışmalarına devam ettik. Türk Havacılık Uzak Sanayii Akademi 2024 hedeflerinin oluşturulmasında bu çalışmada derlenen önerileri ve projeleri girdi olarak kullandık.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

Liderlik Üssü Yönetici Geliştirme Programı

Şirketimizin küresel rekabet gücü açısından önemli bir faktör olan yüksek nitelikli insan kaynağının oluşturulmasında, “yaşam boyu öğrenme” anlayışıyla yürütülen eğitim ve gelişim faaliyetleri önemli rol oynamaktadır. Öğrenme ve gelişim faaliyetlerini Şirketimiz hedef ve stratejileri ile uyumlu olacak şekilde yürütmekte ve sürekli geliştirmekteyiz. Şirketimiz çalışanlarına sunulan başlıca eğitimler; Türk Havacılık Uzak Sanayii eğitimcileri tarafından verilen eğitimler, Türk Havacılık Uzak Sanayii tarafından düzenlenen ve danışmanlık firmaları veya akademisyenler tarafından verilen eğitimler ve çalışanların çeşitli firmalarda veya üniversitelerde katıldığı münferit eğitimler olarak gruplanmaktadır.

Türk Havacılık Uzak Sanayii bünyesinde görev alan ilk kademe yöneticilerin, yönetsel yetkinliklerini güçlendirmek amacıyla oluşturulan Liderlik Üssü programı, sınıf etkinlikleri ve sosyal öğrenme temeline dayanmaktadır. Her yıl üç dönem gerçekleştirilmekte olan Liderlik Üssü Yönetici Geliştirme Programı'ndan 2023 yılında toplam 97 ilk kademe yönetici mezun olmuştur. Programı tamamlayan yöneticilerimiz için, Türk Havacılık Uzak Sanayii Akademi iç eğitimleri tarafından, edinimlerini güncel tutmak ve programdaki konuların devamının sağlanması için devam eğitimleri de verilmektedir.

Beşinci yılını tamamlayan **Liderlik Üssü Yönetici Geliştirme Programımız** 2023 yılında 97 yeni mezun daha vererek toplamda 432 mezuna ulaştık.

Liderlik Üssü: 97 Mezun

Mini MBA: 29 kişi

Gelişim Merkezi

Türk Havacılık Uzak Sanayii Gelişim Merkezi süreçlerini revize ederek 2023 yılı içinde 76 yönetici ve yönetici adayına hizmet verdik. Bu kapsamda 18 sınıf eğitimi, 42 saat birebir koçluk seansı ve 107 vaka çalışması tamamladık. Bu çalışmalar toplamda 2.227 saat dijital eğitim içeriğiyle desteklenmiştir.

Üst Yönetim Koçluk Programı

8 İcra Kurulu üyesiyle 121 saatlik yönetsel koçluk çalışması gerçekleştirdik.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

Değişim Ustaları Başteknisyen Geliştirme Programı

Başteknisyen kadrosunda olan çalışanlarımızın davranışsal ve liderlik yetkinliklerini geliştirmek ve ortak yönetsel dili oluşturabilmek adına “Liderlik Üssü Yönetici Geliştirme Programı”na katılan ilk kademe yöneticilerin kadrosundaki başteknisyenler, programa öncelikli olarak alınmaktadır. Tasarlanan programa ilişkin eğitimler, Türk Havacılık Uzak Sanayii iç eğitimleri tarafından verilmektedir. Her yıl üç dönem gerçekleştirilmekte olan programdan toplam 36 başteknisyen mezun olmuştur. Ayrıca program süresince 4 başteknisyen ile toplam 12 yönetici koçluğu seansı yapılmıştır.

Orta ve Üst Düzey Yöneticiler

Yöneticilerimizin şirketin stratejik hedeflerine ulaşmaları için sahip olmaları gereken yetkinliklerin gelişimine katkı sağlamak amacıyla yönetsel yetkinlik programlarını yapmaktayız.

Blanchard SLII Liderlik Eğitimi

Yöneticilerin, ekibinin ihtiyaç ve beklentilerine göre uyumlu ve esnek bir liderlik stili geliştirmeleri hedeflenmektedir. İlgili eğitim, Türk Havacılık Uzak Sanayii Akademi bünyesindeki lisanslı iç eğitimler tarafından verilmekte olan eğitim programını toplam 125 yönetici tamamlamıştır.

Üst Düzey Yöneticilerimiz

Türk Havacılık Uzak Sanayii ortak yönetsel zemini oluşturmak amacıyla, üst düzey yöneticilerimizin geliştirmek istedikleri ve/ veya destek almak istedikleri konularda birebir koçluk seansları yapılmasını hedefledik. Program kapsamındaki tüm koçlar; Uluslararası Koçluk Federasyonu’nun sunduğu en yüksek koçluk kimliği olan Master Certified Coach (MCC) ünvanına sahiptir. 2023 yılında toplam 121 seans koçluk görüşmesi yapılmıştır.

Airbus Beyond şirketi ile ortak tasarlanmış olduğumuz Leadership Base+ Yönetici Gelişim Programının ilk grubu, 30 müdürümüzle 2023’te tamamlanmıştır. Program kapsamındaki “Persuasion & Influence” eğitimi Airbus Beyond’un Toulouse/Fransa’da bulunan yerleşkesinde gerçekleşmiştir. Müdürlerimizin katılımı ile yürütülen programın Türkiye ayağı ise Şirketimiz yerleşkesinde gerçekleşmiştir. Alanında öncü eğitimlerimizle, Verilerle Liderlik, Stratejik Düşünme, Performans Yönetimi gibi yönetsel konuları içeren toplam 8 başlıkta eğitimler gerçekleştirilmiş, yöneticilerimizin yönetsel yetkinliklerini geliştirmelerine ve uluslararası bir yöneticilik programına dahil olmalarına olanak sağlanmıştır.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

Eğitim Teknolojileri ve Dijital Eğitim Uygulamaları

Sürdürülebilirlik hedeflerimiz kapsamında tüm çalışanlarımız için, kapsayıcı ve nitelikli eğitim uygulamaları sunmak, çalışanlarımızı yaşam boyu öğrenme fırsatlarına ulaştırmak amacıyla dijital eğitim kataloğumuzu her yıl büyümeye devam ediyoruz.

Erişilebilir e-öğrenme materyalleri ve platformları ile çalışanlarımız diledikleri zaman diledikleri yerde öğrenmeye devam edebiliyor.

2023 yılı itibarıyla dijital eğitimlerimizin tamamı, altyazı ya da eğitim metinleri ile yayınlanmaya başladık. Böylece işitme engelli çalışanlarımızın da eğitim deneyimlerini iyileştirdik.

Eğitim Teknolojileri Stüdyomuzda, alanında uzman kıymetli akademisyenleri ağırladık ve 3 farklı eğitim video serisi çıktık.

Teknik eğitim uygulamalarını her an erişilebilir kılmak için, e-öğrenme sistemimizde teknisyenler için işbaşı eğitim videolarımızı yayına aldık. Bunun yanında çalışanlarımızın Udemy ve MIT Sloan gibi global eğitim platformlarında bulunan yüzbinlerce kursa ücretsiz olarak erişebilmelerini sağladık.

Türk Havacılık Uzay Sanayii Dijital Gelişim kataloglarını zenginleştirmeye devam ettik. Bu kapsamda mevcut olan edX for Business, MIT Sloan Leadership Development koleksiyonlarına Udemey for Business koleksiyonuyla on binlerce yeni içerik dahil ettik.

Live action video prodüksiyonu, yeşil perde çekimi, video kurgu işlemleri, sanal gerçeklik (VR) tabanlı eğitim uygulamaları, sanal sınıf uygulaması, ses kaydı ve video kurgu işlemlerinin gerçekleştirildiği eğitim teknolojileri stüdyosunda yıl içerisinde sektörün öncü isimleri ve Şirketimizin alanında uzman çalışanlarıyla video çekimleri gerçekleştirdik.

2023 yılında yenilikçi teknolojilerin kullanımına yönelik çalışmalar sonucu 5 yeni ve Şirketimize özgü VR eğitim içeriği daha tamamladık. Böylece 14 eğitimden oluşan, Türkiye'nin en geniş VR kataloğu oluşturduk.

Kurumsal eğitimlerimizin erişilebilirliğini artırmak amacıyla işitme engelli çalışanlarımızın dijital içeriklerden faydalanmasını mümkün kılmak amacıyla rol bazlı eğitimler ve temel eğitimler için alt yazı kazandırılması projesini tamamladık.

Dijital eğitim kataloğumuza 11 adet daha katalog dersi eklenerek, toplamda 77 ders sayısına ulaşıldı. Böylece Şirketimizde kurumsal eğitim süreçlerinde dijitalleşme oranını %55 olarak gerçekleştirdik.

Ürün sertifikasyon süreçlerinde kritik bir rol alan Uyum Doğrulama Mühendis'lerini sertifikalandırmak amacıyla UDM(CVE) Sınav süreci tasarlanarak devreye aldık. Böylece UDM adaylarının yetkili otorite tarafından gerçekleştirilecek sınama süreçleri öncesinde hazırlık düzeylerinin artırılmasını sağladık.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

Mühendislik Eğitimleri

Kurum içi mühendislik eğitimleri kapsamında, şirket stratejimiz ve ihtiyaç duyulan mühendislik eğitimleri kapsamında kataloğumuza 41 yeni mühendislik eğitimini eklemiş olup mevcut eğitimlerin içerikleri değerlendirilerek toplam eğitim sayımızı 222'ye yükselttik. Her bir mühendislik rolünün, doğru eğitimi doğru zamanda almasını sağlayan müfredat yapısı oluşturduk.

Kurum dışı mühendislik eğitimleri kapsamında, BOEING, AVIA-PROS LLC, AUKOM, ABARIS, ALTAIR, BIAS Mühendislik, NUMESYS, SEMPRO eğitim programları kapsamında yaklaşık 975 mühendisimize eğitim sağladık. Geometrik boyutlandırma ve toleranslandırma alanında, AUKOM- Ausbildung Koordinatenmesstechnik e.V ile Türk Havacılık Uzay Sanayii arasında partnerlik anlaşmasını imzaladık.

Bu sayede öncelikli amacımız, kurum içerisindeki sertifikalı eğitmen takımımız aracılığıyla kısa vadede ilgili mühendislerimizi, orta ve uzun vadede Şirket alt yüklenicilerini ve iştiraklerini GD&T konusunda yeterli ve üst düzey yetkinliğe erdirmektir.

PLM süreçlerinde Teamcenter platformunda devreye alınan modüller için yeni eğitimleri ve bu eğitimleri destekleyici video eğitim materyalleri oluşturularak Şirketimizin dijital dönüşüm sürecini destekledik.

2023 yılı içerisinde; Mühendis Geliştirme Programı kapsamında 10 grup hâlinde 473 mühendis mezun ettik. Farklı mühendislik disiplinlerinden gelen 41 mühendis ile Küp Uydu Geliştirme Projesi'ni tamamladık.

Mühendis Geliştirme Programı'nın imalat süreçlerine özel tasarlanan versiyonu ile de 20 mühendisimizi mezun ederek, Şirketimizin işgücü ihtiyaçları doğrultusunda birimlerine yerleştirdik.

EEP kapsamında; Mart 2023' te Nijer, Çad ve Tunus'tan gelen 50 mühendisin teorik eğitimlerini ve hava aracı tasarım süreçlerini tamamladık.

Azerbaycan Teknik Üniversitesi ve Milli Aviasya Akademisi iş birliği ile Bakü'de Mühendis Geliştirme Programı faaliyetlerine başladık, program 45 öğrenci ile devam etmektedir.

Ankara Fen Lisesi ile yapılan iş birliği kapsamında 20 öğrenciye uygulamalı staj imkânı sağladık.

Lisansüstü faaliyetler kapsamında 6 programda (İTÜ, AYBÜ, ESTÜ, YTÜ, GTÜ, AÜ) ders ve tez çalışmalarını aktif şekilde yürüttük. 6 programda da derslerin tamamı Türk Havacılık Uzay Sanayii Akademisi'nde gerçekleştirilmiştir. Yüksek lisansta 91, doktora da 7 tez çalışması tamamladık. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının yürüttüğü Sektör Kampüste Programı kapsamında lisans dersi olarak 4 ders verilmiştir.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

Teknik ve Sertifikasyon Eğitim Faaliyetleri

2022 yılında başlanan HAT-Hava Aracı Teknisyeni Gelişim programı 2023 yılında geliştirerek yürütmeye devam ettik. Hava Aracı Teknisyeni Gelişim Programı (HAT), işe yeni başlayan teknisyenlere çalışacağı alana dair bilgi ve becerileri kazandırmayı hedefleyen çeşitli teorik ve teknik eğitimlerin yanı sıra el becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamalı eğitimleri içermektedir. Yapısal montaj, kompozit üretim ve elektrik&aviyonik montaj içeriklerinde 3 ayrı kategoride yürütülen eğitim programı boyunca; iş bilgisi, el becerileri, iş verimliliği, iş sağlığı güvenliği ve iş yeri kuralları gibi temel becerilere ek olarak Şirket bünyesinden iş yapabilmesi için gerekli olan mühür eğitimlerinin de büyük kısmını vermekteyiz. Program sonunda çalışma alanlarına yönlendirilen teknisyenlerin gelişim süreçlerini takip ederek yetkinliklerinin sürekli geliştirilmesini amaçlamaktayız.

Teknik Eğitimler

Gerçekleşen Eğitim Süresi: 408.229 Saat
Ders Sayısı: 486

2023 yılı içerisinde Hava Aracı Teknisyeni Gelişim Programı (HAT) 16 grupta toplam 846 teknisyenin katılımıyla gerçekleştirdik. Eğitimlerini başarıyla tamamlayan teknisyenlerimizi çalışma alanlarına yönlendirdik. Programın başından itibaren toplamda 36 grupta 1.867 teknisyenimizi Hava Aracı Teknisyeni Gelişim Programına (HAT) dahil ettik.

Şirketimiz ile MEB - Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü arasında eğitim 2023 Nisan ayında iş birliği protokolü imzalanmıştır. İmzalanan protokol ile sektör çalışanlarının mesleki eğitim merkezleri aracılığı ile eğitim öğretim sürecine dahil olmalarını sağlayarak belgelendirmek amaçlamaktayız. Ayrıca havacılık sektör ihtiyaçlarına yönelik yeni alan öğretim programlarının hazırlanmasını kapsamaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı ile yapılan iş birlikler çerçevesinde Millî Eğitim Bakanlığının yürüttüğü METEK Projesi kapsamında ilgili görevli 16 Meslek Lisesi öğretmenine kurumumuzda 10 günlük kompozit üretim programı düzenlenmiştir.

Havacılık sektörünün en önemli yetkilendirme otoritelerinden Performance Review Institute tarafından, Türk Havacılık Uzay Sanayii Akademisi tarafından, Türk Havacılık Uzay Sanayii Akademisi Approved Training Provider (Onaylı Eğitim Sağlayıcı) olarak 2023 yılında yetkilendirilmiştir. 2023 yılı itibarıyla 17 adet eğitim için başvuruları tamamlanmıştır.

İşbaşı eğitimlerinin On-the-job training (OJT) tüm bölümlerde belirli bir standart ve kalitede verilebilmesi adına OJT süreci yeniden kurguladık. Bu proje ile aynı zamanda kurumsal hafızanın da oluşturulmasını hedeflenmektedir. 2023 yılı içerisinde 5 adet üretim müdürlüğü pilot bölge seçerek yeni kurgulanan OJT eğitimlerinin hazırlanma faaliyetlerini başlattık. Bu kapsamda 2023 yılında 42 çalışmamız Teknik Eğitimlik Eğitimi almış ve OJT eğitimlerini vermek adına yetkilendirilmiştir. Aynı zamanda üretim alanlarındaki proses ve operasyonların OJT doküman içerikleri Teknik ve Sertifikasyon Eğitimleri Müdürlüğü koordinasyonu ile yetkilendirilmiş teknik eğitimler ile birlikte oluşturulmuştur.

Teknik eğitimlerin ulaşılabilirliğinin artırılması, insan kaynaklı hata oranlarının düşürülmesi ve operasyonel mükemmellik kapsamında videolu teknik eğitimler projesi 2023 yılı içinde devreye alınmıştır. Özellikle tüm alanları kapsayan hata ihtimalinin yüksek çıktığı ve yeni personellerin adaptasyon sürecinin hızlandırması gereken kritik adımları içeren prosesler seçilerek eğitimlerin video içeriklerine cep telefonu, tablet ya da bilgisayarlarından ulaşabilecekleri 14 adet eğitim tasarlanmıştır. Tüm alanlarda kritik proseslerin videolu teknik eğitimlere dönüştürülerek Şirket bünyesinde Teknik Eğitim Videolu Eğitimler için paylaşım platformunun kurulmasını hedeflemekteyiz.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

Akademi Operasyonları

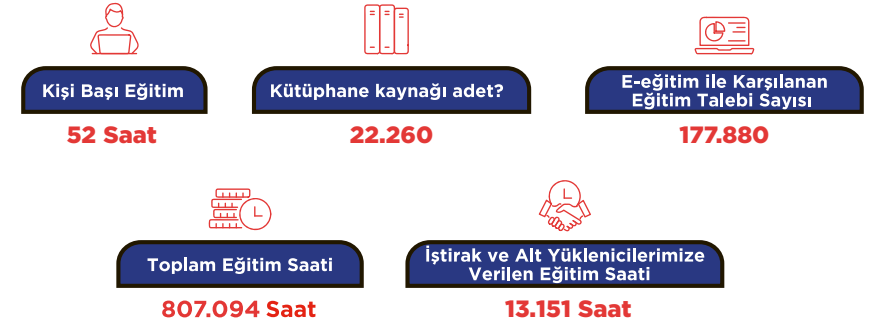
Başarılarımızın en önemli mimarı olan çalışanlarımızın gelişimine katkı sağlamaya devam ediyoruz. Teknik eğitimlerin yanı sıra çalışma arkadaşlarımızın kişisel gelişim ve liderlik yetkinliklerini de önemsiyoruz. Geleceğin yeteneklerini oluşturmak için staj ve üniversite iş birliklerini sürdürüyoruz.

- Türk Havacılık Uzay Sanayii bünyesinde görev yapmakta olan yöneticilerimizin/ çalışanlarımızın yapmakta olduğu iş ile ilgili bilgisini ve/veya becerisini arttırmak amacıyla ile 2023 yılında belgelendirmeler için gerekli eğitimler, proje kapsamında teknik eğitimler, mühendislik eğitimleri ve PLM yazılım eğitimleri başta olmak üzere çeşitli alanlarda **169 adet kurum dışı eğitimin** temini sağladık.
- 2023 yılı sonu itibarıyla kütüphanelerimizde bulunan kaynak sayısını **22.260 adede** ulaştırdık. Kütüphanelerimizde **61 adet online veri tabanı aboneliğini** gerçekleştirdik.
- 2023 yılı Kütüphane Haftası Faaliyetleri kapsamında Beyhan Budak'la söyleşi gerçekleştirdik.

Beyhan Budak Söyleşi

- 2023 yılında Akademi Başkanlığı tarafından **848.576 saat eğitim gerçekleştirilerek, 271.006 eğitim talebini** karşıladık.
- Türk Havacılık Uzay Sanayii'nde **2023 yılı kişi başı 52 saat eğitim** olarak gerçekleştirdik.
- İştirak ve alt yüklenicilerimizin 1.890 çalışanına 13.151 saat eğitim sağladık.**
- 2023 yılında iş başı yapan çalışma arkadaşlarımız ve stajyerlerimiz için şirket tanıtımı kapsamında 40 adet çalışan oryantasyonu, 19 adet stajyer oryantasyonu gerçekleştirdik.

KÜTÜPHANE VERİLERİ	2023
Akademi Kütüphanesi Kaynak Sayısı	20.626
Vecihi Hürkuş Kütüphanesi Kaynak Sayısı	1.634
Elektronik Kaynak	4.244
Basılı Kaynak	18.016
Online Veritabanı Aboneliği	61
Sürelili Yayın (Online+Basılı) Aboneliği	12
Dernek, Kurum/Kuruluş Üyeliği	120

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

- Minik Kanatlar Anaokulu öğrencileri için Vecihi Hürkuş Kütüphanesi gezisi düzenledik.

- Veri tabanı kullanımlarına ilişkin kullanıcı eğitimleri düzenlenmiştir.

Ulusal ve uluslararası ödüllü staj markamız SKY programlarında 2023 yılında;

- SKY Experience programına 1.020 uzun dönem aday mühendis kabul ettik.
- Kısa dönem staj programımız SKY Discover ile 1.500 öğrenci kabul ettik.

- TOBB Ortak Eğitim Programı kapsamında 61 öğrenci kabul ettik.
- Global staj programlarımız SKY Global Türk programıyla 107, SKY Global programıyla 10 ülkeden 13 üniversite ile sağlamış olduğumuz iş birliği kapsamında 90 genç yetenek ağırladık.

- Staj programlarımıza toplamda 2.778 öğrenci aldık.
- Meslek yüksekokulundan 460 ve mesleki ve teknik anadolu liselerinden 300 öğrenci katılmıştır.
- 2023 yılında Genç Yetenek Programlarımız ile toplam 3.538 öğrenciye havacılık ve uzay teknolojileri alanındaki tecrübelerimiz aktarılmıştır.
- ERASMUS+ programı kapsamında 2023 yılında eğitim ve kurs, iş başı eğitim, staj ve uzman daveti faaliyetleri ile çalışma arkadaşlarımıza 700 adam/günlük uluslararası hareketlilik sağlanmıştır. Ankara Sanayi Odası koordinatörlüğünde proje ortağı olduğumuz DIGIVET (Mesleki Eğitimde Dijital Materyallerin Geliştirilmesi ve Uygulanması) projesi ile mesleki eğitimi destekleyici dijital içerikler geliştirilerek kullanıma sunulmuştur.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

Ölçme Değerlendirme

Akademi bünyesinde yürütülen tüm eğitimlere ilişkin veriler sistematik bir şekilde analiz edilerek raporlar oluşturulmaktadır. Bu raporlarda, Türk Havacılık Uzay Sanayii çalışanlarının aldıkları eğitimlere dair memnuniyetleri incelenmektedir. Bu memnuniyet analizlerinin yanı sıra Şirketimiz çalışanlarının; Şirket tarafından sunulan eğitim ve gelişim fırsatlarına, faaliyetlerin etkililiğine, eğitim ve gelişime verdikleri değere, Akademi'deki eğitim ve gelişim faaliyeti deneyimlerine ilişkin algılarını ve öğrenme konusundaki tercihlerini tespit etmek amacı ile **"Kurumsal Akademi Deneyimi Anket Çalışması"** gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler ışığında Akademi faaliyetlerinin çalışma arkadaşlarımızın öğrenme tercihleri ile uyumlu, yenilikçi hâle getirilmesine dönük aksiyonlar hayata geçirilmiştir.

2023 yılında 50 binin üzerinde satır veri analiz edilmiş ve elde edilen bulgular ilgililer ile paylaşılmıştır. Bunun yanı sıra, Akademi bünyesinde yürütülen projeler olan Liderlik Üssü, HAT, Değişim Ustaları Başteknisyen Geliştirme Programı, Gelişim Merkezi kapsamında ölçme ve değerlendirme araçları konusunda destek sağlanmıştır. Akademi Soru Havuzu Projesi kapsamında 21 eğitim

için sınav seti hazırlanmıştır. 2023 yılı içerisinde eğitim etkililiğini izlemeye dönük 3 adet yazılım uygulaması geliştirilmiştir. Bu kapsamda; eğitimcilerin, verdikleri eğitime dair katılımcı algısı ve beklentilerini düzenli bir şekilde görüntüleyebilecekleri TSI (Training Satisfaction Indicator) uygulaması, Akademi'deki eğitim ve uzmanların test ve madde (soru) geliştirmede yararlanabilecekleri TIA-APP (Test And Item Analysis) uygulaması, eğitimcilerin sınav sonuçlarını pratik bir biçimde analiz edip basit bir şekilde rapor formatında çıktıya dönüştürebilecekleri RAPID (Results and Performance Insight Device) isimli mobil optik okuma yazılımları geliştirilmiştir.

Gelişim Merkezi

Terfi ve atamalarında istenilen yetkinliklerde beklenen seviyenin altında kalan yönetici adaylarının gelişim alanlarının desteklenmesi amacıyla Gelişim Merkezi kurulmuştur. Gelişim Merkezi sürecine dahil olan adaylara, değerlendirme merkezi sonuçlarındaki ihtiyaçlarına göre yetkinlik bazlı bir gelişim haritası oluşturulmaktadır. Söz konusu haritaya ilişkin adımlar, sınıf eğitimi, online eğitimler, birebir koçluk seansları ve değerlendirme araçlarını farklı kombinasyonlarda birlikte kullanılmasını içermektedir.

Program Yönetimi

Proje yönetiminin bütünsel ve değere odaklanarak evrilmesi, bu dönüşümdeki önemli kavramlara değinilmek üzere;

- Projelerde değer ve değer odaklılık,
- Kısıtlar üçgeninden yetenek üçgenine proje yöneticisinin değişen rolü,
- Proje-Program-Portföy Yönetimi ve Yönetişimin Genel Hatları konu başlıklarına yönelik 55 kişinin katılımıyla **"Proje Yönetiminde Yeni Eğilimler ve Proje Yöneticisinin Değişen Rolü"** Semineri gerçekleştirilmiştir.

Bununla birlikte yöneticilerimizin çevik proje yönetimi için ihtiyaç duyduğu bilgi, teknik ve uygulamaları sağlamak amacıyla 14 saatlik **"Temel Çevik (Agile) Proje Yönetimi Eğitimi"** ve projelerin bir arada yönetilmesi ile ortak faydanın artırımına yönelik deneyim, araç, teknik ve bilgilerin uygulanması adına 7 saatlik **"Program Yönetimi Farkındalık Eğitimi"** Akademi Başkanlığı tarafından Program Yöneticilerimiz için gerçekleştirilmiştir.

"İşin Uzmanı Eğitimci Geliştirme Programı"

Kurum içi eğitimci yetiştirme faaliyetleri kapsamında İşin Uzmanı Eğitimci Geliştirme Programı hayata geçirildi. 61 eğitimcimizin tamamladığı program ile eğitim hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve standardizasyonu açısından önemli bir kilometre taşı geride bırakılmış oldu.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Bir çalışma ortamında, sürdürülebilirlik prensiplerinin en önemli unsurlarından biri olan İş Sağlığı ve Güvenliği; savunma, havacılık ve uzay sektöründeki küresel faaliyetlerimizi ilerletme misyonumuzun vazgeçilmez bir parçasıdır.

Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin tüm kademe çalışanları tarafından benimsenen İSG politikası çerçevesinde yürüttüğümüz çalışmalarımız, uluslararası kabul görmüş ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (İSGYS) Standardı ile belgelendirilmiştir. Bu kapsamda, Şirket genelinde yürütülen iş sağlığı ve güvenliği faaliyetleriyle iş güvenliği kültürümüzü sürekli geliştirmeyi hedeflemekteyiz.

İSG YÖNETİM SİSTEMİMİZ

İSG yönetim sistemimizin sürekli olarak geliştirilmesi ve risklerin öngörülmesi için, iç kaynaklarımız tarafından geliştirilen yazılım araçları etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Bu yazılım araçlarıyla elde edilen verilerin, aylık periyotlarla istatistiksel analizi yapılarak İSG yönetim sistemi performansı sürekli olarak takip edilmekte ve hedeflere ulaşmadaki engeller hızlı bir şekilde tespit edilerek önlemler geliştirilmektedir. Tüm çalışanların erişimine açık olan İSG modülü aracılığıyla, güvensiz/güvenli durum ve davranışlar ile değişim yönetimi bildirimlerinin yapılması teşvik edilmektedir. Bu bildirimler, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını önlemeye yönelik olarak İSG yönetim sistemi performansının iyileştirilmesine doğrudan katkı sağlamaktadır.

İSG çalışmaları üst yönetimin tam desteği ile çalışan temsilcilerinin iş birliğinde, İSG Kurul üyelerinin ve tüm çalışanların katılımıyla sürdürülmektedir. Kurul toplantıları aylık olarak gerçekleştirilmekte, yaşanan iş kazaları, iyileştirmeler, çalışanların görüşleri, yürütülen denetim faaliyetleri paylaşılmaktadır. Sorumluluk alanlarında habersiz olarak gerçekleştirilen yıllık saha gözetim planları oluşturulmuş, çalışma ortamı İSG gözetim ve denetimleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan saha denetimlerinde tespit edilen eksiklik ve aksaklıklar, tedbir ve tavsiyeler ile HÜMA İş Güvenliği dijital platformunda yer alan Saha Gözetimi alt modülünden kayıt altına alınmıştır.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

ISO 45001 FAALİYETLERİ

Şirketimiz ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Standardı çerçevesinde, çalışan sağlığının korunması, yasal uyumluluğun sağlanması, yönetim sistemi performansının belirlenen hedefler ile sürdürülmesi, sürekli iyileştirme ilkesi ile verimliliğin artırılması gibi konularda devamlılığı sağlamak üzere, yıllık periyotlarda operasyonel faaliyetlerin tümünü kapsayacak şekilde, akredite kuruluşlar tarafından denetlenmekte ve standart gerekliliklerine uygunluk sürdürülmektedir.

2023 yılında TSE tarafından gerçekleştirilen denetimde, herhangi bir seviyede bulgu raporlanmamış, ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikasının devamlılığı sağlanmıştır.

EĞİTİMLER

Tüm faaliyetlerde operasyonların kesintisiz sürdürülmesi amacıyla Şirket genelinde İSG bilincinin artırılması ve bunun bir şirket kültürü olarak benimsenmesi öncelikli hedeflerimiz arasındadır.

Bu bağlamda; İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimleri, Şirketimizin İSG süreçlerinin etkin yönetilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. İSG eğitimleri, çalışanların İSG konularında farkındalığını artırır, riskleri tanımlama ve önlem becerilerini geliştirir ve işyerinde güvenli davranışı teşvik eder. Bu hedefler ışığında ve belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda planlanan eğitimlerle, tüm kademe çalışanlar arasında bilgi ve tecrübenin paylaşılması sağlanmaktadır.

2023 yılı boyunca İş Sağlığı ve Güvenliği temel eğitimi, yüksekte çalışma, kapalı alanda çalışma eğitimleri uzaktan ve yüz yüze uygulamalı olarak verilmiştir. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereği, tüm çalışanlarımızın alması gereken 12 saatlik temel İSG eğitimi 2.691 çalışana, 456 saat boyunca e-learning ve yüz yüze olarak verilmeye devam etmiştir. İlk yardım eğitimleri sağlık merkezimiz bünyesinde devam etmektedir. 419 çalışana ilkyardım temel ve güncelleme eğitimi verilerek, çalışanlarımızın ilkyardımcı sertifikası alması sağlanmıştır. Bununla birlikte, Temelli uçuş okul faaliyetleri kapsamında ,R44, T70 ve EC135 Helikopterlerimiz ile gerçekleştirilen uçuşlara 1 ambulans ve 2 yardımcı sağlık personeli ile sağlık desteği verilmiştir.

GÜÇLÜ İNSAN KAYNAKLARIMIZ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

FARKINDALIK ÇALIŞMALARI

Şirketimizin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasında en büyük paydaş çalışanlarıdır. Çalışanların farkındalıklarının artırılması, işyerinde sürdürülebilir davranışların benimsenmesi ve uygulanması için temel bir adımdır.

2023 yılı için belirlenen İş Sağlığı ve Güvenliği faaliyetlerinde başarılı olan bölümlere **“Hayata Değer Verenler Ödülleri”** kapsamında 5 ayrı kategoride ödül verilmiştir.

Farkındalık artırma çalışmaları kapsamında bina girişlerine çalışanlar ve ziyaretçileri bilgilendirmek amacıyla **İSG Köşeleri** oluşturulmuştur.

Savunma Sanayi Başkanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı bağlı ortaklarından ASELSAN, Aspilsan, Havelsan, İşbir, Roketsan, STM ve TEI İş Sağlığı ve Güvenliği profesyonelleri arasındaki iş birliğini güçlendirmek amacıyla “Birlikte Güvendeyiz- İSG Koordinasyon Toplantısı” gerçekleştirilmiş, İSG alanında iyi uygulamalar paylaşılmıştır. Önleyici sağlık hizmetleri kapsamında 1.582 çalışanımıza detaylı sağlık taraması (check-up) yapılmıştır.

Çalışanların sağlık nedenli yer değişikliği taleplerinin hızlı sonuçlanması amacıyla 217 bölüm için Sağlık Risk Matrisi oluşturulmuştur.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ'NİN ÖZGÜN ÜRÜNLERE SAHİP VE KÜRESEL REKABET GÜCÜNE ULAŞMIŞ “DÜNYA MARKASI HAVACILIK VE UZAY ŞİRKETİ” OLMA VİZYONU KAPSAMINDA DÜNYADAKİ GÜNCEL DURUM VE TEKNOLOJİK EĞİLİMLER SİSTEMATİK OLARAK TAKİP ETMEK VE YENİ İŞ ALANLARI YARATMAK İÇİN ÇALIŞIYORUZ.

HANGAR KURUM İÇİ GİRİŞİMCİLİK PROGRAMI

Ortaya çıkacak müşteri ihtiyaçlarına ve problemlerine yönelik teknolojilerin, Şirketimizdeki çalışanlarımızın girişimcilik kabiliyetleri ile çözülmesine, geliştirilmesine ve olağan iş süreçlerine dâhil edilerek ticarileştirilmesine yönelik bir kazanım modeli şeklinde kurgulanan HANGAR Kurum İçi Girişimcilik (KİG) Programı pilot bir çalışma olarak 2023 yılında Şirketimizde başlatılmıştır. Amacımız, şirketimize inovasyon stratejileri ve inovasyon odak alanları çerçevesinde, yeni iş alanları yaratmak ve ciro sağlamaktır. İlgili program sayesinde sadece teknolojik olarak değil; hâlihazırda geliştirilmiş ürün / hizmetlerin, sivil sektörde ve / veya farklı pazarlarda değer üretmesine yönelik de yeni iş modelleri ve hizmetler oluşturulması

mümkün olabilecektir. Bu kapsamda yürütülen ilk program olma özelliğini taşıyan HANGAR KİG pilot programına, 250'yi aşkın kişiden alınan iş fikirleri değerlendirilerek, toplam 17 iş fikri kabul edilmiştir.

HANGAR KİG Pilot Programına seçilen ekiplerden, “Sürdürülebilirlik” odak konusu kapsamında çalışılacak iş fikirleri sağda sıralanmıştır:

- Ürettiğimiz hava araçlarının yeniden kullanımını amaçlayan kiralama iş modeli
- Termoset kompozit ve ham madde hurdalarının geri dönüştürülmesi, yapısal olmayan uçak parçalarında veya takım imalatlarında kullanılması
- Sürdürülebilir havacılık - Elektrikli uçak
- Hava hedef sistemlerinin hizmet olarak sağlanması

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

HANGAR KAMPÜS İNOVASYON PROGRAMI

Şirketimizin önem verdiği paydaşlardan olan üniversite öğrencilerine hitap eden HANGAR KAMPÜS İnovasyon Programı; Türkiye'deki tüm üniversitelerden ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin başvurularına açık olacak şekilde tasarlanmış inovasyon ve girişimcilik odaklı açık inovasyon programıdır. Programın 2023'te açılan ilk döneminde odak konusu **"Havacılıkta Karbon Azaltımı"** olarak belirlenmiştir.

İnovasyon ve girişimcilik odaklı ilk açık inovasyon programımız olan HANGAR Kampüs'ün ilk dönemi 5 ay sürmüştür. Türkiye'nin farklı illerinden programa dâhil olan 15 ekip sundukları iş fikirleriyle programa katılmıştır. Yoğun takvimli bir inovasyon kampı ile başlayan programda ilk etapta girişimcilik ve inovasyona dair eğitimler ve tema alanında uzman kişilerden havacılıkta sürdürülebilirliğe dair seminerler gerçekleştirilmiş, ekosistemde güncel gelişmelere ilişkin bilgiler ekiplerle paylaşılmıştır. İnovasyon kampını takiben ekiplere ihtiyaç duydukları konu alanlarında uzman mentorlar atanmış, projeleri kapsamında ürün doğrulama ve PoC (Proof of Concept) çalışmalarına devam edilmiştir. Program sonunda bir Demo Day gerçekleştirilmiştir.

Demo Day etkinliğine kadar 12 ekip bu uzun soluklu inovasyon ve girişimcilik yolunda projelerini ileri seviyeye taşımıştır.

Programı başarıyla tamamlayan ekiplere para ödülleri ve sponsor ödülleri; eğitim ve mentorluk, patent yazım desteği, yatırım alma imkânı, iş ve staj imkânları, ilgili diğer Şirket programlarında ayrıcalık kazanma şansı, altyapı desteği, ticarileşme ve ağ kurma desteği, MVP (Minimum Viable Product) için bütçe desteği, tesislerimizde PoC imkânı ve sektör özelinde tecrübe / bilgi paylaşımı olanakları sağlanmıştır. Program sonrasında ekipler ile iletişimimiz devam etmektedir. Her dönem sonunda mezun olan ekipler için HANGAR Kampüs Mezunlar Ağı Platformu oluşturulmuştur.

Programı tamamlayan ve mezun olan ekipler bu platforma dâhil olarak Şirketimiz ve stratejik iş birliğinde olduğu paydaş kurumlar ile iş birliklerini devam ettirmekte, ilerletmektedirler. Bir yandan da ekipler kendi içlerinde olası iş birliği sağlama olanağını yakalamaktadırlar. Program sonrasında her ekip iş fikri ile alakalı Şirketimizin ilgili olan ürün gruplarıyla eşleştirilerek projelerine ilişkin iş birliği çalışmalarına devam etmektedir.

Projeleri sonucunda ortaya çıkan çıktılar, şirketimizin açık inovasyon iş birliği olanakları kapsamında değerlendirilmektedir. HANGAR Kampüs İnovasyon Programı, minimum maliyet ile maksimum katma değerini yaratacağı çok paydaşlı ve yüksek prestijli bir program olarak uçtan uca kurgulanmış ve hayata geçirilmiştir. Programın sonraki dönem için hazırlıkları kapsamında iç ve dış paydaşlar ile gerçekleştirilen görüşmelere devam edilerek çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

START-UP KAŞIFLIĞI ÇALIŞMALARI

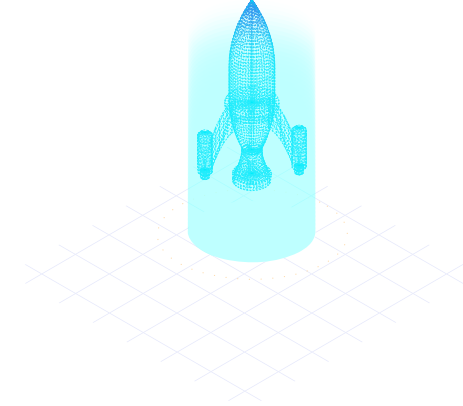
Açık inovasyon süreçleri kapsamında start-up kâşifliği çalışmaları yürütülmektedir. Yürütülen kâşiflik çalışmaları sonucunda ekosistemde Şirketimiz inovasyon odak konularında faaliyet gösteren birçok girişimci firmaya temas edilmiştir. Bu doğrultuda, katılım gösterilen ekosistem etkinliklerinde Şirketimizin inovasyon odak konularında çalışan ve tespit edilen girişimler (start-up'lar), oluşturulan Açık İnovasyon Veritabanı'nda kayıt altına alınarak takip edilmektedir. 2022 yılında 86 start-up ile iş birliği süreci, 2023 yılında ise 34 start-up ile iş birliği süreci başlatılmış ve sürdürülmeye devam edilmektedir. Bu kapsamda keşfedilen start-up'lar ile gerçekleştirilen ilk tanışma sonrası start-up'ın teknik yeterliliklerini ve Şirketimizin ihtiyaç alanlarındaki isteklerini karşılama becerisini değerlendirmek üzere Şirket içindeki ilgili ekipler ile değerlendirme toplantıları gerçekleştirilmektedir.

Değerlendirmeler sonrası start-up'ların çözümlerinin hitap ettiği ihtiyaca yönelik ilgili uzman ekiplerimiz ile tanıştırma ve potansiyel iş birliğini değerlendirme buluşmaları organize edilmektedir. Uygun görülen firmalar ile demo çalışmaları gerçekleştirilerek sürece devam edilmektedir.

Şirketimizin yatay inovasyon odak konularından biri olan sürdürülebilirlik özelinde de start-up kâşifliği çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Sürdürülebilirlik odağında faaliyet gösteren 28 start-up ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

EKOSİSTEM AKTÖRLERİ İLE İŞ BİRLİĞİ ÇALIŞMALARI

Türkiye girişimcilik ekosisteminde aktif rol alan sivil toplum kuruluşları, teknopark, teknoloji transfer ofisi, firma, üniversite gibi farklı aktörler ile çeşitli iş birliği çalışmaları yürütülmektedir. Bu kapsamda, Norm Holding ile sürdürülebilirlik ve inovasyon yönetimi kapsamında şirketlerdeki en iyi uygulama örneklerine dair karşılıklı deneyim paylaşımı gerçekleştirilen buluşmalar organize edilmiştir. Benzer şekilde, ekosistem paydaşlarımızdan Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) tarafından oluşturulan TTGV İklim Lab Komünitesi'nde yer almaktadır. TTGV İklim Lab programı kapsamında komünite üyelerinin iklim teknolojileri alanında yeni fikir, yöntem, teknik ve uygulamaları takip edebilmesi, ilk ağızdan pratik bir şekilde bilgi edinebilmesi için **İklim Teknolojileri Paneli** serisi ve benzeri etkinlikler düzenlenmektedir.

GİRİŞİM YATIRIMLARI

Günümüzde farklı sanayi alanlarında küresel ve ülke bazında birçok yenilikçi ve teknolojik gelişmeler yaşanmakta olduğu görülmektedir. Özellikle yapay zekâ, dijital dönüşüm, çift kullanım teknolojileri, nesnelerin interneti, blokzincir, artırılmış gerçeklik, sürdürülebilirlik, yeşil dönüşüm gibi öne çıkan teknoloji alanlarında, tüketicinin veya teknoloji kullanıcısının artan beklentilerine cevap veren çözümler üretilmektedir.

Bunun yanı sıra, kamunun da gerçekleştirdiği düzenlemelerle bu değişime destek olmasıyla yenilikçi iş modellerinin hayata geçirilmesi kolaylaşmaya başlamıştır. Bunlardan bir tanesi de girişimlere yatırım stratejileridir. Hâlihazırda Şirket olarak Teknopark İstanbul ve SSTEK bünyesinde olan girişim sermayesi yatırım fonlarına dâhil olunmuş olup, AR-GE Merkezi yükümlülüklerimiz gereği girişimlere yatırımlar yapılmakta ve stratejik ve / veya finansal açıdan önemli start-up firmaları tespit edildiğinde ilgili fon yapılarına yönlendirilmektedir.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

ÖNGÖRÜ ANALİZİ VE KRİTİK TEKNOLOJİLER

Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin özgün ürünlere sahip ve küresel rekabet gücüne ulaşmış "dünya markası havacılık ve uzay şirketi" olma vizyonu kapsamında dünyadaki güncel durum ve teknolojik eğilimler sistematik olarak takip edilmektedir. Özellikle rekabet gücümüze katkı sağlayacak teknolojiler ile hâlihazırda ülkemizde bulunmayan kabiliyetlere yönelik olarak çalışmalar yürütülmektedir.

Günümüzde ihracat kısıtlamaları, siyasi gelişmeler, tedarik zincirlerinde yaşanan aksaklıklar gibi çok çeşitli nedenlerle tedarik sıkıntıları yaşanmaktadır. Bu konu ile mücadele edebilmek için ülkemizde kabiliyetin yetersiz olduğu konular saptanarak ilgili alanlarda teknoloji geliştirme projeleri hazırlanmaktadır. Şirketimiz yüksek teknoloji ürünleri için mühendislik ve teknik konularda AR-GE faaliyetlerinin yanı sıra üretim süreçlerinden nihai ürünün testlerine kadar tüm aşamalarda ülkemiz sanayisinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Bu kapsamda Şirketimiz bünyesinde; teknolojinin gelişimindeki eğilim ve sinyaller analiz edilerek gelecek öngörülerini yapılmakta, bu öngörüler ışığında kritik olduğu değerlendirilen teknolojilerin tespiti amacıyla öngörü analizi faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Bu faaliyetler kapsamında, geleceği şekillendiren dinamiklerin belirlenmesi ve gruplandırılması yoluyla olası gelecek alternatiflerinin ve bu alternatiflere nasıl ulaşılabileceğinin tespiti amaçlanmaktadır.

Yapılan bu çalışmalar yeni teknolojilerle sürekli gelişen havacılık ve uzay sanayisinde ülkemizi lider konuma ulaştırmayı hedefleyen şirketimizin ürün ve operasyonlarının iyileştirilmesi için stratejiler geliştirilmesine olanak sağlanmakta; bu sayede ülkemizin havacılık ve uzay sanayisinde rekabet avantajı elde etmesine katkıda bulunmaktadır.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

AR-GE YÖNETİMİMİZ

AR-GE PROJELERİ

Şirketin stratejileri ile hedeflerine uygun olarak belirlenen, amacı, kapsamı, yöntemi, süresi, aşamaları, kritik noktaları ile çıktıları belirli ve bütçe tahsisi yapılmış olan proje şeklinde yürütülen Araştırma ve Geliştirme faaliyeti **Araştırma ve Geliştirme (AR-GE)** Projesi olarak tanımlanmaktadır.

AR-GE PROJELERİ	2023
Tamamlanan Ar-Ge Projesi Sayısı	184
Tamamlanan Dış Kaynak ile Finanse Edilen Ar-Ge Projesi Sayısı	31
Tamamlanan Özkaynak ile Finanse Edilen Ar-Ge Projesi Sayısı	153
Devam Eden Ar-Ge Projesi Sayısı	116
Devam Eden Dış Kaynak ile Finanse Edilen Ar-Ge Projesi Sayısı	41
Devam Eden Özkaynak ile Finanse Edilen Ar-Ge Projesi Sayısı	75

ŞİRKETİMİZİN AR-GE HARCAMASINDAKİ İSTİKRARLI ARTIŞ SÜRMEKTEDİR.

YIL	2021	2022	2023
Toplam Ar-Ge Harcaması (TL)	4,4 Milyar	12,5 Milyar	28,2 Milyar
Toplam Ar-Ge Harcamasının Ciroya Oranı (%)	35,55	48,6	49,6
Özkaynak Ar-Ge Harcaması (TL)	1,3 Milyar	3,3 Milyar	6,1 Milyar
Özkaynak Ar-Ge Harcamasının Ciroya Oranı (%)	10,42	12,9	10,61

Türk Havacılık Uzay Sanayii 2023 yıl sonu itibariyle, her yıl uluslararası arenada açıklanan, dünyanın en büyük 100 savunma sanayi firması listesi **Defense100'de 58. sırada**, yine her yıl ülkemizde Turkishtime tarafından açıklanan **AR-GE 250 listesinde ise 1. sırada** kendine yer bulmuştur. AR-GE harcamasının ciroya oranı %49,6 olarak gerçekleşmiştir. Sürdürülebilir AR-GE projelerini fonlanmaya, yeni cihaz ekipman altyapı yatırımları yapmaya ve teknolojik altyapı kazanmaya devam etmekteyiz.

Turkishtime tarafından açıklanan aşağıdaki listelerde 2. sırada yer alıyoruz.

- AR-GE Merkezinde Çalışan Yüksek Lisans ve Doktora Personel Sayısına Göre İlk 50
- AR-GE Merkezinde Çalışan Kadın Personel Sayısına Göre İlk 50
- AR-GE Merkezinde Alınan Faydalı Model Sayısına Göre İlk 50
- AR-GE Merkezinde İstihdam Sayısına Göre İlk 100

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

AR-GE YÖNETİMİMİZ

AR-GE faaliyetlerimiz, Kahramankazan, ODTÜ Teknokent, İTÜ Arı Teknokent, Teknopark İstanbul, YTÜ Teknopark, Uludağ Üniversitesi Ulutek Teknopark, Antalya Teknokent ve Hacettepe Üniversitesi Teknokent yerleşkelerinde yürütülmektedir.

Şirketimizin Kahramankazan yerleşkesindeki AR-GE Merkezi 19 Ocak 2009'dan bu yana faaliyetlerini sürdürmekte olup ülkemizde kurulan ilk ve hâlihazırda en büyük AR-GE Merkezlerindedir. Özellikle Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan ofislerde savunma ve havacılık sanayi ihtiyaçlarına yönelik insan kaynağının yetiştirilmesi faaliyetleri ve üniversite-sanayi iş birliği kapsamında ortak projeler yürütülmektedir. Ülkemizde havacılık ve uzay ekosistemine yön vererek Türk havacılık ve uzay sanayisinin hedeflerine ulaşması için çalışan Şirketimizin yeni ürün ve teknolojileri geliştirerek hayata geçirmesinde 5746 Sayılı Kanun kapsamında verilmekte olan teşvik ve destekler önemli bir rol oynamaktadır.

2023 yıl sonu itibariyle **5.749 AR-GE personeli**, AR-GE projelerinde aktif görev almaktadır. Şirketimizin AR-GE personeli sayısında istikrarlı artış sürmektedir.

22 Aralık 2022 tarihinde İzmir'de gerçekleştirilen, AR-GE, tasarım ve teknoloji alanında Türkiye'nin en iyileri bir araya geldi. AR-GE ve Tasarım Merkezleri ile Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Zirvesi, İzmir'de yapıldı. Zirvede, AR-GE ve Tasarım Merkezleri için 10 kategoride 30, Teknopark için de 4 kategoride 12 olmak üzere toplamda 42 ödül sahiplerini buldu.

Şirketimiz **"En Fazla Yeni AR-GE Personeli İstihdamı"** kategorisinde **"Şampiyon"** olarak ödül almaya hak kazanmıştır.

AR-GE VE İNOVASYON İŞ BİRLİKLERİ

Havacılık ve savunma sanayiinde hedeflediğimiz lider konuma, tüm paydaşlarımızın ve araştırmacılarımızın sunacağı katkılarla ulaşabileceğinin bilinciyle, Ar-Ge ve inovasyon iş birliklerine yönelik modellerin tasarlanması ve Şirketimizin faydasına işletilmesi önem arz etmektedir.

Bu kapsamda, Şirketimizin vizyon ve hedefleri doğrultusunda ve küresel ölçekte sürdürülebilir rekabet avantajı sağlayabilmesi amacıyla, AR-GE ve inovasyon iş birlikleri stratejilerinin belirlenmesi; iş birliği stratejilerine uygun Şirket içi ve dışı ilişkilerin yönetilmesi, iş birliği proje / program / mekanizma / modellerinin oluşturulması, kurgulanması ve işletimi çalışmalarının gerçekleştirilmesi faaliyetleri, Şirketimizde yürütülmektedir.

Ayrıca, Şirketimizin inovasyon yol haritasının belirlenmesi, kurumsal inovasyon süreçlerinin ve kültürünün oluşturulması, inovasyon performansının ölçülmesi, geliştirilmesi, kurum içi girişimcilik faaliyetlerinin yürütülmesi ve açık inovasyon çalışmalarına yön verilmesi çalışmalarını da gerçekleştirilmektedir. Şirketimizin inovasyon yol haritasında yer alan "Sürdürülebilir İnovasyon", ekolojik çevreye ve ekonomik canlılığa katkıda bulunan fikirlerin, ürünlerin ortaya çıkarılmasına olanak sağlamaktadır.

Şirketimizin sürdürülebilirlik hedeflerine giden yolda kurumsal ve çevresel performansımızı geliştirmek için AR-GE ve inovasyon iş birlikleri bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu anlamda nitelikli insan kaynağı yetiştirmek üzere genç yetenek programları işletilmekte, daha fazla istihdam sağlanmakta ve inovasyonu teşvik etmek için kurum içi girişimcilik ve açık inovasyon faaliyetlerine azami önem gösterilmektedir.

Havacılık ve uzay sanayisinde yüksek teknolojiye özgün ürünlerimiz, gerçekleştirdiğimiz AR-GE iş birliği faaliyetleriyle ve inovasyon süreçlerimizi pazarlamadan üretime, tedarik zincirinden satışa tüm bölümlerimizin katkılarıyla yöneterek hayata geçirilmektedir.

AR-GE ve inovasyon stratejilerimiz, ürün portföyümüzü sürdürülebilirlik önceliklerine göre genişletmemize olanak sağlamakta, böylece tüm paydaşlarımızın ihtiyacı ve beklentilerinin karşılanmasına katkıda bulunarak rekabet gücümüzü artırmaktadır.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

PATENT MÜHENDİSLİĞİMİZ

Şirketimizin fikri ve sınai haklarını korumak amacıyla eklemeli imalat üretim yöntemlerinden, malzeme tasarımlarına, güç aktarım sistemlerinden, aerodinamik iyileştirmelere kadar birçok teknoloji dalında havacılık ve uzay sanayi alanında geliştirdiğimiz ürünler, tasarımlar ve fikirler için patent almak üzere faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak 2023 yılında da **70 ulusal, 53 uluslararası** olmak üzere toplam **123 patent başvurusu** gerçekleştirdik, **32 tane ulusal, 10 tane uluslararası patent başvurumuzun patent tescil işlemlerini** tamamladık.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak ulusal ve uluslararası fuarlara katılarak çalışanlarımızın buluşlarını faaliyet gösterdiğimiz ekosistemdeki diğer paydaşlara sunma olanağı sağlıyoruz. 2023 yılında 400'ün üzerinde buluşun sergilendiği İstanbul Uluslararası Buluş Fuarı'nda (ISIF) 11 adet ödül aldık.

Alanında uzman kişilerden oluşan uluslararası jüri kurulu tarafından değerlendirilen buluşlarımız ile **ISIF'de 6 bronz, 2 gümüş, 2 altın madalya ve "IFIA Best National" ödülü** de dâhil olmak üzere toplam 11 adet ödül aldık. Şirketimiz "IFIA Best National Ödülü"nü, buluşçularımız Engin Taşkıran ve Görkem Demir'in hava aracında aerodinamik etkilerin iyileştirilmesine yönelik geliştirdikleri "Bir Mühimmat Muhafaza Elemanı" başlıklı patent başvurusuyla kazandı. "Bir Kontrol Yüzeyi Hareket Mekanizması" ve "Bir Şekil Verme Tezgâhı" konularında iki ayrı altın madalyanın sahibi oldu.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

YERLİLEŞTİRME FAALİYETLERİMİZ

ÇALIŞMALARIN ALT YAPISINDA YERLİ VE MİLLÎ ÜRÜN PRENSİBİNİ BENİMSİYORUZ, ÖZGÜN ÇÖZÜMLERİMİZ İLE DIŞA BAĞIMLILIĞI AZALTARAK YARINLARIMIZI DAHA GÜÇLÜ İNŞA EDİYORUZ.

Özgün ürünlere sahip ve küresel rekabet gücüne ulaşmış, dünya markası havacılık ve uzay şirketi olmak ve havacılık ve uzay sektöründe ulusal güvenlik ihtiyacını karşılayan çözümler üretmek ve sanayinin gelişmesine öncülük etmek vizyonumuz ve misyonumuz doğrultusunda, Şirketimizin **Yerleştirme Yol Haritası**nı hazırlıyoruz.

Global pazarda rekabet gücümüze katkı sağlayacak teknolojileri ve trendleri yakından takip ediyor, aynı zamanda ülkemizde bulunmayan kabiliyetleri tespit ederek çalışmalar yürütüyoruz.

Yüksek teknoloji ürünleri için mühendislik ve AR-GE faaliyetlerimizin yanı sıra üretim süreçlerinden nihai ürünün testlerine kadar tüm aşamalarda Ülkemizin sanayi gelişiminin yanındayız.

Bu kapsamda kritik bileşenleri tespit ederek, eğer kabiliyetler dâhilinde ise Şirketimizde, eğer Şirketimiz bünyesinde gerçekleştirilemeyecek bir konu ise ham maddeden ihtiyaç duyulan parçanın üretimine kadar mümkün olan tüm aşamalarda yerli sanayide gerçekleştirilebilmesi için süreçler tasarlıyoruz.

Şirketimiz bünyesinde gerçekleştirilemeyen kritik alt sistem/ komponent/ sistemler için yerleştirme faaliyetlerini detaylandırdık ve **Yerleştirme Statü Takip platformunu** kurduk.

Platformda uygulanan projeksiyonlarla yurt dışına çıkması engellenen döviz miktarını ve gelişen yerli iş hacminin analizlerini çıkardık. Yerli sanayi ile yakın temasta çalışmaya devam ediyor, gelişmeleri yakından takip ediyoruz.

2023 yılı içerisinde İDEF'23, Kocaeli Sanayi Buluşması, Konya Sanayi Buluşması ve Mersin Sanayi Buluşması gibi birçok etkinliğe katılarak firmalarla buluştuk. Ülkemizde, savunma sanayii için çalışan firmaları kabiliyetlerine göre firma veri tabanımıza ekledik.

Malzeme/Proses Yerleştirme

- Havacılıkta kullanılan malzemelerde dışa bağımlılığı azaltmak için havacılık sektöründe en çok kullanılan malzemelerden olan alüminyum alaşımlı yassı ekstrüzyon ürünleri ile ilgili yerleştirme çalışmalarını başlattık.
- Hava aracı motorlarında kullanılmak üzere yüksek sıcaklıklarda ve diğer çevresel şartlarda mekanik özelliklerini koruyan süper alaşımların yerli imkânlarla tüm standartlara uygun üretim çalışmalarına devam ediyoruz.
- Özgün ürünlerimizde kullanılmak üzere uluslararası standartlara uygun yerli boyaların kullanılması için gerekli tüm formül geliştirme ve kalifikasyon çalışmalarına hızla devam ediyoruz. Bu bağlamda **KAAN, HÜRJET** ve **ANKA 3** prototiplerinde yerleşen boyaları kullandık.

Alt Sistem Yerleştirme

- Yerleştirme çalışmaları kapsamında özgün ürünlerde kullanılan alt sistem/komponent/ sistem alanında uzman yerli firmalarla üretmeye devam ederek dışa bağımlılığı azaltıyoruz.

- Yerleştirme Çalışmaları kapsamında toplamda **606 adet** kritik öneme sahip alt sistem/komponent/ sistem çalışıldı. Bu kapsamda **182 adet** proje direkt olarak yurt içinde üretilebilmekteyken kalan projelerin **284 tanesi** için yurt içinde yerleştirme çalışmaları mevcuttur.
- 122 adedi** başarıyla tamamlanmış olup **178 adet** devam eden proje ile sanayimize sürdürülebilir bir gelişim katmayı hedeflemekteyiz.

Yerleştirme Çalışmaları kapsamında kritik öneme sahip alt sistem/komponent/sistem için 190 firma ile görüştük ve temasa geçtik. 80 tane yerli firma ile sözleşme imzaladık.

Makine ve Teçhizat Yerleştirme

- Özgün ürünlerimizi üretip geliştirirken, kullanılan makine ve teçhizatların yerleştirilmesiyle yerli sanayimize ve üretimimize katkıda bulunuyoruz.
- Hidrolik Test Cihazları, Yer Kontrol İstasyonu, Pilotlar için kask üretiminde kullanılan Kafa Tarama Cihazı, Pilot kaskı** gibi farklı alanları kapsayan birçok projeyi tamamlayarak, yerli ve millî imkânlarla ülkemizin üretim kabiliyetine katkıda bulduk.
- Bu kapsamda, **ATAK, GÖKBAY** ve **İHA Projelerinde** aktif olarak kullanılan 8 projeyi tamamladık.
- Tüm özgün ürünlerimizde kullanılmasıyla amacıyla, devam eden 11 adet Makine ve Teçhizat projesi için çalışmaya hızla devam ediyoruz.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

BİLGİ TEKNOLOJİLERİMİZ

2023 yılında, Şirketimizin Dijital Dönüşüm kapsamındaki stratejik amaçları, hedefleri ve bu hedeflere ulaşmak için gerekli olan mevcut ve yeni tüm dijitalleşme projelerini önceliklendirerek Dijital Dönüşüm Stratejik Yönetim Planı'nı oluşturduk ve proje yönetimi prensibi ile takibine başladık. Bu kapsamda tüm dijitalleşme projelerinin stratejilerimizle uyumlu olmasını ve kaynaklarımızın etkin kullanımını sağlayarak, sektörde rekabetçiliğimizi artırmak üzere dijital dönüşüme hız kesmeden devam edeceğiz.

Veri Bilimi CODA (Center of Data & Analytics)

Güncel veri bilimi teknolojilerinin sunduğu imkânlar doğrultusunda veriye hızlı erişme ve veriyi analiz etme kapasitemizi yükseltmek amacıyla geliştirilmiş iş zekâsı platformumuz Kokpit'i bir üst seviyeye taşımak için CODA (Center of Data & Analytics) projesi kapsamında veriye ulaşma, veri dönüşümü ve veri üretimini standart hâle getirilmesi, SSOT (Single source of truth) kapsamının Türk Havacılık Uzay Sanayii'nde yaygın hâle getirilmesi, kaynak ve enerji kullanımının azalması ve sürdürülebilir bir kokpit ortamı oluşması sağlanacaktır.

Proje aynı zamanda:

- Operasyonel düzeyde oluşturulan ve raporlanan bilginin, **değişmeden analitik ya da stratejik düzeye çıkartılmasını** sağlar. Bu sayede daha fazla öngörü üretilebilir.
- Aynı ya da yakın birimler içinde, belirli kişiler üzerinde oluşan raporlama bağımlılığını ortadan kaldırır ve basit kullanımı sayesinde birimlere kendi süreçlerine daha fazla zaman ayırma şansı verir. İş gücü kullanımını azaltır.
- Aynı ekosistem içinde çalışan birimlerin birlikte bilgi üretmesini sağlar. Bu sayede üretilen bilginin kabul görmesi kolaylaşır ve süreçler hızlanır.
- Terminolojinin tekilleşmesini, bilginin kataloglamasını** sağlar. İş başlangıcı oryantasyonlarının kısalmasını sağlar.
- Türk Havacılık Uzay Sanayii bünyesinde oluşturulan bilginin **doğruluğunu, tekilliğini ve anlamını** olabilecek en üst düzeye çıkarır.
- Türk Havacılık Uzay Sanayii çalışanlarının, Şirket **kaynaklarını en az düzeyde tüketerek**, yetkileri dâhilinde en hızlı bilgiye ulaşabilecekleri yoldur.
- Aynı bilginin ya da aynı olması gereken bilginin, bağımsız birimler tarafından **tekrar tekrar oluşturmasının** önüne geçilir.
- Tekil kullanıcı tarafından üretilemeyen** ya da üretilmemesi gereken analitik bilginin üretimini sağlar.
- Bilgi üretim mekanizmalarının **kurumsallaşmasını**, metodolojilerin ve üretilen bilginin korunmasını sağlar.
- Son kullanıcıya bilgiye dokunacağı aracı seçme özgürlüğü verir. Ad-hoc analiz imkânı sunar. **Toplantılara hazırlanma süresini** düşürür.

Bilginin oluşturulma aşamasında test edilmesini sağlar. Son kullanıcı üretilen bilgide sorun varsa bunu görebilir.

Dijital Dönüşüm / Dijital Fabrika Uygulamaları

Üretim, Kalite ve Lojistikte ürünlerimizin sürdürülebilirliğine katkı sağlayan 2023 yazılım fonksiyonları:

Üretim Yönetim Sistemi (Manufacturing Execution System - MES)

Üretim iş emirlerinin takip edildiği, üretim planlama verilerinin alanda gösterildiği ve ürünlerimizin üretim verilerinin hem detay hem de montaj seviyesinde toplandığı Üretim Yönetim Sistemi'ne (Manufacturing Execution System - MES) teknisyenlerin kullanımı esnasında işçilik girişlerini buradan yapabilmeleri gibi üretim verisinin alandan en etkin şekilde toplanabilmesi için iyileştirmeler ile yeni fonksiyonlar ilave edilmiştir.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

BİLGİ TEKNOLOJİLERİMİZ

Üretim İzlenebilirlik

Üretim hattında üretimi devam edemeyen iş emirlerinin hangi sebeple beklediği ve hangi aksiyonun alınması gerektiği eskiden tek bir durum kodu ile takip edilebilir iken çoklu durum kodu ile takip edilebilme imkânı sağlanarak alandaki üretim akışının durmaması için alınması gereken önlemlere çoklu bakış açısı getirilmiştir.

Ürün Uygunluğu

Seri üretime başlamadan önce yapılan First Article Inspection (FAI) ve üretim sürecini etkileyen kriterlerde değişiklik olması durumunda yapılan Delta FAI atama kontrollerine parçanın üretimine ara verilip tekrar üretime başlanması durumu, parçanın hurdaya ayrılması sonrasında FAI/Delta FAI kararının bir sonrakine aktarılması gibi kontroller eklenerek iyileştirmeler yapılmıştır. Bunun yanında TOOL-FAI entegrasyonu ile takımların iş emri adımlarında kullanımlarını, takımın özelliklerini, iş akışının takımı daha önce kullanıp kullanmamasını dikkate alarak sistem tarafından otomatik Delta FAI gereksinimin atanması sağlanmıştır.

Hava Aracı Bakım

Teslimat öncesi hava aracı ve ekipmanların bakımı için kullanıma açılan hava aracı bakım modülüne koruma bakımı, bakım planlamalarının tekrarlı yayınlanabilmesi ve üretildiği şekli ile elde edilen ürün ağacına araya kırılım ekleme gibi fonksiyonlar ilave edilmiştir.

İnteraktif Elektronik Teknik Yayın

Özgün projelerimizde kullanılmak üzere geliştirilen İnteraktif Elektronik Teknik Yayın (Interactive Electronic Technical Manual-IETM) sunma yazılımı kullanılmaya başlanmıştır.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ YÖNETİŞİMİ

ISO 27001 Denetimi

2023 yılında ISO 27001 dış denetiminden başarılı bir şekilde geçilmiş ve belgenin sürekliliği sağlanmıştır. Bu belge, uluslararası projelerde teklif verme süreçlerimizi kolaylaştırmasının yanı sıra, şirketimizin Ticaret Bakanlığı tarafından verilen Yetkilendirilmiş Yükümlü statüsünün devamı için de bir zorunluluktur.

Bilgi Güvenliği Politikamız

Şirketimize ait bilgi varlıklarının gizlilik, bütünlük ve ulaşılabilirliğinin sağlanması, yasal gerekliliklerin yerine getirilmesi ve paydaşlarımızın bilgi güvenliği konusundaki farkındalığının artırılması için; bilgi güvenliği konularında yetkin insan kaynağı ve sürekli iyileştirme yaklaşımıyla, gerekli teknolojik çözümlerin ve süreçlerin tesis edilmesini sağlıyoruz.

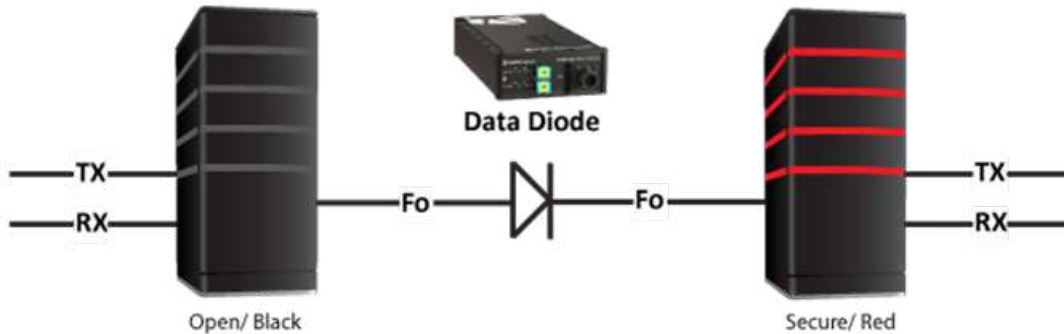
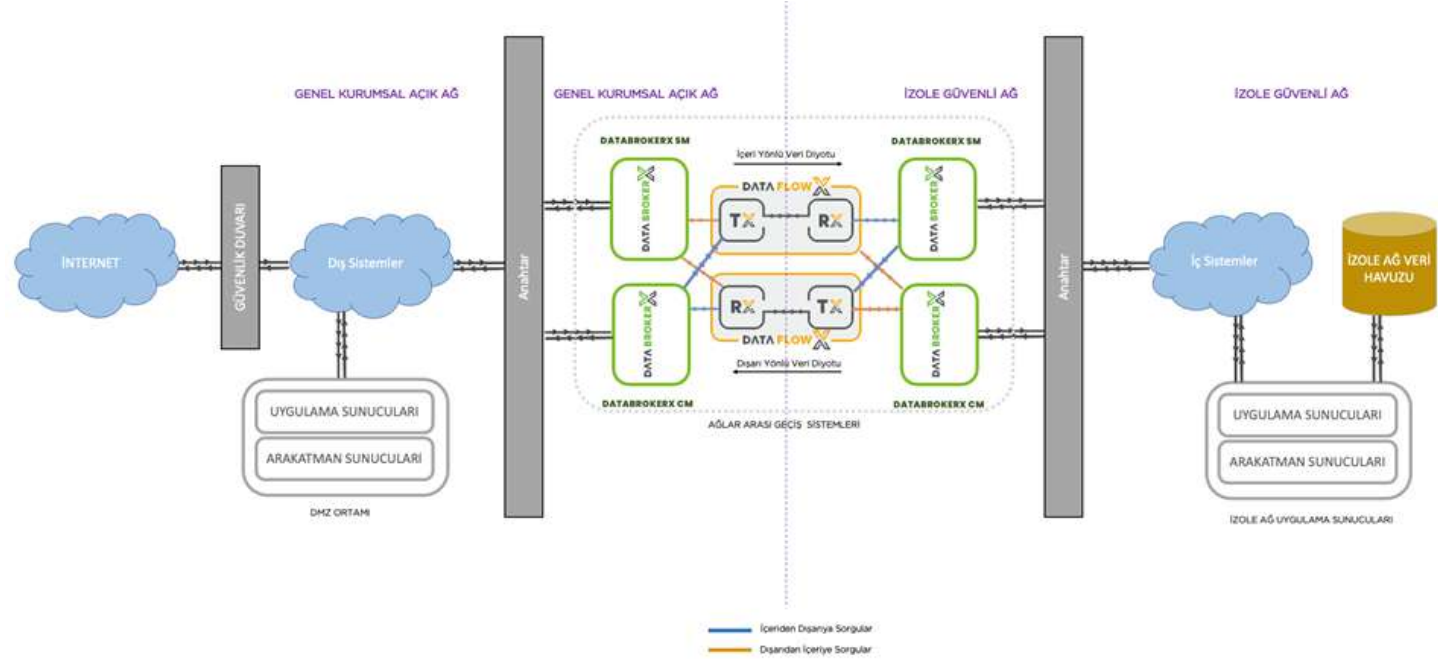
YÜKSEK EKONOMİK REFAH

BİLGİ TEKNOLOJİLERİMİZ

Veri Diyotu Mimarisi

Mühendislik Yazılımları kullanımı ve akademi altyapısının diğer ağıımızdaki lisanslarının efektif olarak kullanılabilmesi adına “Veri Diyotu” altyapısı tedarik edilmiş ve devreye alınmıştır.

Şirketimiz için şimdiye kadar Türk Telekom altyapısı üzerinden hizmet veren Turkcell Superonline, Akıncı kampüsüne kendi fiber altyapısını getirmiştir. Böylelikle hem internet hem de uzak ofis bağlantılarımızın yedekli servis sağlayıcı altyapısına geçirilmesi çalışmalarını kapsamında önemli bir adım atılmıştır.

İl Hava Ambulansı Altyapısı

Gökçen Havacılık tarafından işletilen İl Hava Ambulanslarının işletimi Şirketimize devredilmiş ve Türkiye genelinde 12 şehirde bulunan İl Hava Ambulansı noktasının (İHAM) Şirket bağlantısında kullanılan internet erişimleri, yedekli (MPLS ve ADSL) ve güvenli olarak SDWAN mimarisinde yapılandırılmıştır.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

BİLGİ TEKNOLOJİLERİMİZ

SİBER GÜVENLİK

Sürekli güncellenmesi gereken, tek bir çözüm veya yaklaşımın yeterli olmadığı, sürdürülebilir siber güvenlik için Türk Havacılık Uzak Sanayii'nin ihtiyaçlarına özgü siber güvenlik stratejisi oluşturmaktayız. Türk Havacılık Uzak Sanayii'nin gelecekteki siber tehditlere karşı hazırlıklı olması, üretimin kesintisiz devam edebilmesi, maddi ve manevi kayıplarının önlenmesini amaçlayan proaktif, sürdürülebilir siber güvenlik stratejisini izlemekteyiz. Sürdürülebilir siber güvenliği; Sürekli İzleme, Analiz, Olay Müdahale ve Strateji& Yönetim ana başlıkları altındaki faaliyetler ile sağlamaktayız.

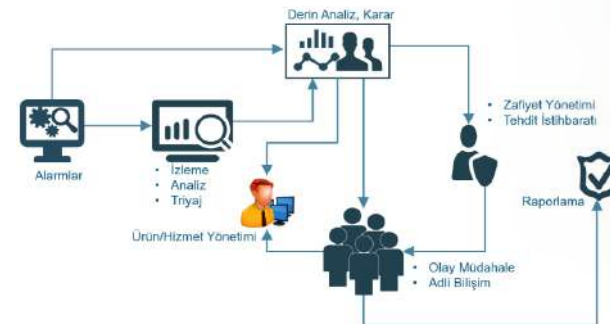
1. SÜREKLİ İZLEME

Siber Güvenlik Operasyonları Merkezi (Cyber Security Operations Center - CSOC)'nde 7x24 esaslı sürekli izleme, tespit edilen olaylara müdahale ve olay yönetim süreçlerini işletiyoruz. Dijital dünyadaki hem savunma ve havacılık sektörüne hem de Türk Havacılık Uzak Sanayii'ye yönelik tehditleri, muhtemel saldırılar için istihbarat bilgilerini topluyor, değerlendiriyor ve önlemleri alıyor/aldırıyoruz. Siber tehdit istihbaratından elde ettiğimiz veriler ile Türk Havacılık Uzak Sanayii'ye zarar verilmesine sebep olacak zafiyetleri en kısa sürede kapattırıyoruz.

2. ANALİZ

Geliştirilen kurumsal yazılımların kod analizlerini yaparak muhtemel hata ve açıklıkları önleyerek, uygulamaların kullanıcılara daha güvenli sunulmasına katkı sağlıyoruz. Sürdürülebilir siber güvenlikte en kritik unsur olan çalışan davranışlarının, farkındalıklarının takip edilmesi için kişi ve bölüm bazlı skor kartlarını hazırlıyor, güncel tutuyoruz. Muhtemel ve gerçek siber güvenlik olayları ve ihbarlarını sürekli olarak analiz ediyoruz.

3. OLAY MÜDAHALE

Meydana gelen tüm siber güvenlik olaylarına iç ve dış paydaşlar ile mesai mefumu gözetmeksizin müdahale ediyoruz. Siber güvenlik olayları sonrası öğrenilen dersler çıkararak Türk Havacılık Uzak Sanayii'nin siber güvenliğinin sürdürülebilirliği sağlıyoruz. Siber güvenlik olayları hukuki boyut kazandığında, adli bilişim analizleri, faaliyetleri ile tüm kanıtları topluyoruz.

4. STRATEJİ ve YÖNETİM

Türk Havacılık Uzak Sanayii'nin siber güvenlik olaylarına karşı hazırlık durumunu ölçmek ve iyileştirme amacıyla tatbikatlar, eğitimler düzenliyor ve sonuçlarını değerlendirerek iyileştirme faaliyetleri ifa ediyoruz.

Türk Havacılık Uzak Sanayii'nin dijital varlıklarını koruyup, hizmet kesintisi ve veri kaybını önliyoruz. Bu görevi yerine getirirken sadece Türk Havacılık Uzak Sanayii'yi korumakla kalmayıp aynı zamanda kritik bilgilerin bütünlüğünü sağlayarak dijital ekosistemin uzun vadeli sürdürülebilirliğine katkı veriyoruz.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

BİLGİ TEKNOLOJİLERİMİZ

Gerçekleştirdiğimiz siber güvenlik uygulamaları ile kişisel ve hassas verileri güvence altına alarak kullanıcı gizliliğini koruyoruz. Veri gizliliğinin temel bir hak olduğu günümüz dünyasında, bireysel haklara saygılı, sürdürülebilir bir dijital ortamın oluşmasına katkı sağlıyoruz.

Yaptığımız analizler ve müdahaleler ile meydana gelen olaylar sonucu Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin para kaybına (dolandırıcılık faaliyetine maruz kalması) uğramasını engelleyerek Şirketimizin mali istikrarına katkı sağlıyoruz. Yaptığımız bu faaliyet ile Şirketimizin dijital alanda sürdürülebilirliğini destek veriyoruz.

Türk Havacılık Uzay Sanayii'nin dijital ekosisteminin uyumunu bozabilecek kötü amaçlı yazılımlardan, virüslerden ve siber tehditlerden koruyoruz. Tedarikçi ekosisteminden kaynaklanabilecek siber tehdit ve muhtemel zararları önlemek üzere, güncel teknik ve taktikleri kullanıyoruz.

Siber güvenliğin 3 temel unsuru olan **“İnsan Kaynağı, Süreç ve Teknoloji”** için sürekli yatırım yapıyor ve değişen, gelişen siber tehditlere karşı dayanıklılığımızı artırmak üzere çalışıyoruz.

En önemli unsur olan “İnsan Kaynağı” konusunda, hem aday mühendislerimizi, hazırladığımız bir program dâhilinde yetiştiriyor hem de mevcut personelimizin tecrübe seviyelerini artıracak eğitimler düzenliyoruz.

Şirketimiz çalışanlarının siber güvenlik farkındalık seviyelerini artırmak üzere 2023 yılı içerisinde 2 tane **“Ortalama Tatbikatı”** düzenledik. Bu tatbikatlar üzere kişi ve bölüm bazlı siber güvenlik farkındalık seviyesini ölçerek, ihtiyaç olan çalışanlarımıza eğitim atamaları yaptık. Güncel saldırılara dikkat çekmek ve olası saldırılarda yapılması gerekenleri afişler, dijital ekranlarda görüntüler, ekran koruyucular ile çalışanlarımızın bilgisine sunduk.

Siber güvenlik ile ilgili yapılan iç ve dış denetimleri başarı ile tamamladık. Savunma Sanayii Başkanlığı'na ürün, hizmet sağlayan kurum ve kuruluşlara yönelik yapılan Siber Hijyen denetiminde en üst seviye olan **Seviye 4 (Gelişmiş) sertifika** aldık. Kazandığımız sertifikanın sürdürülebilir olması için ulusal ve uluslararası siber güvenlik standartlarına uyumlu çalışmaya devam ediyoruz.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİMİZ

TEDARİK ZİNCİRİMİZDE YER ALACAK FİRMALARIN SEÇİM VE DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİNDE ULUSLARARASI STANDARTLAR ÇERÇEVESİNDE KALİTE SİSTEMİ, KALİFİYE İŞ GÜCÜ, TEKNOLOJİK ALT YAPI VE FİNANSAL YETERLİLİK KRİTERLERİNİN YANI SIRA ŞİRKETİMİZİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK HEDEF VE POLİTİKALARINI GÖZETİYORUZ.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak, geniş tedarikçi ekosistemimizi oluştururken ve yönetirken, tüm faaliyet alanlarımızda takip ettiğimiz sürdürülebilirlik yaklaşımımız doğrultusunda hareket ediyoruz. Tedarik zincirimizde yer alacak firmalarının seçim ve değerlendirme süreçlerinde uluslararası standartlar çerçevesinde kalite sistemi, kalifiye iş gücü, teknolojik alt yapı ve finansal yeterlilik kriterlerinin yanı sıra Şirketimizin sürdürülebilirlik hedef ve politikalarını gözetiyoruz.

Şirketimizin ihtiyaçları doğrultusunda yurt içi ve dışı kaynaklardan yaptığımız tüm malzeme, ekipman ve hizmet alımlarımızda Şirketimizin tedarik politikası gereği ihtiyaçlarımızı birden fazla kaynağı değerlendirerek rekabetçi, maliyet etkin, uygun kalitede ve doğru zamanda karşılayarak malzeme tedarikinin sürdürülebilirliğini güvence altına alıyoruz. 2023 yılına ait onaylı yabancı tedarikçi sayısı 955, onaylı yerli tedarikçi sayısı 422'dir.

Tedarikçi Seçim Sürecimiz Direkt malzemelerin mühendislik dokümanlarında veya yönlendirdiği platformlarda onaylı üreticilerin belirtildiği malzemeler için onaylı üreticilerden teklif alıyoruz. Tedarik kaynağının belirli olmadığı durumlarda ise malzemenin alındığı programın ana sözleşmecisi firmasının onaylı kaynak listelerine veya kendi onaylı kaynak listelerimize göre teklif sürecimizi yönetiyoruz.

Yaptığımız tüm malzeme, ekipman ve hizmet alımlarımızda şirketimizin tedarik politikası gereği ihtiyaçlarımızı birden fazla kaynağı değerlendirerek rekabetçi, maliyet etkin, uygun kalitede ve doğru zamanda karşılayarak malzeme tedarikinin sürdürülebilirliğini güvence altına alıyoruz.

ALT YÜKLENİCİ PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARIMIZ

Alt yüklenici firmaların faaliyetlerini, teslimat, destek ve kalite performansını kapsamında değerlendirerek, her yıl sonunda firma bazında "Firma Performans Değerlendirme Raporu" düzenliyoruz.

Belirlenen temel ölçütler doğrultusunda alt yüklenici firmaya puan vererek kategorilerini; Müstesna, Yetkin, Yeterli, Başarısız olarak belirliyoruz. Kategori bazlı değerlendirmelere ek olarak; takvimsel, ticari veya teknik anlamda risk oluşturan veya sorun yaşadığımız tüm hususların, tedarik birimlerimize ve firma seçim aşamalarında aktif rol oynayan birimlerimize resmi yazışma yoluyla bildirilmesini sağlıyoruz.

Tüm çalışanlarımızın Şirketimizin alt yüklenicilerinin performansını ile ilgili eşit bilgiye ve risk farkındalığına sahip olmalarına özen gösteriyoruz. Gelecekte yapılacak anlaşmaların kurgu ve müzakerelerinde etkinliğimizi artırmak ve tedarikçi seçim sürecimizi doğru kararlarla yönetmek için alt yüklenici performansının ilgili tüm birimlerce takip edilmesini sağlayarak kapsayıcı bir yaklaşım sergiliyoruz.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİMİZ

TEDARİK ZİNCİRİ RİSK DEĞERLENDİRME FAALİYETLERİ

Tedarik zinciri risklerimizi Risk Yönetimi Prosedürümüzde belirlediğimiz tanım, kapsam ve esaslara uygun olarak Kurumsal Risk Yönetimi Sistemi'nde yönetiyoruz.

Ham malzeme, yarı mamul ve mamul tedarikçilerinin risk/fırsat değerlendirmelerini Tedarik Zinciri Değerlendirme modülümüz aracılığıyla kapasite, kabiliyet, finansal yeterlilik, lokasyon/coğrafi konum, bilişim altyapısı, fiziksel altyapı, endüstriyel güvenlik, yasal mevzuatlar, sözleşme, tedarik zinciri (alt yüklenici), lojistik, insan kaynakları, gereksinimlerin karşılanması (analiz ve teknik dokümantasyon), tek kaynak kategorileri altında tedarik birimlerimizin iş birliğinde gerçekleştiriyoruz.

Çalışma ortaklarımızın üretim ve tasarım alanları için kapasite değerlendirmesi yaparak faaliyetlerimize etki edebilecek durumları tespit ediyoruz. Tedarikçilerimizin kapasitelerini Yardımcı Sanayi Portalı üzerinden gerçekleştirdikleri veri girişleri yardımıyla aylık olarak veya iş aktarım süreçlerinde kontrol ediyoruz. Orta ve uzun vadede darboğaz öngörmemiz durumunda risk girişlerini yaparak tedarikçilerimiz ile ortak kontrol ve iyileştirme planları devreye alıyoruz.

Tedarikçilerimizin teknik yeterliliklerini değerlendirirken yürütülen/yürütülecek olan faaliyetlere etki edebilecek durumları, bilişim altyapılarını göz önüne alarak bilgi güvenliğine etki edebilecek durumları ve fiziksel altyapılarını inceleyerek iş sürekliliğine etki edebilecek alanları tespit ediyoruz.

Tedarikçilerimizin buldukları lokasyonlarda meydana gelebilecek potansiyel olaylar, endüstriyel güvenlikleri, sözleşmeleri, ihracat seçenekleri ve lojistik faaliyetleri, sahip oldukları insan kaynağı, müşteri ve otorite gereksinimlerini karşılayabilme kapasiteleri ve en önemlisi tek kaynak durumlarını değerlendiriyoruz. Tedarik birimlerimizle risk kategorilerini belirleme ve tanımlama süreçlerini yürütüyor ve Tedarik Zinciri Değerlendirme toplantılarında tedarikçilere ait riskleri değerlendiriyoruz. Çalışma ortaklarımızın değerlendirmesini tedarik, alt yüklenici, alt sistem, prototip risk gruplarına ayırarak gerçekleştiriyoruz.

Tedarik zinciri yönetiminde; teslimat performansı, kalite performansı, tedarikçi performansı, gecikme süresi, tekrarlı hata sayıları gibi birçok göstergesi takip ediyor, risk değerlendirmelerimizde kalite performans göstergelerini dikkate alıyoruz.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİMİZ

YARDIMCI SANAYİ PORTALI

Geliştirdiğimiz yüksek işleve sahip Yardımcı Sanayi Portalımız aracılığıyla tüm yerli tedarikçilerimizle çevrimiçi ortamda etkileşim sağlıyoruz ve karşılıklı veri alışverişinde bulunuyoruz. Yardımcı Sanayi Portalımız sayesinde Tedarik Zinciri Yönetimi kapsamında kullandığımız tüm sistemlerin sürdürülebilirliğini ve tedarikçilerimiz ile entegrasyonu güvence altına alıyoruz.

- **Sipariş Yönetimi:** Yerli tedarikçilerimize açtığımız tüm siparişlerin takip ve yönetimini portal üzerinden gerçekleştiriyoruz.
- **Stok Yönetimi:** Sağladığımız ve tedarikçilerimizin deposunda bulunan malzemelerin tüm stok hareketlerini portal aracılığıyla yönetiyoruz. Bu sayede malzemelerin üretimde doğru miktarlarda kullanılması sağlıyoruz ve malzeme israfının önüne geçiyoruz.
- **Uygunsuzluk Yönetimi ve Teknik Destek:** Üretim sırasında meydana gelen uygunsuzlukların portal üzerinden bildirilmesine, kalite ve imalat birimlerimizin sorunları kalem bazlı incelemesine, üretim sürecinde teknik destek talebi oluşturulmasına olanak sağlıyoruz.

- **Kapasite Yönetimi:** Yerli firmalarımızda kullanılan tezgah bilgileri ve parça rotalarının portalda tanımlanması ile iş yükü ve kapasite analizleri yapıyoruz.
- **Sevkiyat Yönetimi:** Yerli tedarikçilerimiz tarafından Şirketimize gönderilen tüm siparişler için barkod sistemi kullanıyor ve takip ediyoruz. Ankara'da bulunan sanayi bölgelerinden teslim alınacak ürünlerin sevki sürecini portal üzerinden yönetiyoruz.

TESLİMAT PERFORMANSI DEĞERLENDİRMESİ

Aylık hazırladığımız karnelerle tedarikçilerimizi birçok metriğe göre değerlendiriyoruz. Tedarikçilerimizin kendilerine ait performans metriklerini Yardımcı Sanayi Portalı üzerinden takip etmelerine imkân sağlıyoruz. Portal üzerinden edindiğimiz verilerle kalite, planlama ve teknik analizler oluşturabiliyoruz.

ÜRÜNDE KULLANILAN MALZEME TEDARİKİ

Sürdürülebilirliği Satın Alma Yönetim Sistemimiz vasıtasıyla tedarikçi firma bilgilerini, satın alma talebi süreçlerini, satın alma emri süreçlerini, Şirketimize gelen malzemelerin kabul aşaması olan teslim süreçlerini sistemsel olarak yönetiyoruz.

Firmalardan talep ettiğimiz enerji tüketim miktarı, yıllık bakım maliyeti gibi parametreleri de teklifleri değerlendirirken göz önünde bulunduruyoruz.

TEDARİKÇİ DENETİMLERİ

Tedarikçi firmaları denetleyerek kalite yönetim sistemi standartlarına uygunluğunu sistematik olarak takip ediyoruz. Kriterlerimizi sağlayan tedarikçiler ile iş birliği yaparak ürün/hizmet alımı gerçekleştiriyoruz. Kalite seviyesini korumak üzere belirlediğimiz plan ve standartlar dâhilinde kontroller yapıyoruz. Kontrol aşamasında sorun tespit edilen noktalarda; ürün ve firma bazında gerekli aksiyonları alarak tedarik kalite standartlarının korunmasını sağlıyoruz.

KALİTE PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Tedarik zincirinde, uygunsuz ürün adetleri ve düzeltici işlem faaliyetleri performansı göstergelerini takip ederek her bir tedarikçimiz için kalite performansını ölçüyoruz.

Tedarikçilerimizin kalite performansını aylık periyotlarda izleyerek, performans notlarında ani olumsuz değişim veya olumsuz gidişat gözlemlememiz durumunda ivedi olarak aksiyon alıyoruz. Hataları durum ederek, tekrar oluşmalarını engellemek amacıyla tedarikçi iyileştirme ve geliştirme faaliyetlerini gerçekleştiriyoruz. Tedarikçilerimize aylık olarak kalite performanslarını ve ilgili veriyi içeren **Kalite Performans Karnesi** gönderiyoruz.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİMİZ

TEDARİKÇİ UYGUNSUZLUK YÖNETİMİ

Tespit edilen uygunsuzlukların tedarikçilerimize bildirilmesi, kök neden analizinin ve düzeltici işlem çalışmalarının daha etkin bir şekilde yapılmasına yönelik olarak yeni bir portal üzerinde çalışmalar yapıyoruz.

Hatanın kök sebebinin belirlenmesi ve tedarikçilerin gelişimine katkı sunulması amacı ile Türk Havacılık Uzay Sanayii için koordinasyonu sağlayarak, tedarikçilerimizle sürekli iletişim hâlinde oluyor ve tedarikçilerimizin üretim süreçlerinde teknik desteğimizi sürdürüyoruz.

Tedarikçi firmalarımızın sürdürülebilirlik konusundaki bilincinin artırılması ve sürdürülebilirlik faaliyetlerinin tedarikçi firmalarda yaygınlaştırılması kapsamında "Tedarikçi ve Yardımcı Sanayi Firmaları Çevresel Sürdürülebilirlik Değerlendirme Anketi" hazırladık.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

KALİTE YÖNETİMİMİZ

KALİTE YÖNETİM SİSTEMİMİZİN TANIMLARINI, SÜREÇLERİNİ VE PERFORMANSINI 2023 YILINDA İÇ VE DIŞ DENETİMLERLE DOĞRULATTIK VE BELGELENDİRDİK. ŞİRKETİMİZDE YÖNETİM SİSTEMLERİ STANDARTLARININ ŞARTLARININ ETKİLİ BİR ŞEKİLDE UYGULANMASINI VE SÜREKLİLİĞİNİN SAĞLANMASINI TETKİKLER VASITASI İLE GÜVENCE ALTINA ALIYORUZ.

BELGELENDİRİLMİŞ KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİMİZ

- ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi
- AS/EN9100 Havacılık, Uzay ve Savunma Sanayii Kuruluşları için Kalite Yönetim Sistemi
- AS/EN 9110 Havacılık Bakım Organizasyonları Gereklikleri için Kalite Yönetim Sistemi
- AQAP 2110 Tasarım, Geliştirme ve Üretim için NATO Kalite Güvence Gereklileri
- AQAP 2310 Havacılık, Uzay ve Savunma Yüklenicileri için NATO Kalite Yönetim Sistemi Gereklileri
- ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi

Yönetim sistemlerinde standardizasyonu sağlamak amacı ile ayrıca belgelendirilmiş aşağıdaki yönetim sistemlerine de sahibiz.

BELGELENDİRİLMİŞ YÖNETİM SİSTEMLERİMİZ

- ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi
- ISO/IEC 20000 Bilgi Teknolojileri Hizmeti Yönetim Sistemi
- ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi
- ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi
- ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi
- ISO 14064 Kurumsal Karbon Ayak İzi Sertifikası

Yönetim Sistemleri standartlarının yanı sıra sivil ve askeri otoriteler tarafından belirlenmiş aşağıda listelediğimiz regülasyonlara bağlı olarak çalışmalarımıza devam ediyoruz.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

KALİTE YÖNETİMİMİZ

SİVİL VE ASKERİ OTORİTE ONAYLARIMIZ

- Tasarım Organizasyonu Onayı (DOA/ TOO)/EASA - SHGM
- Tasarım Organizasyonu Yeterlilik Onayı (TOYO)/SSB
- Üretim Organizasyonu Onayı (POA/ ÜOO)/EASA - SHGM
- Üretim Organizasyonu Yeterlilik Onayı (ÜrOYO)/SSB
- Tip Sertifikası (EASA - SHGM - SSB)
- Onaylı Eğitim Organizasyonu (ATO) SHGM
- Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Kuruluşu Sertifikası Onayı (Part-CAMO)/SHGM
- Bakım Kuruluşu Sertifikası Onayı (SHT-145)/SHGM

NADCAP ÖZEL PROSES ONAYLARIMIZ

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak faaliyetlerimizi; kompozit, kimyasal işlemler, ısıl işlemler, tahribatsız muayene, yüzey güçlendirme, kaynak, ölçüm ve muayene, yapısal montaj ve metal dışı kompozit malzemelerin testleri dâhil 9 özel proseste NADCAP (National Aerospace and Defense Contractors Accreditation Program) sertifikasyonu çerçevesinde sürdürüyoruz.

APQP ÇALIŞMALARI

APQP (Advanced Product Quality Planning) ürün yaşam döngüsü boyunca tasarım ve üretim süreçlerinin belirlenen plan dâhilinde uygun çıktılar ürettiğini teyit etmek için kullanılan bir yöntemdir. AS/EN 9145 APQP&PPAP standardının yayınlanması ile birlikte havacılık sektöründe yaygın şekilde talep edilmeye başlanmıştır. Bu doğrultuda APQP faaliyetlerimiz müşteri nezdinde devam etmekte olup şirket içinde ve yurt içi sektör kapsamında APQP tanıtım çalışmalarımız, eğitim organizasyonlarımız sürmektedir. Müşteri memnuniyetini artırmanın önemli bir aracı olarak APQP çalışmalarının her geçen gün yaygınlaşarak tedarikçilerimiz dâhil olmak üzere yeni iş paketleri, iş aktarımları veya büyük mühendislik değişiklikleri süreçlerinde aktif olarak kullanılacağını öngörmekte ve bu doğrultuda çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

HAVACILIK EMNİYETİMİZ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK UÇUŞ EMNİYETİNİ SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR ŞEKİLDE SAĞLAMAK ÜZERE POZİTİF EMNİYET KÜLTÜRÜNÜ VE ETKİN EMNİYET YÖNETİM SİSTEMİNİ YAYGINLAŞTIRMAYI HEDEFLİYORUZ.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak ICAO Ek 19 ve SHY-SMS kapsamında yer alan tüm havacılık faaliyetlerimizde Emniyet Yönetim Sistemini tesis etmek ve etkin işletmek için planlı şekilde faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Emniyet Yönetim Sistemimizin 4 ana fonksiyonuna aşağıda yer verdik.

Emniyet Politikamızı; havacılık emniyet risklerini tüm paydaşlarımızla birlikte, yasal mevzuata, gereksinimlere ve diğer şartlara uyararak ve adil kültüre dayalı bir ortamda yöneterek emniyet performansını sürekli iyileştirmek, olarak belirledik. Emniyet Politikamızı aşağıdaki esasları gözeterek etkin bir şekilde uyguluyoruz.

ICAO EK 19 / SHY-SMS EMNİYET YÖNETİM SİSTEMİ

Emniyet Politika ve Hedefleri	Emniyet Risk Yönetimi	Emniyet Güvencesi	Emniyet Teşviki
<ul style="list-style-type: none">1.1. Yönetim Taahhüdü ve Sorumluluğu1.2. Emniyet Sorumlulukları1.3. Anahtar Emniyet Personelinin Belirlenmesi1.4. Acil Durum Eylem Planının Koordinasyonu1.5. SMS Dokümantasyonu	<ul style="list-style-type: none">2.1. Tehlike ve Risk Belirleme2.2. Emniyet Risk Değerlendirmesi ve Telafisi	<ul style="list-style-type: none">3.1. Emniyet Performans İzleme ve Ölçme3.2. Değişiklik Yönetimi3.3. Sürekli İyileştirme	<ul style="list-style-type: none">4.1. Eğitim ve Öğretim4.2. Emniyet İletişimi

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

HAVACILIK EMNİYETİMİZ

EMNİYET POLİTİKAMIZI; HAVACILIK EMNİYET RİSKLERİNİ TÜM PAYDAŞLARIMIZLA BİRLİKTE, YASAL MEVZUATA, GEREKSİNİMLERE VE DİĞER ŞARTLARA UYARAK VE ADİL KÜLTÜRE DAYALI BİR ORTAMDA YÖNETEREK EMNİYET PERFORMANSINI SÜREKLİ İYİLEŞTİRMEK OLARAK BELİRLEDİK.

- Şirketimizin tüm yönetim kademelerinin ve tüm çalışanlarımızın en yüksek emniyet performans seviyesinin elde edilmesindeki sorumluluklarının bilincine varmalarını ve emniyet politikamıza bağlılıklarını temin ediyoruz.
- Havacılık ve uzay alanında yürüttüğümüz tüm faaliyetler için risk tabanlı ve etkin bir Emniyet Yönetim Sistemi kurulmasını ve idame ettirilmesini sağlıyoruz.
- En yüksek emniyet performansına ulaşmak için stratejimizi ve süreçlerimizi oluşturma, uygulama, sürdürme ve sürekli iyileştirme yaklaşımını benimsiyoruz.
- Gerekli olan tüm kaynakları sağlayarak emniyet uygulamalarını teşvik eden, emniyetle ilgili etkili raporlama ve iletişimi cesaretlendiren bir kurumsal kültür oluşturuyoruz.

- AS/EN 9110, EASA Part21, SHY 21, SHY SMS, EASA Part 145, SHY-145 vb. ulusal ve uluslararası ilgili tüm yasal ve diğer şartlara uygun olarak Emniyet Yönetim Sistemi faaliyetlerimizin devamlılığını sağlıyoruz.
- Emniyet performansımızı sürekli olarak iyileştirmek amacıyla yürüttüğümüz faaliyetlerdeki tehlikelerden kaynaklanan riskleri ortadan kaldırmak ya da etkilerini azaltmak için emniyet raporlama sistemini de içeren bir tehlike tanımlama ve risk yönetimi süreci takip ediyoruz.
- Emniyet yönetimini tüm çalışanlarımızın temel sorumluluğu olarak görüyoruz.

Çalışanlarımızın, kendi sorumluluk alanlarındaki operasyonlarla ilgili yasal emniyet yükümlülüklerini belirliyoruz.

Raporlama Kültürü: Tüm çalışanlarımızın emniyete ilişkin tehlikeleri, riskleri ve ilgili diğer konuları özgürce paylaşabilmesi için Şirketimizin Emniyet Raporlama Sistemi üzerinden anonim şekilde ya da kullanıcı girişi ile raporlama yapmasına olanak sağlıyoruz.

Bilgilenme Kültürü: Sistemi işleten ve yöneten çalışanlarımızın, sistemin bir bütün olarak emniyetini belirleyen beşeri, teknik, çevresel ve organizasyonel faktörler ile ilgili en güncel bilgiye sahip olmasını sağlıyoruz.

Esneklik Kültürü: Şirketimizin hiyerarşik yapısından bağımsız olarak olağanüstü durumlarda çalışanlarımızın doğrudan ilgili karar vericilere raporlama yapmasına imkân veriyoruz.

Öğrenme Kültürü: Emniyeti artırmaya yönelik ilgili verileri topluyor, analiz ediyor, emniyet bilgisine dönüştürüyor ve bunları yaygınlaştırıyoruz. Çalışanlarımızı emniyeti ilgilendiren konularda sürekli bilgilendiriyoruz. Her türlü emniyet olayından ders çıkararak gerekli değişikliklerin yapılmasını destekliyoruz.

YÜKSEK EKONOMİK REFAH

HAVACILIK EMNİYETİMİZ

ULUSAL VE ULUSLARARASI ALANDA KABUL GÖRMÜŞ BİR EMNİYET YÖNETİMİ SİSTEMİ'Nİ ŞİRKETİMİZİN TÜM HAVACILIK FAALİYETLERİNİ İÇİNE ALACAK ŞEKİLDE TUTARLI, İŞLER VE ETKİN ÇALIŞABİLMESİ İÇİN BELİRLERDİĞİMİZ STRATEJİLER VE POLİTİKALAR IŞIĞINDA TESIS ETMEYE GAYRET GÖSTERİYORUZ.

Adil Kültür: Çalışanlarımıza emniyet bilgisini paylaşabilecekleri adil ve güvenli bir çalışma atmosferi sunmakla birlikte çalışanlarımızın açık bir şekilde neyin kabul edilebilir neyin kabul edilemez olduğunu ayırt edebilecek bilgi ve deneyime sahip olmalarını sağlıyoruz. Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak uçuş emniyetini sürdürülebilir bir şekilde sağlamak üzere pozitif emniyet kültürünü ve etkin Emniyet Yönetim Sistemini yaygınlaştırmayı hedefliyoruz.

EMNİYET YÖNETİM SİSTEMİMİZ (EYS)

Emniyet Politika ve Hedefleri: Emniyet politika ve hedeflerimiz ile emniyet teşviki bileşenlerimizi EYS'nin zorunlu organizasyonel düzenlemelerini kapsayacak şekilde belirliyoruz. Emniyet Yönetim Sistemimizin temelinde emniyet risk yönetimi ve emniyetin güvence bileşenlerine yer veriyoruz.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak Emniyet Gözden Geçirme Kurulumuzda belirlediğimiz emniyet hedeflerimizi tüm çalışanlarımızla şeffaf bir şekilde paylaşıyoruz ve periyodik olarak gözden geçiriyoruz.

Emniyet Risk Yönetimi: Tehlike ve risk belirleme sürecinde; geriye dönük elde ettiğimiz emniyet verilerini değerlendirme yöntemleri ile ileriye yönelik öngörülse emniyet verisi toplama yöntemlerini bir arada kullanarak faaliyetlerimizdeki tehlikeler ile ilgili geri bildirimleri etkin biçimde topluyor, kayıt altına alıyor, değerlendiriyor, uygulanabilir hale getiriyor ve geliştiriyoruz.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak Emniyet Risk Yönetimi'ni Kurumsal Risk Yönetim Sistemi (KRY) Emniyet Risk Değerlendirme modülü üzerinden gerçekleştiriyoruz, modülün tüm çalışanlarımızın katılımına açık olmasını sağlıyoruz.

Emniyet Güvencesi: Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak Emniyet Güvencesinin 3 temel unsurunu; emniyet performansının izlenmesi, ölçülmesi, iyileştirilmesi ve takibi, değişiklik yönetimi, EYS'nin sürekli iyileştirilmesi olarak belirledik.

Emniyet Performansının İzlenmesi, Ölçülmesi, İyileştirilmesi ve Takibi: EYS kapsamında performans göstergelerini ve kabul edilebilir emniyet seviyelerini belirlerken ICAO Doküman 9859'i rehber doküman olarak kullanıyoruz. Emniyet performansımızı izlemek ve ölçmek üzere tehlike/risk raporlama, olay bildirimleri, denetim ve incelemeler, emniyet

toplantıları vasıtasıyla bilgi topluyoruz.

Değişiklik Yönetimi: Emniyet etkisi bulunan değişiklikler için EYS kapsamında değişiklik yönetimi toplantıları düzenliyoruz. Periyodik olarak gerçekleştirdiğimiz emniyet toplantılarında değişiklikleri ve olası etkileri değerlendiriyoruz.

EYS'nin Sürekli İyileştirilmesi: EYS standartları altında kalan emniyet performansımızın olası nedenlerini tanımlamak ve bu duruma neden olan sebepleri ortadan kaldırmak için süreçlerimizi oluşturarak iç değerlendirmeler, iç ve dış denetimler ile sürekli iyileştirme yaklaşımımızı gözetiyoruz.

Emniyet Teşviki: Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak Emniyet Yönetim Sistemi kapsamında belirlediğimiz emniyet hedeflerine ulaşmak için pozitif bir emniyet kültürünü geliştirmeyi amaçlıyor ve emniyet teşviki ile destekliyoruz. Pozitif emniyet kültürümüzün ana bileşenleri olarak gördüğümüz değer, tutum ve davranışları; eğitim ve öğretimle desteklediğimiz teknik yeterlilik, etkin iletişim ve bilgi paylaşımı ile sağlıyoruz. Emniyet kültürünün Şirketimiz içinde gelişmesi için gerekli kaynakları sağlamayı taahhüt ediyoruz.

Ulusal ve uluslararası alanda kabul görmüş bir Emniyet Yönetim Sistemi'ni Şirketimizin tüm havacılık faaliyetlerini içine alacak şekilde tutarlı, işler ve etkin çalışabilmesi için belirlediğimiz stratejiler ve politikalar ışığında tesis etmeye gayret gösteriyoruz.

GRI İÇERİK ENDEKSİ

GRI STANDARDI	AÇIKLAMALAR	YER
GRI 2: Genel Açıklamalar 2021	2-1 Organizasyon detayları	Rapor Hakkında, Organizasyon Yapımız, Ortaklık Yapımız, Bir Bakışta Türk Havacılık Uzay Sanayii
	2-2 Sürdürülebilirlik raporlamasınadahal edilene kuruluşlar	Rapor Hakkında
	2-3 Raporlama periyodu, sıklığı ve irtibat noktası	Rapor Hakkında, surdurulebilirlik@tai.com.tr
	2-4 Bilgilerin yeniden ifade edilmesi	Yeniden düzenlenen bir beyan bulunmamaktadır.
	2-5 Dış denetim	Bağımsız Sınırlı Güvence Raporu
	2-6 Faaliyetler, değer zinciri ve diğer iş ilişkileri	Faaliyet Alanlarımız
	2-7 Çalışanlar	Çalışan Profiliğimiz, Rakamlarla 2023 Sürdürülebilirlik Performansımız
	2-8 Çalışan olmayan işçiler	Çalışan Profiliğimiz
	2-9 Yönetim yapısı ve bileşimi	Organizasyon Yapımız, Komitelerimiz
	2-10 En yüksek yönetim organının atanması ve seçilmesi	Komitelerimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/yonetim

GRI STANDARDI	AÇIKLAMALAR	YER
GRI 2: Genel Açıklamalar 2021	2-11 En yüksek yönetim organının başkanı	https://www.tusas.com/kurumsal/yonetim
	2-12 Etkilerin yönetimini denetlemede en yüksek yönetim organının rolü	Güçlü Sürdürülebilirlik Performansımız Kurumsal Yönetim, Komitelerimiz
	2-13 Etkilerin yönetilmesi için sorumluluk yetkisinin verilmesi	Güçlü Sürdürülebilirlik Performansımız, Kurumsal Yönetim, Komitelerimiz
	2-14 Sürdürülebilirlik raporlamasında en yüksek yönetim organının rolü	Komitelerimiz, Sürdürülebilirlik Önceliklerimiz, Önceliklendirme Analizimiz
	2-15 Çıkar çatışmaları	Etik İlkelerimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/hakkimizda https://www.tusas.com/kurumsal/hakkimizda/etik-ilkelerimiz
	2-16 Kritik konuların iletişimi	Kurumsal Yönetim
	2-17 En yüksek yönetim organının kolektif bilgisi	https://www.tusas.com/kurumsal/yonetim
	2-18 En yüksek yönetim organının performansının değerlendirilmesi	Kurumsal Yönetim, Önemli Gelişmeler, Ödül ve Başarılarımız
	2-19 Ücretlendirme politikaları	Ücretlendirme Politikamız, Tüm çalışanlara yönelik kapsamlı sosyal haklar, Global eşitlik, çeşitlilik ve kapsayıcılık, https://kariyer.tusas.com
	2-20 Ücretin belirlenmesi süreci	Ücretlendirme Politikamız https://kariyer.tusas.com

GRI İÇERİK ENDEKSİ

GRI STANDARDI	AÇIKLAMALAR	YER
GRI 2: Genel Açıklamalar 2021	2-21 Yıllık toplam tazminat oranı	Bu bilgi, gizlilik açısından paylaşılmamaktadır.
	2-22 Sürdürülebilir kalkınma stratejisine ilişkin açıklama	Yönetimin Mesajı, Güçlü Sürdürülebilirlik Yaklaşımımız, Misyonumuz, Vizyonumuz, Değerlerimiz, Hedeflediğimiz Sürdürülebilir Kalınma Amaçları, Kurumsal Yönetim
	2-23 Politika taahhütleri	Yönetimin Mesajı, Sürdürülebilirlik Yolculuğumuzda Son 3 Yıl
	2-24 Politika taahhütlerinin yerleştrimesi	Güçlü Sürdürülebilirlik Performansımız
	2-25 Olumsuz etkileri düzeltme süreçleri	Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi, ,Süreç Yönetimi, Paydaş Haritamız ve Paydaş İletişimimiz
	2-26 Tavsiye alma ve endişeleri dile getirme mekanizmaları	Kurumsal Yönetim, Etik Kurulumuz ve Etik Hat
	2-27 Yasa ve düzenlemelere uyum	Raporlama döneminde yasa ve yönetmeliklere uygunsuzluk cezası alınmamıştır.
	2-28 Üyelik dernekleri	Üyeliklerimiz ve Desteklediğimiz Kuruluşlar
	2-29 Paydaş katılımı yaklaşımı	Paydaş Haritamız, Paydaş İletişimimiz
	2-30 Toplu iş sözleşmeleri	Şirketimiz bünyesinde toplu sözleşme uygulaması bulunmamaktadır.

ÖNCELİKLİ KONULAR		
GRI 3: Genel Açıklamalar 2021	3-1 Öncelikli konuların belirlenme süreci	Sürdürülebilirlik Önceliklerimiz, Önceliklendirme Analizimiz
	3-2 Öncelikli konuların listesi	Hedeflediğimiz Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
EKONOMİK PERFORMANS		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Sürdürülebilirlik Önceliklerimiz, Rakamlarla 2023 Sürdürülebilirlik Performansımız
GRI 201: Ekonomik Performans 2016	201-1 Üretilen ve dağıtılan doğrudan ekonomik değer	Sürdürülebilirlik Önceliklerimiz, Rakamlarla 2023 Sürdürülebilirlik Performansımız
	201-2 İklim değişikliğinden kaynaklanan finansal etkiler ve diğer riskler ve fırsatlar	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız, Risk Yönetimi
TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Tedarik Zinciri Yönetimimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/tedarik-musteri

GRI İÇERİK ENDEKSİ

ENERJİ VE EMİSYON YÖNETİMİ		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Enerji Yönetimimiz
GRI 302: Enerji 2016	302-1 Organizasyon içindeki enerji tüketimi	Enerji Yönetimimiz
	302-4 Enerji tüketiminin azaltılması	Enerji Yönetimimiz
SU YÖNETİMİ		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Su Yönetimimiz: https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
GRI 303: Su ve Atıksular 2018	303-1 Ortak bir kaynak olarak suyla etkileşimler	Su Yönetimimiz: https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
	303-2 Su tahliyesi ile ilgili etkilerin yönetimi	Su Yönetimimiz: https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
	303-3 Su çekimi	Su Yönetimimiz: https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
	303-4 Su deşarjı	Su Yönetimimiz: https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
	303-4 Su tüketimi	Su Yönetimimiz: https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
BİYOÇEŞİTLİLİK		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Biyçeşitliliğe Saygımız
GRI 304: Biyçeşitlilik 2016	304-1 Korunan alanlar ve korunan alanlar dışında yüksek biyolojik çeşitlilik değerine sahip alanlar içinde veya bunlara bitişik olan, sahip olunan, kiralanılan, yönetilen işletme sahaları	Biyçeşitliliğe Saygımız

ATIK YÖNETİMİ		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Atık Yönetimimiz
GRI 306: Atık 2020	306-1 Atık oluşumu ve atıkla ilgili belirgin etkiler	Atık Yönetimimiz
	306-2 Atıkla ilgili belirgin etkilerin yönetimi	Atık Yönetimimiz
	306-3 Üretilen atık	Atık Yönetimimiz
	306-5 Bertaraf edilen atıklar	Atık Yönetimimiz
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konunun yönetimi	Atık Yönetimimiz
ÇEVRE YAKLAŞIMIMIZ		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız
GRI 305: Emisyonlar 2016	305-1 Doğrudan (Kapsam 1) Sera Gazı Emisyonları	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız
	305-2 Enerji Dolaylı (Kapsam 2) Sera Gazı emisyonları	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız
	305-3 Diğer Dolaylı (Kapsam 3) Sera Gazı emisyonları	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız
	305-5 Sera Gazı Emisyonlarının Azaltılması	Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamalarımız

GRI İÇERİK ENDEKSİ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	İş Sağlığı ve Güvenliği https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
GRI 403: İş Sağlığı ve Güvenliği 2018	403-1 İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-2 Tehlike tanımlama, risk değerlendirmesi ve olay araştırması	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-3 İş sağlığı hizmetleri	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-4 İSG süreçlerine işçi katılımı, danışma ve iletişim yöntemleri	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-5 İşçi sağlığı ve güvenliği konusunda işçi eğitimi	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-6 İşçi sağlığının geliştirilmesi	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-7 İş ilişkileriyle doğrudan bağlantılı iş sağlığı ve güvenliği etkilerinin önlenmesi ve azaltılması	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-8 İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi kapsamındaki işçiler	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-9 İşle ilgili yaralanmalar	İş Sağlığı ve Güvenliği
	403-10 İşle ilgili hastalık	İş Sağlığı ve Güvenliği

KARİYER VE YETENEK YÖNETİMİ		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	https://kariyer.tusas.com
GRI 404: Eğitim ve Öğretim 2016	404-1 Çalışan başına yıllık ortalama eğitim saati	Akademi Faaliyetlerimiz
	404-2 Çalışan gelişimini destekleyen yetenek yönetimi ve öğrenim programları	Performans Gelişimi, Kariyer ve Yetenek Yönetimi, Akademi Faaliyetlerimiz
	404-3 Düzenli performans ve kariyer gelişimi incelemeleri alan çalışanların yüzdesi	Performans Gelişimi, Kariyer ve Yetenek Yönetimi, Akademi Faaliyetlerimiz
FIRSAT EŞİTLİĞİ VE ÇEŞİTLİLİK		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Tersine Beyin Göçü, Global Eşitlik, Çeşitlilik Ve Kapsayıcılık
GRI 405: Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği 2016	405-1 Yönetim organlarının ve çalışanların çeşitliliği	Tersine Beyin Göçü, Global Eşitlik, Çeşitlilik Ve Kapsayıcılık
ÜRÜN KALİTE VE GÜVENLİĞİ		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konunun yönetimi	Tersine Beyin Göçü, Global Eşitlik, Çeşitlilik Ve Kapsayıcılık
GRI 416: Müşteri Sağlığı ve Güvenliği 2016	416-1 Ürün ve hizmet kategorilerinin sağlık ve güvenlik üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi	Kalite Yönetimimiz https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
BİLGİ GÜVENLİĞİ		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konunun yönetimi	https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
GRI 416: Müşteri Gizliliği 2016	418-1 Müşteri gizliliğinin ihlali ve müşteri verilerinin kaybıyla ilgili kanıtlanmış şikayetler	Bilgi Teknolojileri https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon

GRI İÇERİK ENDEKSİ

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Teknoloji ve İnovasyon, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon https://www.tusas.com/inovasyon-teknoloji/inovasyon-ve-teknoloji https://www.tusas.com/inovasyon-teknoloji/teknoloji-yol-haritasi https://www.tusas.com/inovasyon-teknoloji/teknoloji-merkezleri
AR - GE YÖNETİMİ		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	AR-GE Yönetimimiz, https://usi-arge.tusas.com https://www.tusas.com/inovasyon-teknoloji/oz-kaynak-ar-ge-projeleri
PATENT		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Patent Mühendisliğimiz
YERLİLEŞTİRME		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Yerleşirme Faaliyetlerimiz

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Bilgi Teknolojilerimiz https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
KALİTE		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Kalite Yönetimimiz, https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon
EMNİYET		
GRI 3: Öncelikli Konular 2021	3-3 Öncelikli konuların yönetimi	Havacılık Emniyetimiz https://www.tusas.com/kurumsal/vizyon-misyon

TUSAŞ - TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ A.Ş.

Fethiye Mah. Havacılık Blv. No: 17 06980

Kahramankazan, Ankara/Türkiye

Tel: +90 312 811 18 00

Fax: +90 312 811 14 25

www.tusas.com